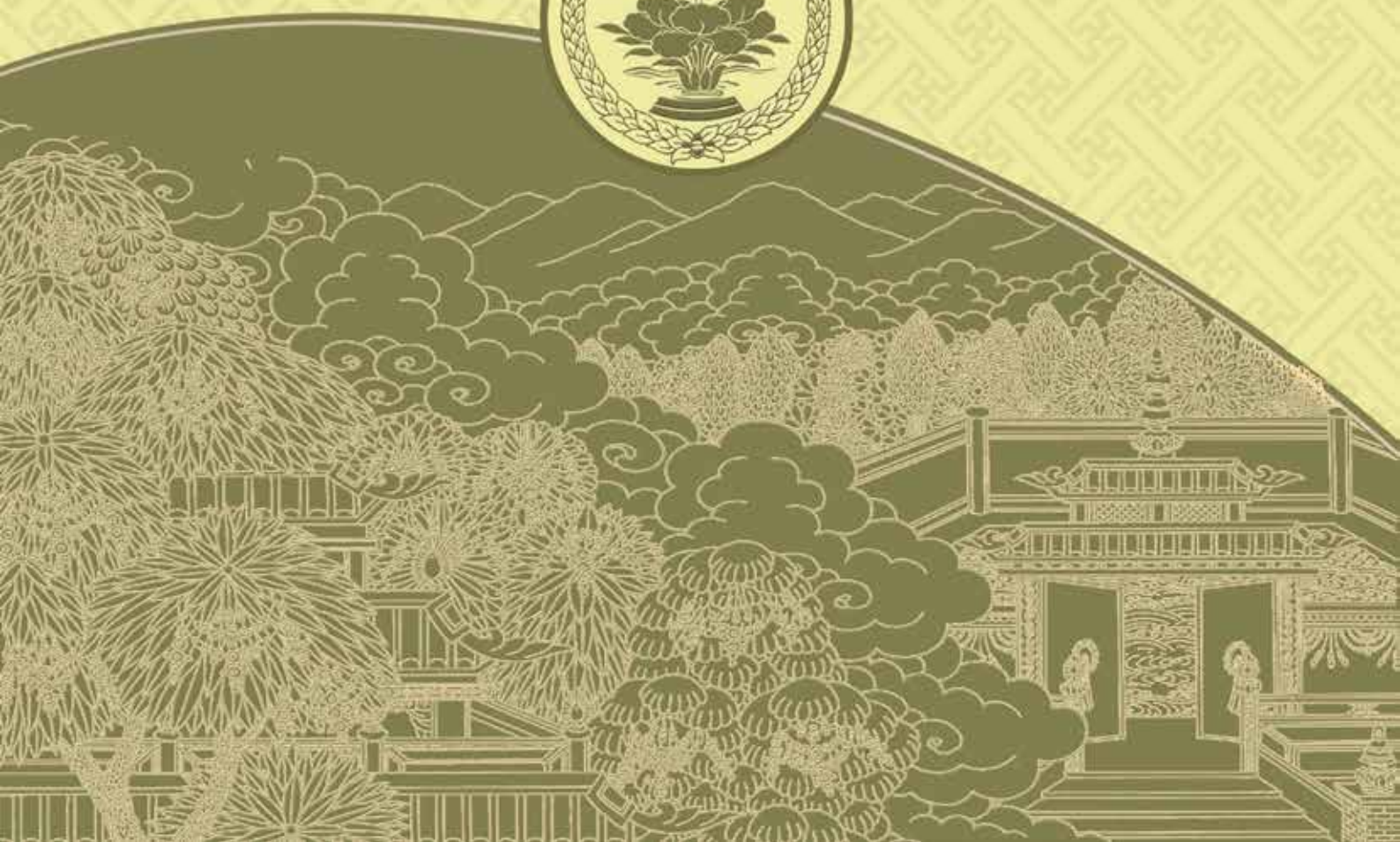

ཕར་བྱེན་ཟེག་པའི་སྒོར།

༩༩

༡༡། །ཙོ་ནེ་ཇེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་གྱི་
གསུང་འབྲུམ་ཡོད་བདུན་པ་
བཞུགས་སོ།།

སྐབས་དང་པོ་རྒྱུག་

མཆོད་བརྗོད།	1
སྒོན་དུ་འགོ་བ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	4
འཇུག་བྱ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།	4
རྗེ་བཙུན་གྱི་མདོའི་དོན་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒོ་རྣམ་བཤད་པ།	6
སྐབས་སྟུ་བབས་པའི་གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ།	7
མཆོན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་བཤད་པ།	7
གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ།	9
བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅས་པ།	9
བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ་ལ། དགོས་དོན།	12
བསྟུས་དོན་བཤད་པ་ལ། ལྷས་མདོར་བསྟན་པ།	13
ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	17
མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཙུངས་བཟུང་བ།	18
ལམ་ཤེས་གྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	23
གཞི་ཤེས་གྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	28

ནམ་རྩོགས་སྐྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ།	31
ཅེ་སྐྱོར་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	36
མཐར་གྱིས་སྐྱོར་པའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	39
སྐད་ཅིག་སྐྱོར་པའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	39
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	40
ཆིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་པ་ལ།	42
སེམས་བསྐྱེད།	43
གདམས་ངག་.....	46
དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	47
ངེས་འབྱེད་ཆ་འཐུན་འཆད་པ།	48
སྤང་བའི་རྩོགས་པ་དང་ཡོངས་འཛིན།	53
ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྩོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པ།	55
རིགས་ཚོད་སྤོང་།	56
སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ།	58
ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།	60
གོ་སྐྱབ་དང་འཇུག་སྐྱབ།	60

ཚོགས་སྐྱེལ།.....	62
ཡོངས་སྦྱོང་གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.....	62
གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐྱེལ།.....	72
སྐབས་གཉིས་པའི་རྒྱུ།	
ལམ་ཤེས་ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད།.....	75
འདིར་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་	75
ཁྱབ་པའི་དོན་གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.....	77
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།.....	81
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།.....	84
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད།.....	87
ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།.....	91
མོས་པ་སྒོམ་ལམ།.....	93
བསྐྱོ་བ་སྒོམ་ལམ།.....	94
རྗེས་སྤྱི་ཡོ་རང་སྒོམ་ལམ།.....	97
སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ།.....	98
ནམ་དག་སྒོམ་ལམ་ལ་རྒྱ་དང་ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར།.....	99

འབྲས་བུ་ཁྱེད་པར།	101
ནམ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱེད་པར།	103
སྐབས་གསུམ་པའི་རྗེས།	106
སྐབས་བཞི་པའི་རྗེས།	
ནམ་ཇོགས་སྐྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན།	122
ནམ་པ་མདོར་བསྟན།	123
ནམ་པ་རྒྱས་བཤད།	124
གཞི་ཤེས་གྱི་ནམ་པ་ཉིད་བདུན།	124
ལམ་ཤེས་གྱི་ནམ་པ་སོ་དྲུག།	126
ནམ་མཁུན་གྱི་ནམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ།	129
བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཛོམས་བྱེད་གྱི་སྐྱོར་བ་ཁྱེད་པར་ཅན་བཤད་པ།	133
སྐྱོར་བའི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པ།	135
སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	137
ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	148
རྒྱད་སྟེན་བྱེད་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ།	151
སྐྱོར་ལམ་པ་བྱིར་མི་སྟོག་པའི་རྟགས།	153

མཐོང་ལམ་པ་སྒྱུར་མི་སྒྲོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	156
སྒྲོམ་ལམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	159
སྒྲོམ་ལམ་སྒྱུར་མི་སྒྲོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	163
སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྒྱུར་བ་དང་དེའི་ཁྲན་ཀ།	163
ཞིང་དག་སྒྱུར་བ་དང་ཐབས་མཁས་སྒྱུར་བ་དང་བདུད་བཞིའི་བྱད་པར། .	166
སྐབས་ལྔ་པའི་ཁྱིམ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད།	
ཅེ་སྒྱུར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན།	172
སྒྱུར་ལམ་ཅེ་སྒྱུར།	172
མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	176
རྒྱས་བཤད་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ།	178
གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ། ..	182
གཉེན་པོ་ཐོད་ཀླུ་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྱུར།	187
སྤང་བྱ་རྟོག་པ།	189
བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	194
བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་	195
སྐབས་དྲུག་པའི་ཁྱིམ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད།	198

སྐབས་བདུན་པའི་ཁྲི་མཐོང་བ་དོན་ཡོད།	199
སྐབས་བརྒྱད་པའི་ཁྲི་མཐོང་།	
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན།	203
ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ།	204
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ།	205
འཕགས་མེད་བཟང་གཉིས་ཀྱིས་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ།	207
ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤུད་པ། ..	208
མོངས་སྐྱེ།	211
མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཤུད་པ།	212
མཆོག་གི་སྐྱེལ་སྐྱེ་བཤུད་པ།	217
མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤུད་པ།	218
ལམ་དང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ།	220
བསྐྱེས་དོན་གཞན་ལ། རྒྱུ་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱེ་ཚུལ།	223

༢ གོང་ས་༢ སྐབས་མགོན་ཆུལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་བྱ་གསུ་
 རྗེ་བཀྲིན་འོག་ སྤུངས་གཞིན་སྐྱེས་སྒོ་གསར་དོན་གཉིས་ཅན་རྣམས་ལ།
 ཀུ་ཤུ་རྟགས་ཅན་གྱི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་དང་ iPad སྒོ་གསུང་སོགས་བརྒྱུད་
 རྣམས་དཔེ་དེབ་འདི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལམ་རྣམས་གཟིགས་བདེ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་
 བཅོས་བ་ཡིན། སྤྲད་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པས་དཔེ་དེབ་དོ་བཤུས་ལག་ཏུ་འགྱུར་
 ཆེ་དེབ་གངས་མང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འོང་སྲིད་ན་དེར་སྤུངས་པའི་ལམ་
 སྟོན་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ལྷན་སྦྲེལ་ཡོང་བར་རེ་བསྐྱེལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
 ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་སོགས་ལ་རང་རྣམས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་ཚུལ་གྱིས་ཁུལ་
 བྱས་ཀྱང་ཆུད་ཆད་ཞན་སྐབས་ནོར་འཁྲུལ་གང་ཞོར་རྣམས་བཅོད་གསོལ་
 ཞུ་རྒྱུ་བཅས།

སེར་སྒྲུང་དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

དེབ་བཅོས་ཟིན་པ་རྣམས་སུ་ལ་དགོས་ན་འ་རྒྱ་རྒྱད་ནས་རིན་མེད་དུ་ཕུལ་ཆོག
 འ་རྒྱ་ཁ་བྱད། marjamson618@gmail.com

༡༡། །མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གི་རིག་བཤད་བསྐྱེགས་ལྷ་བྱས་པ་
ལས་སྐབས་དང་པོ་མི་ཆེན་འབྲེལ་
བརྒྱགས་སོ།།

སྐབས་དང་པོ་རྒྱུ། མཆོད་བརྗོད།

༡༡། །ན་མོ་ཨྲ་ཏུ་མི་ཏི་ཡི། །ལྷ་ར་བཅས་འགྲོ་བའི་སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱའི་
རྟོག །ས་བཅུའི་དབང་ལྷ་ཀྱའི་ཆ་བ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཤེང་རྟ་ཆེན་པོ་
ལྷ་སྐབ་ཐོགས་མེད་སོགས། །འཇམ་སྒྲིང་རྒྱུ་གྱུར་ནམས་ལ་ལྷ་ཀྱའི་འཆལ་
ལོ། །རྒྱལ་སྐས་སྐབ་འི་ལྷ་མཆོག་སྐྱོ་བཟང་། །རྒྱལ་པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་
འཛིན་ཚོང་ཁ་པ། །རྒྱལ་ཆ་བ་མཁས་ལྷ་ཀྱའི་ཐུན་བསྟན་དར་སོགས། །དམ་
པའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་ལ་གྱས་བཅུད་ནས། །ཤེང་ཕྱིན་རྒྱ་མཆོའི་སྐས་
དོན་རིན་ཆེན་གྱི། །བཞིན་རས་རྒྱུ་གི་མེ་ལོང་ཡངས་པའི་དོས། །འཆར་
ཀྱི་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཐབས་གྱི་མཆོག་རིག་སྐབ་ཤེད་སྟོན་མེ་སྐབ་བར་
བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ནམས་གྱི་སྟོན་པ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཛིན་རྟོག་
ཐམས་ཅད་གྱི་འཛིན་པ་མཉམ་མེད་ལྷ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་གྱིས། །ལྷ་མཆོད་

མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མཆོག་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་དུ། དང་པོར་
 བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བྱགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་
 ཆོགས་བསགས། མཐར་ལྷ་མེད་བྱང་ཆུབ་མཛོད་དུ་མཛད་ནས། གདུལ་བྱ་
 རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐྱོར་ཞིང་། དེ་ལས་བཟོད་བྱའི་
 རོས་ནས་རབ་དང་ཕྱལ་དུ་གྱུར་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་
 གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་བསྟན་དོན་ལ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གཙོ་
 བོར་སྟོན་པའི་རིམ་པ་དང་། སྤུས་དོན་མཛོད་རྟོགས་སྟོན་པའི་རིམ་པ་གཉིས་
 སུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དཔལ་དགོན་འཕགས་པ་སྐྱ་
 སྐྱབ་ཀྱིས། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་དབྱུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་བྱག་
 མཛད། ཕྱི་མ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་ལ། ཟླ་བ་ཅུ་ན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་བསྟན་
 བཅོས་མཛོད་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་སོགས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་
 རང་ནས་ཕྱི་མའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ཡང་
 རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་
 ཀྱིས་ཟླ་བ་ཅུ་ན་བྱམས་མགོན་བསྐྱབས་པས་ཞལ་གཟིགས་ཏེ། ཡུམ་གྱི་
 མདོའི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་གསན་ཞིང་། ཟླ་བ་ཅུ་ན་གྱིས་ཀྱང་
 ཕྱིས་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྤུས་དོན་ཐམས་ཅད་
 ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་མཛད་ནས་གནང་བས། སྤར་
འཛམ་བུ་སྤིང་དུ་བྱོན་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་སོགས་
གྱི་སྒྲོན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་ལ་འདིར་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱང་དེ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོགས་
གཉིས་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་ཅིག་ཡིན་
ཡང་། རྗེ་བཙུན་འདི་ཉིད་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་
ཉིད་གྱིས་རང་གི་རྒྱལ་ཆ་བ་དུ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། དུམ་གྱི་མདོའི་དགོངས་
པ་རྟོགས་པར་འགྲེལ་བ་ལ་བཀའ་གནང་བ་དངོས་སུ་ཐོབ་པར་མ་ཟད། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་རྗེ་བཙུན་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་བརྟེས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་དུམ་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་མཐའ་
དག་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་བྱས་པའི་བྱིར། གཤམ་ཏེ་འདིར་རྒྱུ་གྱི་
མཆོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་འབྱུང་བས་རྗེ་བཙུན་ཉིད་བྱང་སེམས་དངོས་
མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་ཤིང་ཡོད་པ་ལ་
དགོངས་ཞིང་། གདུལ་བྱ་ཐུན་མོངས་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་
རྗེ་བཙུན་ཉིད་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རེ་ཞིག་དེ་
ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར།

སྒོན་དུ་འགྲོ་བ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

དེས་ན་བསྟན་བཅས་འདིའི་ཆོག་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སྒོན་དུ་
 འགྲོ་བ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབས་པའི་གཞུང་དོན་སོ་
 སོར་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཉིད་ཐར་འདོད་ཀྱི་
 འཇུག་དོགས་སུ་བསྟན་ནས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། རྒྱན་གྱི་
 མདོ་འཆད་པའི་བཤད་ཐབས་རིམ་ལྔ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཅས་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐར་འདོད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སྒྲ་ན་མེད་
 པ་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་དང་
 དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་དང་དེ་སྐབ་པའི་དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐབས་སུ་སོར་
 བའི་སྒོ་ནས་དེའི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་
 ལས། དེ་རིང་གང་ལ་སྐབ་སུ་མཆི། །གང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱན། །གཏན་
 རས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །གང་ཞིག་ལ་ནི་ཡོན་ཏན་ཀྱན། །རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་
 གནས་གྱུར་པ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐབས་འགྲོ་
 ཞིང་། །དེ་བསྟོད་དེ་ནི་བཀུར་བ་དང་། །དེའི་བསྟན་ལ་གནས་པར་རིགས། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འཇུག་བྱ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

འཇུག་བྱ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱང་གི་བསྟན་པ་

དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་
ཚུལ་ཡོད་དེ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཆད་ཉན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོས་བསམ་གྱི་
སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་
སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་དགོས་པའི་བྱིར། བསྟན་པ་གཉིས་འཛིན་པ་ཡང་
ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་འང་མཛོད་ལས། སྟོན་པའི་དམ་
ཆོས་རྣམས་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་འཛིན་བྱེད་
པ་སྤྲུལ་བྱེད་དང་། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྡེ་སྡོད་
དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་ཅི་རིགས་དང་པོར་གཞན་ལ་ཐོས་ནས་གཞན་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཐོས་པའི་སྒོ་ནས་
འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་དེའི་དོན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། བསྟན་
གསུམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཅི་རིགས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ནས་གཞུང་
དོན་ལ་ཡང་ཡང་དཔྱེད་ཅིང་འབྲིས་པ་དང་དེ་ལ་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་
པར་བྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་འདོར་ལེན་ཚུལ་ཞིན་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་
འཇུག་པའི་བྱིར།

རྩིས་པ་ནི། ཅོན་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ལས་པར་ཕྱིན་སྟོན།
བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཅོན་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ལས་པར་ཕྱིན་སྟོན་
ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། ཆོག་དོན། འཆམས་སྐྱར།
བཀྲལ་ལན་དང་ལྟེ་སྟོན་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྩིས་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགོས་དོན་དང་། ཞེས་
རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། རྩིས་པ་བཞེར་ནི་ཡང་དག་བཟོད། །
ཞེས་པའི་བར་དང་། མཆོད་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་པ་ནས་དོན་
བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྩིས་པ་གསུམ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་བསྐྱུས་དོན་དང་། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་བྱིར། །ཞེས་པ་ནས། རྩིས་པ་ནི་ལྷ་བདུན་དུ་བཞེད། །
ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་དོན་དང་། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་ཉིད། །ཞེས་པ་
ནས། དེ་ནས་སང་གི་རྩིས་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་པས་འཆམས་སྐྱར་དང་།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་བྱིར། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལ་ལྷན་གྱིས་
སྐྱེད་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་དང་། དངོས་པོ་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་
སོགས་དང་། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ་
ལན་གྱི་སྟོན་ནས་བཤད་ཅིང་འཆམས་སྐྱར་པའ་ཆེར་ལྷགས་ལ་བསྐྱུས་པའི་
བྱིར། བཤད་ཐམས་དེ་ལྟར་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་ཡོད་དེ།

དགོས་དོན་གྱིས་དགོས་པ་དང་། བསྐྱུས་དོན་གྱིས་ལམ་གྱི་ལུས་དང་། ཚིག་
དོན་གྱིས་མཐའ་ཚད་པ་དང་། འཆ་མས་སྦྱར་གྱིས་སྒྲ་བྱིའི་འབྲེལ་དང་།
བཀྲལ་ལན་གྱིས་འགལ་མེད་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། མདོ་དོན་སྒྲ་བ་རྣམས་ལ་ནི། །
མན་ངག་སྦྱིན་ཅུང་ཟད་སྦྱིན་པར་བྱ། །དགོས་པ་བསྐྱུས་པའི་དོན་བཅས་
དང་། །ཚིག་དོན་བཅས་དང་འཆ་མས་སྦྱར་བཅས། །བཀྲལ་ལན་བཅས་ཏེ་
བསྐྱུས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཐོག་མར་དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། །དེ་སྦྱོབ་དེ་ནི་
བསྐྱུས་དོན་ལ། །བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་ཚིག་དོན་ལས། །གོ་རིམ་རིགས་པ་སྒྲ་
བྱི་དག །མི་འགལ་བ་ནི་གཉིས་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྐབས་སྒྲ་བབས་པའི་གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྐབས་སྒྲ་བབས་པའི་གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ།
མྱད་གྱི་དོན། གཞུང་གི་དོན། འཇུག་གི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ།
མཆན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་བཤད་པ་དང་གཉིས།

མཆན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། མཆན་བསྐྱར་བ་དང་མཆན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ།
བསྐྱར་བཅོས་འདྲིའི་མཆན་ལ་ཅི་བྱ་ཞེས། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་ཞི་
ས་མ་ཡ་ཞེས་སོགས་སུ་འབོད་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་དེ་ལ་ཨ་ཞི་ས་མ་ཡ་

ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཨ་ལང་ཀ་ར་ནི། རྒྱུ། རྒྱ་མ་ནི་ཞེས་བྲ་བ། བརྒྱ་ནི་
ཤེས་རབ། སྤར་མི་ཏ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ། ཟུ་པ་དེ་ཤ་ནི་མན་ངག། །ཤུ་ནི་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད། གཉིས་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན་
ཁྱོད་ཀྱི་མཆན་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་པ་གསུམ་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པའི་མན་ངག། འཆོས་སྦྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་
ལྡན་པ་ན་བསྟན་བཅོས། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་གསལ་བར་སྟོན་
པས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཅེས་བྲ་བ་ཡིན་པའི་བྱེད། འདིར་རྒྱན་
ཀྱི་དོན་གཙོ་བོར་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེས་བྱའི་ལུས་
བཟང་པོ་རྒྱན་གྱིས་སྦྱས་པ་གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་ནང་དུ་ཤར་བ་དགའ་བ་
བསྐྱེད་པ་ལྟར་ཡུམ་ཀྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་དོན་བདུན་ཅུས་སྦྱས་
པ་གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་འདིར་སྒྲིང་བས་མཁས་པ་ནམས་དགའ་བ་
བསྐྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་བྱེད། །

གཉིས་པ་འགྱུར་བྱུག་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། འགྱུར་གྱི་བྱུག་ཡོད་དེ། མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་ཤིང་ཤེས་བྲ་ལ་སྒོ་
རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉིར་བའི་བྱང་

ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཤད་
པ་ཉིད་ཉི་བར་དགོད་པ་དང་གཉིས།

བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། བཤད་
པར་དམ་བཅས་པ།

དང་པོ་ལ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་དང་
གཉིས། དང་པོ་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་རྣམས།
ཞེས་པ་ནས། དུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་པའི་བར་གསུང་། འདིའི་དོན་
ལ་དུམ་མཁུན་གསུམ་ལ་བསྟོད་པ་དང་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་གཉིས། དང་
པོ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་ལས་རྟོན་ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་རང་དོན་དུ་
སྐྱབས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཞི་བ་བྱང་འདས་འཆོལ་བ་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འབྲས་བུ་སྐྱབས་ཀྱིས་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཉར་ཞིར་འབྲིད་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཀུན་ཤེས་དེ་གཞི་ཤེས་གང་ཡིན་པའི་ཐབས་
དེ་ཉིད་གྱིས་འབྲིད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྟོན་འགྲོལ་པན་བསྐྱབ་པར་བྱེད་
པའི་བྱང་འཕགས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་འབྲས་བུ་འཛིག་རྟོན་གདུལ་
བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་བདག་

མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་གང་ཡིན་པའི་ཐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲིང་པར་
མཛད་པའི་བྱིར། རྟེན་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་རྣམས་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་བརྗོད་བྱ་རྣམས་པ་ཀྱན་དང་ལྡན་པའི་སྡེ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་
སྣ་ཆོགས་པ་འདི་གསུངས་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྲེན་གང་དང་
ཡང་དག་ལྡན་པའི་ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོར་བའི་བྱིར། མཁྲེན་གསུམ་
ཆོས་ཅན། འཕགས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་
ཡིན་ཏེ། རང་སྤྲས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཆོགས་
དང་བཅས་བ་སྟེ་རང་རྒྱལ་དང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་
དོན་སྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྩེ་བཙུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱན་ཚུལ་པའི་ཐོག་མར་
ཡུམ་མཁྲེན་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་
དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་པར་འདུད་པའི་བྱིར། གཤམ་ཏེ་ཆིག་རྒྱུ་
གསུམ་པའི་གང་ཞེས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་རྣམ་མཁྲེན་ལ་ཇི་ལྟར་གོ་ཞེ་
ན། དེ་རྣམ་མཁྲེན་ལ་གོ་བར་ཐལ། སྤྱི་སྤྱོད་ཡིན་ཀྱང་མཁྲེན་གསུམ་བསྟོན་པའི་
སྐབས་དང་། ཐུབ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཆིག་དང་འབྲེལ་བས་དེ་ལ་གོ་བའི་བྱིར།
ཁ་ཅིག་ཆིགས་རྒྱུ་དང་བར་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མི་

མ་ཐུན་ཕྱོགས་གྱི་གཞི་ཤེས་དང་། རྒྱ་ལམ་ཤེས་མེད་གསུང་བ་ནི་མི་འཐད་
དེ། ཉན་རང་གཉིས་ཉར་ཞིར་འབྲིང་པའི་ཐབས་ལ་ནི་རང་རྒྱུད་གྱི་གཞི་ཞེས་
དགོས་ཤིང་། བྱང་འཕགས་རྣམས་གྱིས་རང་རྒྱུད་གྱི་ལམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་
ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་བར་མཛད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་གྱི་
རང་རྒྱུད་གྱི་ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
ལྟར་མི་རྣམས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཆོག་རྒྱུད་དང་བར་གཉིས་གྱིས་རིམ་བ་
བཞིན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གྱི་གཞི་ཤེས་དང་། རྒྱ་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་
པར་འདོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་དོན་མེད་གྱི་ཆོག་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་
བྱིར། འོ་ན། འདིར་བསྟན་བཅོས་ལུས་གྱི་རིམ་བ་དང་མི་མ་ཐུན་པར་དང་པོར་
གཞི་ཤེས་དེ་ལ་བསྟོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་ཡོད་དེ། མངོན་ཏྲིག་ས་རྒྱུན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་ལམ་
ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་བ་དང་མ་ཐུན་པར་བསྟོད་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱས་རྣམས་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ལ། ལམ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེའི་སྟོན་དུ་སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་
སྐྱོང་དགོས་པའི་རིམ་བ་དང་མ་ཐུན་པར་བསྟོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
འཁོར་བ་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལས་ཐར་འདོད་མེད་ན་ནི་ལམ་ཤེས་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་
མ་སྐྱེས་ན། འབྲས་བྱ་རྣམས་མཁྱེན་འཐོབ་བར་མི་འགྱུར་པའི་བྱིར།

བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ་ལ། དགོས་དོན།

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ་ལ། དགོས་དོན་དང་། །བསྐྱུས་
 དོན་དང་། ཆིག་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ། །རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལམ། །ཞེས་པ་ནས། བྱ་བ་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་
 ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུང་། དག་དོན་ནི། བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་
 པའི་རྒྱན་ཆས་ཅན། ཁྱོད་བརྩམས་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་སྒྲོས་པའི་སྟོན་
 མེད་ཅིང་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་བདེ་སྐྱབས་
 ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཁྱོད་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟན་
 བཅས་འདི་ཆས་ཅན། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་
 ནས་རྣམ་མཐུན་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆས་བརྩུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་རྒྱས་
 འབྲིང་བསྐྱུས་གསུང་གྱི་དོན་ཐོས་བསམ་གྱི་བྱན་པ་ལ་བཞག་ནས་སྒྲོ་གྲོས་
 དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་
 འགྱུར་བའི་བྱིར།

འདི་ཆས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་། དེར་
 བསྐྱོད་པའི་ལམ་རྣམ་མཐུན་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆས་བརྩུ་པོ་གནས་སྐབས་དོན་
 མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བ་སྟོན་པས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་

གསུམ་པོ་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་རིམ་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གང་ཡང་
རུང་བས་རྗོགས་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་
ལ་སོགས་པས་གཞན་གྱི་རང་ལམ་ནས་རྗོགས་བར་ཉམས་སུ་ལེན་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར།

བསྐྱས་དོན་བཤད་པ་ལ། ལྷས་མདོར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་བསྐྱས་དོན་བཤད་པ་ལ། ལྷས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
བར་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཆད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་
དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡངས་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཤེས་རབ་
པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་གསུང་།
དག་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་དོན་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱེད་ལ་སྐབས་བརྒྱད་དང་བརྗོད་
བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་སྤྱོད་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡངས་དོས་བཟུང་ནས་འཆད་པར་བྱེད་
པ་ལ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད། །ཞེས་པ་ནས། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་
དེ་རྣམ་བརྒྱད། །ཅེས་པའི་བར་གསུང་། འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། སོ་སའི་

མཆན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། དག་དོན་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐུན་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཐུན་ཉིད་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་
ལམ་ཤེས་ཉིད་དང་། དེ་ནས་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཤེས་
པའི་གཞི་ཤེས་ཉིད་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར །དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་བཞི་
ཡོད་དེ། མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་
རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་དང་། དའི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་གོམ་པ་དབང་དུ་གྱུར་པའི་
ཅེ་མོར་བྱེད་པའི་ཅེ་སྦྱོར་དང་། དའི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་མཐར་
གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་
ཅུབ་པར་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་དང་
བཅས་པ་དེ་ལྟར་ན་གངས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདིར་རྣམ་མཐུན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་བཅུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་
རྣམ་མཐུན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟ་ཇི་
སྟེད་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལམ་ཤེས་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་གཉིས་
གིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་དེ་ལྟ་ཤེས་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ལམ་ཤེས་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཚམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གི་མཐོང་ལམ་ནས་
སངས་རྒྱས་གི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གི་ཉིགས་རིགས་སུ་
གནས་པའི་འཕགས་རྒྱུ་གི་མཐུན་པ་དང་། །ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་
མཐུན་པ་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་འཕགས་རྒྱུ་གི་མཐུན་པ་དེ་དེའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་སྟོགས་གི་གཞི་
ཤེས་དང་། གཉིན་པོའི་སྟོགས་གི་གཞི་ཤེས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་
མཚམས་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་གི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་གི་སའི་བར་དུ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མཐུན་གསུམ་གང་རུང་གི་
རྣམ་པ་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གི་སྦྱོར་བས་རྫོགས་པར་བསྐྱོམ་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་
དུ་མ་ཡོད་དེ། བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཚམས་ཡོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུ་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཅེ་སྐྱོར་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་ཐོབ་པའི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་མཐུན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱེད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ།
སྐྱོར་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་བར་བཞི་ཡོད་པའི་
བྱེད། ས་མཆོམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་བློན་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་
ཡོད་པའི་བྱེད།

མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བའི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། མཐུན་གསུམ་གང་རུང་གི་
རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་བྱེད་དུ་བསྐྱོམ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱེད། དབྱེ་ན་བཅུ་གསུམ་སྟེ།
བྱེད་དུག་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བ་དུག་དང་། དཀོན་མཆོག་
གསུམ་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བ་གསུམ་དང་། ལྷ་དང་གཏོང་བ་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་དེ་གསུམ་དང་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་
མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱེད། ས་མཆོམས་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོག་ལས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྤྱོད་ལོགས་གྱི་བར་ཡོད་པའི་བྱེད།

སྐད་ཅིག་སྐྱོར་བའི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། ཚུལ་བ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ལ་
བརྟན་ནས་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་གོ་རིམ་མ་
འཆོལ་བར་རྫོགས་པར་བསྐྱོམ་པའི་རྣམ་པ་ཐོབ་པས་རབ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་

དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་
པར་སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དེ་
དང་། མཆན་ཉིད་མེད་པའི་དེ་དང་། གཉིས་སྤྱུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་
རྣམས་སྤྱུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཐའི་སྒྲོར་དངོས་གང་
རུང་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྒྲོར་བཞི་བསྐྱོམས་སྟོབས་
གིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བུ་མཐར་ཐུག་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་
བཞི་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྱ། རོངས་སྒྱ། སྒྱལ་སྒྱ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་རྣམས་སྤྱུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་གི་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་
བྱིར།

ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་
ངག་དང་། །ཞེས་བ་ནས། རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཟོད། །ཅེས་པའི་བར་
གསུང་།

འདིའི་སྒྲུབ་ས་སྤྱ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
སྒྲོར་བཞིའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་སྐྱའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་གྱི་

ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ།

མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་པར་བཟུང་བ།

དང་པོ་ལ། མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་པར་བཟུང་བ་དང་། བསྟན་
བཤད་སྒྱུར་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཞེས་
པ་ནས། དེས་པར་འབྲུང་བཅས་རྣམས་ཞེས་པའི་བར་གསུང་། འདི་ལའང་།
ཆོག་དོན་དང་། སོ་སའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ་དང་གཉིས།
དང་པོ་ལ། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཡོད་དེ།
དང་པོ་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་གཞན་དོན་
སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་དང་། གསུམ་པ་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་དེས་
འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བཞི་དང་། བཞི་བ་སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟོན་གྱུར་བ་ཆོས་གྱི་
དབྱིངས་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟོན་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་དང་། ལྷ་པ་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་དག་དང་། རྟག་པ་
དེའི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། བདུན་པ་ཕྱིན་རྟག་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྦྱོར་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་པའི་
འཇུག་སྐྱབ་དང་། དགུ་པ་ཆོག་ས་སྐྱབ་པ་བཅུ་པ་དེས་པར་འབྲུང་བའི་སྐྱབ་པ་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆོན་

ཉིད་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་
ཞིང་རང་གི་གྲོགས་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་
གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒྲིའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་
གཙུག་པོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་རིག་བྱུང་པར་ཅན་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དབྱེ་ན་ཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱིན་ལྟ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་ཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆན་པོ་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་ཆོག་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉིས་བྱ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ཞོར་བར་
འདོམས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བརྗོད་བྱེད་རྣམ་
དག་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེས་བྲན་གྱི་གདམས་ངག་དང་། འདོམས་
པའི་གདམས་ངག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆན་པོ་ཡོད་དེ། ལམ་མ་
ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་ཉིས་ལེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་
མངོན་ཉིགས་དེ། དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ཐེག་

ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་རྫོང་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་སྐུ་འགྱུར་རུང་དེ་དེའི་
 མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 དང་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒྲོར་ལམ་ཐོབ་
 པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དངོས་ཀྱི་
 ཉེན་གཞི་བྱེད་པ་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སྐྱབ་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་
 ཉེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། སྒྲིར་ཆོས་དབྱིངས་གང་
 ཞིག །དོ་བོ་ཉིད་སྐྱར་འགྱུར་རུང་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་སྒྲིར་ལམ་དུ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉིས་
 ཡོད་ཀྱང་འདིར་དངོས་སྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཙུ་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། རིགས་ཙམ་དང་རང་བཞིན་
 གནས་རིགས་ནི་སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་ལ་བྱུང་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་
 ཉེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་
 བར་དང་། འདིར་དངོས་བསྐྱར་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་རྫོང་ནས་རྒྱན་
 མཐའི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་

པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཙང་གཞི་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་
གསུམ་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་
མཆམས་ནི་སྒྲོགས་རེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
གང་གི་ཆེད་དུ་བྱང་སེམས་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་དེ་དེའི་
མཆན་ ཉིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་སྒྱིར་མང་ཡང་འདྲིར་དངོས་བསྟན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་སྟེ། སེམས་སྒྲོང་བ་ཏྲོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་
པའི་བྱིར།

སྐྱབ་པ་བཞིའི་དང་པོ་གོ་སྐྱབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སར་བྱིན་རེ་རེའི་
ནང་དུ་བྱུག་བྱུག་ཆང་བར་བསྐྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
སོ་བྱུག་སྟེ། སྒྱིན་པའི་གོ་སྐྱབ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྐྱབ་གི་བར་སོ་བྱུག་ཡོད་
པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་
བར་ཡོད་པའི་བྱིར།

འཇུག་སྐྱབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་ཐོབ་པའི་
སྒྲོང་ཉིད་ཏྲོགས་པའི་བསྒྲོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་པ་སྒྲོར་བ་ལག་ལེན་གཙོ་བོར་

བྱས་ནས་ཉམས་སྲུ་ལོན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དབྱེན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཆོམས་ཡོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྟོག་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཆོག་ས་སྦྱབ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་གང་རུང་དངོས་སུ་འབྱེན་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་
སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་མཆོམས་ཡོད་
དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

ངས་འབྲུང་སྦྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་
གདོན་མི་བ་བར་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེན་དུ་མ་ཡོད་དེ། བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཆོམས་
ཡོད་དེ། དག་པ་ས་གསུམ་ཁོན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད། །ཅེས་
གསུང་། དག་དོན་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་མངོན་རྟོགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིས་ཆོས་བཅུས་རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱས་

འབྲས་བུ་མཆོན་ཚུལ་ལ་རྩང་ཟད་བཤད་དུ་རྩང་མོད། སློབ་དཔོན་གྱིས་
ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཆོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་
ལྟར་མཆོན་ན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བརྩུ་བོ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འཛོག་གོ་ཞེས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལྟས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལྟས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ།
མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱ་བ་འདི་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་
ལམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུང་།

འདིའི་སྐབས་སུ་ཆོག་དོན་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་
བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་བརྩུ་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་གྱིས་འདོད་
གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་འོད་མོག་མོག་པོར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པའི་
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་
ཤེས་དང་། བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། ཆོ་འདི་
དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་པན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་

སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་བསྒོམ་ལམ་དང་། བན་ཡོན་བསྟོད་དང་
བཀྱར་དང་བསྐྱགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དང་། དགོ་ཙ་རྩོགས་བྱང་དུ་བསྟོ་བའི་
བསྟོ་བསྒོམ་ལམ་དང་། དེ་ལ་རྩེས་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲན་མེད་པའི་
སྒོམ་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། འིན་ཏུ་ནམ་དག་སྒོམ་
ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ལམ་འེས་གྱི་ཡན་ལག་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ལམ་འེས་རྩོགས་བྱེད་གྱི་
བྱེད་པར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར། དབྱེ་ན་ལྟ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་གོགས་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་མངོན་
འགྱུར་བ་དང་བྲལ་བ་སོགས་ནམ་པ་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ།
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་འེས་པའི་ལམ་འེས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
སེམས་བསྐྱེད་བསྟོ་བ་འེས་རབ་གསུམ་གྱིས་བེན་པའི་སྟོ་ནས་ཉན་ཐོས་གྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་དེའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ལམ་
འེས་དང་འབྲས་བུ་ལམ་འེས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་པའི་བྱིར། རང་

རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་དེ་དེའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བ་དང་ས་མཆམས་ཡོད་དེ། སྤར་ལྟར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་
རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་དེ་
དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བ་དང་ས་མཆམས་ཡོད་དེ། སྤར་ལྟར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་
པ་མངོན་རྟོགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བ་གཉིས་ཏེ། དེར་
གྱུར་པའི་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཉམ་བཞག་ལ་དབྱེ་བ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། ས་དང་པོའི་དགྱིལ་སྟོང་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་
བསྒྲིམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དབྱེ་བ་ལྔ་ཉི། དེར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་སོགས་ལྔ་ཡོད་པའི་

ཕྱིར་ས་མཆམས་ཡོད་དེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་
ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་ཅིང་སྒྱིར་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཡོད་
པར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་མི་འགལ་སྟམ་དུ་སེམས་པའི་ཕྱིར།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། དུམ་རང་འབྲས་དོན་
གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་འབྲུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་སྐྱ་དོན་འབྲས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བཅས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རྩེ་ས་ལ་མངོན་ཏྟགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་
གསུམ་ཡོད་དེ། རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་
སྒྲོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གང་ཡང་རུང་བས་ཐུགས་དབྱེས་པའི་ཆ་དང་དེ་གང་ཡང་རུང་བས་
དངོས་གནས་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་དུ་དམིགས་པ་དེ་དེའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་བསྟོད་
བཀྱར་བསྐྱགས་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལའང་དགྲ་དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྟོ་བ་
སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གང་རུང་གི་དགོ་ཙུལ་ཁྱད་
པར་ཅན་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་སྐྱ་དོན་འབྲས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་
དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྩེ་ས་ལ་མངོན་ཏྟགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དབྱེན་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཙུག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཆམས་
 ཡོད་དེ། ས་བཙུའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྒྲུབས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་
 རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གང་རུང་གི་
 དགོ་ཅ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པའི་རང་གི་གྲོགས་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་
 གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཇིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བཅས་པའི་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཉིགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབྱེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ས་མཆམས་སྒྲར་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་
 པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་ཉིགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་
 རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དབྱེན་ལྔ་ཡོད། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། གཙོ་
 བོར་སྒྲངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐག་མེད་
 སྒྲོམ་ལམ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལག་རྗེས་འཇོག་
 ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་སོ་སོར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་འགའ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་ས་
 མཆམས་སོགས་ས་བཙུའི་མཉམ་བཞག་གི་གནས་སྒྲུབས་ན་ཡོད་པར་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོའི་གནས་སྒྲུབས་སུ་སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་
 དང་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་ཡོད་ཀྱང་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
 རྣམ་བཞག་ལས། རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་

མ་དག་ས་བདུན་དུ་བཞག་པར་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི།
ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། ཅེས་གསུང་། དག་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲར་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མཆོན་བྱེད་དེ་འདྲ་བར་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་
བཤད་པའི་བྱིར། མཆོན་ཆུ་ལ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དོ་བོ་བྱེད་ལས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་མཆོན་པའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་སྒྲར་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ། །
ཤེས་པས་སྤྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་
འདོད། ཅེས་པའི་བར་གསུང་།

འདི་ལའང་ཆོག་དོན་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་
པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་དགུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པས་སྤྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། སྤྲིང་
རྩེ་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་མིན་པས་འབྲས་
ཡུམ་ལ་རིང་པའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པས་རིང་བ་མ་ཡིན་པ་

འབྲས་ཡུལ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། མི་འཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་།
གཉེན་པོའི་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲོར་བ་
དང་། དེའི་འཛིན་སྟངས་མཉམ་ཉིད་དང་། འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། གཞི་ཀྱན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་དེའི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞི་ཀྱན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་
གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། སྟོང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་
ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་གཉིས་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆོམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

མཆོན་འཛིན་གྱིས་བཅེངས་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ།
འབྲས་ཡུལ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ཟིན་པའི་སྒྲོན་ས་ཐེག་དམན་ཀྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། འབྲས་ཡུལ་

ལ་ཉི་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་སྒྲུབ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཉན་རང་
 འཕགས་པའི་མཐུན་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལའང་གཉིས་
 ཡོད་ཏེ། དེར་གྱུར་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།
 ས་མཆོམས་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་དང་འདིར་ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ལ། བྱི་མ་ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་
 ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་འཛོག་ཏུ་རུང་བའི་
 བྱིར། མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་གཉིན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
 མཆོད་ཉིད་སོགས་ཀྱང་སྒྲུབ་དང་འབྲེལ།

སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བའི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་
 ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆོད་ཉིན་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་བཙུག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་
 མཆོམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བཙུའི་བར་ཡོད་པའི་
 བྱིར།

སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟོང་མཉམ་
 པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་
 བའི་འཛིན་སྐྱངས་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་སྟེ། ཟིན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་
 རས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་མཆོམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་

ནས་རྒྱུ་མཐའི་བར་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

མཐོང་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་དེའི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདིར་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་གྱི་
མཐོང་ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དེ་འབྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུང་།
དག་དོན་ནི། སྤར་བ་ཤད་པའི་ཉན་རང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་ཏེ་གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲ་
ཉིད་དུ་བྱམས་མགོན་ཉིད་གྱིས་འདོད་པའི་སྤྱིར། མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་
དང་ཟེན་བྱེད་གྱི་སྒོ་ནས་མཆོན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བཞིའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་
བ། ཅེ་མའི་སྦྱོར་བ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བའི་ལུས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང་བཞི།

རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། མཆོན་བྱེད་དང་། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་
ལ། རྣམ་པ་སྦྱོར་བ་བཅས་རྣམས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཐབས་མཁས་བཅས་
པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

འདི་ལའང་ཆོག་དོན་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་

པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་རྩོགས་སྦྱོར་བ་མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཙུན་གཅིག་ཡོད་དེ། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་དང་། སྦྱོར་
བར་བཅས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། དེའི་སྦྱོར་
བའི་སྦྱོན་དང་། ལམ་ཤེར་བྱེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་བཅས་པ་
དང་། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་དང་། དེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་དང་། སློབ་པ་བྱེར་མི་
སྡོག་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་ཆོགས་རྟགས་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིད་པ་དང་ཞི་བ་
མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ཞིང་དག་སྒྲན་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཐབས་
མཁས་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདྲིར་བསྟན་གཉིན་པོའི་མཆོན་ཉིད་
ཡོད་དེ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྟོན་ས་རང་གི་དམིགས་
པའི་ཆོས་ལ་བྱེན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོ་འདོགས་པའི་སྟོ་འདོགས་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་
བྱེད་ཀྱི་མཐུན་པ་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱེད། དབྱེན་གསུམ་སྟེ།
མཐུན་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱེད། རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
གཉིས་ཡོད་དེ། དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། ས་མཆོམས་
ཡོད་དེ། འདྲིར་བསྟན་གཉིན་པོ་ནི་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་
ཡོད་ལ། སྦྱིར་ལམ་མ་ཞུགས་ནའང་ཡོད་པའི་བྱེད། རྣམ་པ་ལ་བྱེད་ཆེ་ཆུང་
ཡོད་དེ། དོན་རྣམ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཤེས་རྣམ་ནི་ལམ་མ་

ཁྱུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཏེ། རོན་རྣམ་དང་བསྐྱོམ་
བྱའི་རྣམ་པ་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། ཞེས་རྣམ་ནི་སྦྱིར་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཁྱབ་ཅིང་། སྐྱོམ་བྱེད་ཀྱི་ཞེས་རྣམ་ནི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་གཉེན་
པོར་གྱུར་པའི་ཞེས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་སྤྱིར།

འདིར་བསྟན་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་ཡུལ་
བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཞེས་དེ་དའི་མཆན་ཉིན་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ནི་ཤུ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་ངོ་བོའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་དང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཙུ་ལྔ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་བསྐྱོམས་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན།
སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་བརྒྱ་བཞི་དང་། ས་
མཆམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཡོད་པའི་
སྤྱིར།

སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་སྦྱེ་བ་དང་གནས་པ་གང་རུང་ལ་གོགས་བྱེད་
དེ། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་།
ས་མཆམས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྒྱ་པའི་བར་ཡོད་
པའི་སྤྱིར།

ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་བེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
ཤེས། ལམ་ཤར་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བཞི་སྟེ། ཤེས་
མཆན་བྱུང་མཆན་བྱེད་མཆན་ངོ་བོ་ཉིད་མཆན་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལས་ལམ་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་ཡོད་དེ་བྲག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆེན་ཉིད་གཅིག་གི་རིགས་པ་སྤྱིང་བ་ཐོན་
པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་
ན་གསུམ་སྟེ། རྩང་འབྱིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་ཐབས་ཀྱི་ཆ་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་དོན་
མངོན་རྟོགས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེན་བཞི་སྟེ། དེར་གྱུར་
པའི་བྱོད་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། སྡེ་བྱིའི་ས་མཆམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་
དེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམན་
ལམ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལས་སྦྱོར་ཉིད་ན་ཡོད་པའི་བྱིར།

འདིར་བསྟན་བྱིར་མི་སྡོག་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ལམ་གཞན་ཀྱི་བར་
མ་ཆོད་པར་སྒྲ་མེད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ངེས་པ་དེ་དེའི་མཆན་
ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེན་གསུམ་སྟེ། དེར་གྱུར་པའི་སྦྱོར་ལམ་པ་སོགས་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་འགྱུར་བ་ལྟོག་བ་སོགས་
 ཉུགས་ཉི་ཤུ་པོ་གང་དུང་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་
 སེམས་དཔལ། སྦྱོར་ལམ་བ་སྦྱར་མི་ལྟོག་པའི་ཉུགས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་
 སྦྱོར་ལམ་པའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་བཞི་
 དང་ཉུགས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་སྦྱིར། ས་མཆམས་ཡོད་དེ།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྟོག་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པའི་སྦྱིར། མཐོང་ལམ་བ་དང་
 སྒྲོམ་ལམ་བ་སྦྱར་མི་ལྟོག་པའི་ཉུགས་དང་དབྱེ་བའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་གི་
 གནས་སྐབས་སུ་སྤྱི་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་བ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་བ་སྦྱེ་
 བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་དག་པའི་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
 པའི་སྦྱིར།

ཞིང་དག་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་དུ་
 འཆང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཞིང་བྱད་པར་ཅན་འགྱུར་པའི་དག་ཅ་རུས་བ་མཐུ་ཅན་
 དུ་གྱུར་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྦྱིར།

ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། འབད་ཚུལ་རགས་བ་ཞི་
 བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་སྦྱུན་གྱིས་འགྱུར་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་

མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་པོ་མི་འགལ་ཏེ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། །དབྱེ་ན་རེ་རེ་ལའང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། མཉམ་རྩིས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་ཀའང་དག་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྩོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི། སྒར་བཤད་པའི་བཙུ་གཅིག་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྩོགས་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་བྱེད་ལས་ཁྱད་ཆོས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

ཅེ་སྒྲོར་ཀྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཅེ་སྒྲོར་ཀྱི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཚོན་བྱེད་དང་། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལོག་པར་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། །ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཅེ་སྒྲོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྒྲོར་ལས་རྫོང་ཐོབ་པ་དེའི་རྟགས་བཙུ་གཅིས་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་ངེས་ཆ་དང་པོ་དང་། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་སོགས་བཙུ་བྱུག་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་གཉིས་པ་དང་། གཞན་དོན་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་གསུམ་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སེམས་ཀུན་དུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་

ངེས་ཆ་བཞི་པ་དང་། མཐོང་ལ་ཅེ་སྒྲོར་དང་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་ཞེས་བྱ་བ་
གཉིས་པོ་སོ་སོ་ལ་གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་བཞིའི་གཉིན་པོ་
བཞི་བཞི་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བསལ་བྱ་ལོག་པར་
སྒྲུབ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོན་ཅེ་སྒྲོར་སོགས་གྱི་མཆོན་ཉིད་
ཡོད་དེ། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་མི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་
པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་ཆ་དང་པོ་རྟོན་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་
ཉིད།

བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་པའི་རྟགས་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཐོབ་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་ཆ་གཉིས་པ། ཅེ་མའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

ཐབས་ཤེས་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་
ཆ་གསུམ་པ། འདིར་བསྟན་བཟོད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

བསོད་ནམས་མང་པོས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་ཆ་
བཞི་པ། འདིར་བསྟན་ཆོས་མཆོག་། ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉིན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

སྒྲོམ་སྤང་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྩེ་ས་ལ་མངོན་
 རྟོགས། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རེ་
 རེལ་འང་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀྱན་
 བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་བཞི་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་
 མཆམས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། བྱི་མ་ས་བཅུ་བའི་
 གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། བསོད་ནམས་མང་
 པོས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྱ་མོ་དངོས་སུ་
 འཛོམས་བྱེད་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
 པའི་བྱིར། འདི་དང་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་དོན་ཅིག་ཅིང་། ས་
 མཆམས་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད། བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་
 འདྲུང་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་
 བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཅེ་མའི་མངོན་རྟོགས། ཞེས་གསུངས། ངག་
 དོན་ནི། སྤར་བཞད་པའི་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཅེ་མའི་མངོན་རྟོགས་
 མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོ་བོ་ཡོན་ཏན་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་གྱི་སྒྲོ་

ནས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིང་།

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཞད་པ།

གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཞད་པ་ལ། མཆོན་བྱེད་དང་། བསྟན་བཞད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ་ཞེས་གསུང་། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། བར་བྱིན་དུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དུག་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་དག་འདུན་ལྟ་གཏོང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་རྗེས་དྲན་དུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དུག་དང་། དངོས་མེད་དོ་བོ་ཉིད་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་འཆད་པར། མཐར་གྱིས་པ་ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ལྷར་བཞད་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་གི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེ་དོ་བོ་དང་བྱེད་པར་གྱི་སྒྲོ་ནས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིང་།

སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཞད་པ།

བཞི་པ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཞད་པ་ལ། མཆོན་བྱེད་དང་བསྟན་བཞད་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་གིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ་

མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་མཆོན་
 ཉིད་ཀྱིས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྦྱིན་
 པ་དང་། རྣམ་པར་མ་སྦྱིན་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་
 པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་བཞི་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཅིག་
 གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲུབ་བ་མཆོན་བྱེད་
 ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེ་རོ་བོ་དང་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་མཆོན་པར་བྱེད་
 པའི་བྱིར།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱའི་ལྷས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཆོན་
 བྱེད་དང་བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་
 བཅས་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་
 གསུངས།

འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། སོ་སའི་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
 ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་། ཡོངས་སྒྲོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་དང་བཅས་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་

ཆོས་སྐྱ་མངོན་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་རྣེ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཟོད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། སྒོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་།
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་
བྱིར།

ཡོངས་སྐྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། དེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བའི་གཟུགས་སྐྱ་མཐར་ཐུག་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡོངས་སྐྱ་
ཆོས་ཅན། དེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་དེས་པ་མཆན་དཔེ་གསལ་
རྫོགས་དང་། འཁོར་དེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤིག་གིས་བསྐྱོར་བ་དང་། དུས་
དེས་པ་འཁོར་བ་རི་སྤྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་མི་སྟོན་པར་
བཞུགས་པ་དང་། ཆོས་དེས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་
པ་དང་། གནས་དེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་དེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར།

སྐྱལ་སྐྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། དེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐྱ་
དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། བཟོ་བོ་སྐྱལ་སྐྱ།

སྒྱེ་བ་སྒྲུལ་སྒྲུ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་སྒྲུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་པའི་
 ཆོག་བྱུང་གི་ཆོས་སྒྲུ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། སྒར་བཤད་པའི་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
 ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེ་ངོ་པོ་དང་བྱེད་ལས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཆོན་པར་བྱེད་
 པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་སྒྲུ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་བསྟན་
 བཤད་སྒྲོར་བའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུའི་
 ལུས་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་དེ་གཉིས་
 ཀ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པས།
 དེ་བསྟན་བཤད་སྒྲོར་བའི་གཞུང་དུ་སྒྱུར་ཞིང་སྒྲོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
 པོས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་དུ་སྒྱུར་བས་གང་
 བྱས་ཀྱང་མི་འགལ་བའི་བྱིར།

ཆོག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ།

གསུམ་པ་ཆོག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
 མཐེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྒྲོར་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
 ཆོས་སྒྲུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྣམ་མཐེན་བཤད་པ་
 དང་། ལམ་ཤེས་བཤད་པ་དང་། གཞི་ཤེས་བཤད་པ་དང་གསུམ།

སེམས་བསྐྱེད།

དང་པོ་དེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་
ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། འདི་ལའང་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཉི་ལྔ་ནས། དང་པོ་སེམས་
བསྐྱེད་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་སོ། །
ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ངག་དོན་ནི། མཆོན་ཉིད་དང་རབ་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་
འཆད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི།

གཞན་གྱི་ཕྱིར་དུ་རང་གི་གྲོགས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
ལ་དམིགས་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་སྒྲན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་
འབྲུག་སྒྲོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གཙུག་པོའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་རིགས་
ཁུད་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
ཏེ། དེའི་དོན་ལྡན་གྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་གཞན་གྱི་དོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུམ་
གསུམ་ཀ་ལས་ཀྱང་བསྐྱུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་
བར་མ་ལས་བསྐྱུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།
འདིར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་སྐྱས་བསྐྱུས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གཞན་དོན་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་

གྲོགས་སུ་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་
ན་ཅམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་ཡོད་དེ། དཀར་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པའི་ས་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཉམས་
པའི་གསེར་ལྟ་བུ་དང་། དག་བའི་ཆོས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་
དང་། མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱོམས་པ་ལ་སྦྱོབ་པའི་བྱེད་ཤིང་མངོན་འགྱུར་བ་སྟེག་
པའི་མེ་ལྟ་བུ་དང་། ཡོངས་སྦྱོང་གིས་སེམས་ཅན་ཆོས་པར་བྱེད་པའི་གཏེར་
ལྟ་བུ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་རྟེན་བྱེད་པའི་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུ་
དང་། མི་འདོད་བ་ཐོག་ཏུ་བབ་ཀྱང་མི་འཁྲུགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་མི་བྱེད་པའི་བརྟན་བ་ཐོབ་པའི་དོ་རྩེ་ལྟ་བུ་དང་། གཡེང་བའི་
རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བསྐྱོད་པའི་རི་རབ་ལྟ་བུ་དང་། ཉོན་མོངས་བའི་ནད་ཞི་བར་
བྱེད་པའི་སྦྱན་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་དག་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུ་དང་། མངོན་ཤེས་གྱིས་རི་ལྟར་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་དང་། གདུལ་བྱ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ལྟ་བུ་དང་།
ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྒྲོག་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་དང་། མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་
དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་མངོན་འཛིན་པའི་བང་
མངོན་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ནས་གཤེགས་

ཤིང་གཤེགས་པར་འགྱུར་བས་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་དང་། སྤིང་ཞིའི་མཐར་མི་
 ལྟར་བར་བགྱོད་པའི་བཞོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མངོན་མི་ཟད་པ་འཇིན་
 པའི་བཀོད་མའི་ཚུ་ལྟ་བུ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྒྲོགས་
 པའི་སྒྲ་སྟོན་ལྟ་བུ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཚུ་ལ་ལ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་འཇུག་
 པའི་ཚུ་བོ་ལྟ་བུ་དང་། མངོན་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་
 པའི་སྒྲོན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་ཀྱང་སྤེལ་ས་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་དོ། ས་དང་། གསེར་དང་། ལྷ་བ་ཆོས་པ་དང་། མེ་དང་། གཏེར་དང་།
 རིན་པོ་ཆའི་འབྱུང་གནས་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་། རྡོ་རྗེ་དང་། རིའི་རྒྱལ་པོ་དང་།
 སྤུང་དང་། བཤེས་གཉིན་དང་། ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་དང་། ཉི་མ་དང་། ལྷ་
 དབྱངས་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་། མངོན་དང་། ལམ་པོ་ཆེ་དང་། བཞོན་པ་དང་།
 བཀོད་མའི་ཚུ་དང་། སྒྲ་སྟོན་དང་། ཚུ་བོ་དང་། སྒྲོན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
 བར་ཉར་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
 ས་མཚམས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དང་པོ་
 གསུམ་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། མེ་
 ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྒྱུར་ལམ་དང་། གཏེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲ་
 དབྱངས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་བརྩུ་པོ་དེས་དང་པོ་ནས་བརྩུ་བའི་
 བར་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ལྟ་བུ་དེ། དག་པ་ས་གསུམ་

དང་། ཐ་མ་གསུམ་པོ་དེས་བཙུ་བ་དང་། ཡོངས་སྐྱ་དང་། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེ་
 རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱས་པ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། སྦྱིར་ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡིན་ན། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྦྱོར་
 པའི་ཏེན་བྱེད་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 སྦྱོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆུ་བོ་དང་སྦྱིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱེངས་
 གྲུང་འགལ་བ་མེད་དེ། དག་ས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཕྱིར།

གདམས་ངག

གཉིས་པ་གདམས་ངག་འཆད་པ་ལ། སྐྱབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་
 རྟི། །ཞེས་པ་ནས། བཙུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
 འདི་ལ་དབྱེ་བ་དང་། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་བྱ་བཤད་པ་དང་
 གཉིས། དང་པོ་རྟི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དེ་རྟི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཙུ་
 ཡི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་བདེན་གཉིས་ལ་འདོམས་
 པ་དང་། དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་
 དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་། བྱ་བ་ངན་པར་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་།
 ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་།
 མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུག་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་
 ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་བཅས་པ་བཙུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དབང་པོ་རྩལ་དང་རྫོན་པོ་དག། །ཞེས་པ་ནས།
བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་ལོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། །ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་མཆོན་བྱེད་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ནས་མཆོན་བྱ་དོན་
གྱི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་
དབང་པོ་རྫོན་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་གཉིས་དག་དང་། ཤུགས་བསྟན་
རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། སྤྱིར་འོང་དང་།
།སྤྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དབང་རྩལ་དད་མོས་པ་དང་དབང་རྫོན་
མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་དང་། རྒྱན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་
གཉིས་དང་། ཤུགས་བསྟན་སྤྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་པ་དང་། སྤྱིར་
འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་བར་
འདའ་བ་དང་། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་བཅས་ཉེ་འདའ་བ་དང་།
འདུ་བྱེད་མིན་པར་འདའ་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་བཞི་
དང་། དབྱེ་གཞི་འོག་མིན་འགྲོ་ལ་བྱེ་བའི་གོང་འཕོ་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་མིང་
ཅན་རྣམས་དང་། སྤྱིད་པའི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་གཟུགས་གྱི་
ཆགས་བཙེམ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལས་སྤྱིར་མི་འོང་མཐོང་བ་ཡི་ཆོས་ལ་ཞི་
བ་དང་། ལུས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས། ཤུགས་བསྟན་དབྱ་བཙེམ་

ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། བསེར་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་
གཅིག་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་གྲང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་
བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེར་ངས་པ་ནི་མིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པས་སྒྲར་གྱི་
དེ་དང་རྩེ་བཙུན་མི་འདྲ་བར་བཤད་པའི་བྱིར།

ངེས་འབྱེད་ཆ་འཐུན་འཆད་པ།

གསུམ་པ་ངས་འབྱེད་ཆ་འཐུན་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་དག་དང་རྣམ་
པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བཅས་པ་དག་ལས་བྱུང་པར་འཕགས། །ཞེས་པའི་
བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོབས་པ་ཡི་སྦྱོར་ལམ་
རྟོད་སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོད་
ལམ་དག་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་
དང་། རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་དང་། བདག་ཉིད་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་
འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྩེ་བཞིན་སྤང་བྱའི་ངོ་བོར་ལྟན་པ་ལ་
བརྟེན་པ་དང་རྩེ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་པ་
ནས། རྩེ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་

ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྟོན་ཅན་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
 ཆེན་སྐྱོར་ལམ་རྫོང་རྒྱུ་དུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱོ་འདོགས་གཅད་
 པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་འདི་འོག་མ་རྣམས་ལ་འང་སྐྱར་
 དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོ་འདོགས་གཅད་གཞི་མཚུངས་པའི་སྤྱིར།
 བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡི་ནི་བྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་
 པ་འཇོན་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་རྫོང་རྒྱུ་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྫོང་
 རྒྱུ་དུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་སྤྱན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱོ་
 འདོགས་པའི་སྐྱོ་འདོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྫོང་རྒྱུ་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། རྣམ་པ་གཞན་རྣམས་ལ་འང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་དགོས་ཏེ། ཐམས་ཅད་
 གྱིས་རང་གི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་སྤྱན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་སྐྱོ་འདོགས་
 འགོག་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་རྫོང་རྒྱུ་དུའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་
 གསུམ་ཅར་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཆང་བར་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར། འདི་ཡང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་
 སྐྱར་དགོས་ཏེ། ཉིར་འབྲས་དེ་འབྱེན་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། རྫོང་འབྲིང་གི་
 དམིགས་རྣམས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་རྣམས་དོན་དམ་པར་
 འདུག་གོ་བདེན་པ་དང་བྲལ་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བདེན་བཞིའི་

དམིགས་པ་དང་། མིང་གི་རྒྱད་དོན་དམ་པར་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་གནས་
 པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བྱོད་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱོད་
 ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་བརྒྱུ་བཏགས་པས་བྱུང་
 པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་དོན་དམ་པར་བརྗོད་
 དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བྱོད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེ་མོ་
 རྒྱུང་དུའི་དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་མ་གཞག་གཉིས་
 ལས་བྱེ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཟུགས་ཚོར་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་
 གནས་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱུང་པར་
 བྱས་པས་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དང་དེའི་ཚོས་ཉིད་དེ་དག་
 བདེན་སྟོང་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཅེ་མོའི་རྒྱུང་དུའི་ཡེ་
 ཤེས་རྣམ་པ་དང་། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུགས་སོགས་དེ་རྣམས་དེའི་
 ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པའི་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་མི་
 གནས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང་། མི་རྟག་
 སོགས་དང་དེའི་ཚོས་ཉིད་དེ་དག་གི་བདེན་སྟོང་གཅིག་གི་རང་བཞིན་
 གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཅེ་མོའི་རྒྱུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེ་
 མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ཚོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
 མཚན་མར་མི་འཇིག་པ་གང་ཡིན་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་

དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཆན་མར་མི་མཐོང་བར་
རྟོགས་པའི་ཚེ་མོ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚེ་མོ་ཆེན་པོའི་
དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། རྟོན་དམ་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུང་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་
དམིགས་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་ཚེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཟོད་པ་ཆུང་དུའི་
དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་
དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཟོད་པ་
འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་
དམིགས་པ་དང་། རྟོག་གསུམ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་བཟོད་པ་
འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་
ཡོད་དེ། རྟོག་གསུམ་དེ་དག་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཆན་མ་མེད་པས་བྱུང་བར་དུ་
བྱས་པ་དམིགས་པ་དང་། དེ་གསུམ་དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་མཆན་མར་མི་
བརྟེན་པས་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་མོས་པ་མིན་པ་དང་འདྲ་ཤེས་མིན་པ་དང་འདྲ་

ཤེས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་དམིགས་རྣམས་ཡོད་དེ། བསྐྱོམ་བྱའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དེའི་བྱེད་པ་སྟུན་
 གྱུབ་དུ་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་ཡོད་དེ། སྒྲོག་ཏུ་ལུང་
 སྟོན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པར་ཅན་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་རྫོམ་པ་རགས་པ་
 ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་དམིགས་
 རྣམ་ཡོད་དེ། འཁོར་གསུམ་པོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་
 དམིགས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཐའ་གང་དུ་འང་རྣམ་པར་
 མི་རྟོགས་པར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་
 དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་འཕུན་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤར་བཤའ་པ་དེ་ལྟར་རེ་རེ་ལའང་ཆུང་
 དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་
 དེ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པ་སྟུན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་བདེན་
 བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་བདེན་མེད་དུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་པ་ཉིད་
 གལ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྟོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་གི་
 ཐེག་དམན་སྟོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་བཅུ་དྲུག་པོ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་

པར་བྱེད་ཀྱང་། བདེན་མེད་དུ་གཙུག་པོར་མི་བསྐྱོམ་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། །ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཇིག་གི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཀྱུན་བཏགས་དང་ལྟན་
སྦྱེས་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་གཙུག་པོར་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་བར་བྱེད་
རུས་གི། ཁ་རྟོན་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་མི་རུས་པའི་བྱིར།

སྤང་བྱའི་རྟོགས་པ་དང་ཡོངས་འཇིག་།

ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་འཆད་པ་ལ། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉིན་
པོ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། སྤང་སོགས་རྟོན་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དག་དོན་ནི། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་
ཡོད་དེ། །ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཇིག་གི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།
གཟུང་བར་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞི་ཀྱུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་སྟོགས་དང་། དེ་ཡི་གཉིན་པོའི་སྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་
ཡིས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཙན། སོ་སོར་དབྱེ་བས་
རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། མོངས་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་སྤང་སོགས་ལ་
དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། འཇིག་པའི་རྣམ་པར་
རྟོགས་པའང་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། གང་ཟག་རྣམས་དང་
སྦྱེས་བྱ་བཏགས་པའི་རྟོན་ཙན་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་
པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། རང་དབང་ཙན་གྱི་བདག་

སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྤང་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་ཕྱི་བཞི་པོ་དེའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་ཀྱན་ནས་ཉོན་
 མོངས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱའམ་ཤེས་བྱར་
 བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ཤེས་སྤྱིབ་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་
 དང་། གཉེན་པོ་རྣམ་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་
 བྱའམ་ཤེས་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ། ཤེས་སྤྱིབ་རྣམ་བྱང་
 གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ། རྣམ་འཛིན་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་
 ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ། ཤེས་སྤྱིབ་རྣམ་
 འཛིན་རྟོགས་པ་དང་། རྟོག་འཛིན་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་
 ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ཏུ་དབེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ། ཤེས་སྤྱིབ་བརྟགས་
 འཛིན་རྟོགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་རེ་རེ་ལ་འང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ།
 ཀྱན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྤྱེས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་དངོས་
 བསྟན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱན་བརྟགས་གཙོ་ཆེ་སྟེ། ལྟན་སྤྱེས་ནི་སྐབས་
 ལྷ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡོངས་འཛིན་དེ་འཆད་པར་
 བྱེད་པ་ལ། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཀྱན་
 ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། སྤྱོད་ཉིད་ཟབ་
 མོ་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྒྲག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་མཁས་

དང་། དེའི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཉན་རང་ཡིད་བྱེད་དང་བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་
 བོར་བའི་བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་བྱང་
 སེམས་སྟོར་ལམ་བའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱིད་ཞི་གང་རུང་དུ་
 མི་ལྟང་བར་འཛིན་བར་བྱེད་བའི་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་
 སྟོར་ལམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་
 ཉོན་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ཡི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་བོར་བའི་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཆོས་
 ཅན། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་བའི་བྱིའི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབས་
 ཤེས་རྟོགས་པར་ཉོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པ།

བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པ་ལ།
 རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། འབྲུག་པའི་རྟོན་ལ་རིགས་
 ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྟོར་ལམ་རྟོད་སོགས་བཞི་
 དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་གཉིས་ཏེ་རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་
 དང་། གཉེན་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དང་། སྤང་
 བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་བ་དང་། སྤང་
 བྱ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་སྟེ་བྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། སྤྱིད་ཞིའི་
 མཐའ་འགོག་བྱེད་ཤེས་རབ་སྣང་བཅེར་བཅས་པ་དང་། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་

སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་སྐྱབ་པ་
 དང་། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་རགས་པ་སྤངས་ཤིང་། །མི་མངའ་
 བར་འདུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་ཆོས་ཉིད་བཙུ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
 ལ་རིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པ་རང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་
 པས་དེ་རྟོགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་པའི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་
 ཀྱི་ས་མཆམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། རྟོགས་པའི་ཆོས་དུག་ནི་སྤར་ལྟར་དང་།
 གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤོང་པ་དང་། ཞེས་བས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་སྒྲོམ་གཉིས་ལ་ནི་
 གཉེན་པོའི་བར་ཆད་མེ་ལམ་དང་སྤོང་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་སྤང་བྱ་
 སྤོང་ཚུལ་གྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་བསྟན། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་དང་
 ཞེས་པས། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཅིག་ཏུ་བས་ཏེ་ས་བདུན་པ་མན་
 ཆད་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་བཅེར་བཅས་པ་ས་བརྒྱད་པ་དང་། སྟོབ་མ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་ས་དགུ་པ་དང་། གཞན་དོན་གོ་རིམས་སུ་བྱེད་པ་དང་། ཡེ་
 ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བ་གཉིས་ཀ་ས་བཙུ་བ་དང་སྐྱར་ཞིང་། དེ་ཡང་འདིའི་
 དངོས་བསྟན་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

རིགས་ཚུད་སྟོང་།

རིགས་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་པ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དབྱེངས་ལ་དབྱེར་
 མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་

གསུངས།

འདི་ལ་ཚུད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཐེག་
པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་ཐ་དད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་བའི་ཚོས་དབྱེངས་ལ་ངོ་བོ་རིགས་མི་འབྲ་བའི་དབྱེ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཅན་གསུམ་ཀའི་སྟོབ་མ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནས་སྒྲུབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཐལ། ཉགས་དེའི་
ཕྱིར། ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་ལན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རིགས་གསུམ་དང་རང་
བཞིན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའི་སྟོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཚོས་
དབྱེངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་རིགས་མི་འབྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཉན་པའི་ཚོས་
སྟོབ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རིགས་དང་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་དེ་ཡི་དབྱེ་
བ་ཡོངས་སུ་བཟོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཉན་བུམ་པ་གཅིག་གི་ནང་
དུ་བཉེན་པ་སྦྲང་ཅི་དང་བུ་རམ་སོགས་སྒྲགས་པ་དེའི་ཆེ་སྦྲང་ཅིའི་བུམ་པ་
དང་། བུ་རམ་སོགས་ཀྱི་བུམ་པ་ཞེས་བཟོད་དུ་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཞུང་འདིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་
ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་བདེན་སྟོང་དེ་
སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་གི་

སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཐད་
 པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་ངི་མ་སྟོ་
 བྱར་པ་ཡིན་པ་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར། རྒྱུད་
 གླུ་མ་ཅུ་འགྲེལ་ལས་དཔེ་དགུ་དོན་དགུ་འི་སྟོན་ས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་
 ལྟར་གཉེན་པོ་དང་འཕྲད་ན་ནི་ངི་མ་སྟོང་རྒྱས་པས་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར། དེར་མ་ཟད། འཕགས་པས་ཆོས་དབྱེངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། གང་
 ཞིག་ཀྱན་དུ་མ་ཞེས་ན། །སྤྱིད་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་འཁོར་ལ། །སེམས་ཅན་ཀྱན་
 ལ་ངེས་གནས་པའི། །ཆོས་ཀྱི་དབྱེངས་ལ་ཕྱག་འཆུལ་འདུད། །གང་ཞིག་
 འཁོར་བའི་རྒྱར་འགྱུར་པ། །དེ་ཉིད་སྤྱང་བ་བྱས་པ་ལས། །དག་པ་དེ་ནི་ཐུ་
 ངན་འདས། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྤྱངས་པ་ལས་ཆོས་
 ཀྱི་སྐྱར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ།

ལྟ་བུ། ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་ཆོས་
 རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ཞེས་པ་ནས། །གང་དག་རྒྱབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན། །
 །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། དག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
 ཅད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོ་འདོགས་

གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། དམིགས་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་ཆོས་
ཅན། ཏུ་མ་ཡོད་དེ། དགོ་བ་དང་། ལ་སོགས་བས་མི་དགོ་བ་དང་། ལྷང་མ་
བསྟན་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་ལྷུང་པོ་ལྷ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པར་འདོད་པ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་གང་དག་དང་། ཟག་བཅས་ཉིར་
ལེན་གྱི་ལྷུང་པོ་ལྷ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྟན་པ་ཉིར་བཞག་
བཞི་དང་། འདུས་བྱས་ཁམས་གསུམ་པོ་གང་དག་དང་། འདུས་མ་བྱས་དེ་
བཞིན་ཉིད་དང་། སྒྲོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་བསམ་
གཏན་བཞི་རྣམས་དང་། ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གང་དག་
རྣམས་སྟུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡོད་ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་སྟེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་གཞི་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
ཡོད་ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པས་རང་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་
དགོས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡོད་ན་དགོ་མི་དགོ་ལྷང་མ་བསྟན་
གསུམ་པོ་གང་རྩང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་གང་རྩང་མ་
ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་ཡིན་ན་རང་འབྲས་རྣམ་སྟོན་ཡིད་འོང་དང་ཡིད་མི་འོང་གང་རྩང་འབྱིན་
རྩང་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།

དུག་པ། ཐེག་ཆེན་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་
 གུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདིར་ཤེས་བྱ།
 ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་
 ཆོས་ཅན། བྱོད་གང་གི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་ཡོད་དེ། རང་བྱུང་གི་མིང་
 གིས་བརྗོད་པ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གང་གི་སྟོ་
 རས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་སྟོ་རས་ཤེས་པར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། ཆེན་པོ་གསུམ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཡོད་དེ་སེམས་ཅན་གུན་གྱི་
 མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་པ་
 ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཆོན་གཞི་ཡོད་དེ། སངས་
 རྒྱུ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་པོ་དང་། མི་གནས་པའི་
 བྱང་འདས་གཉིས་པ་དང་། རི་ལྷ་རི་སྟེང་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གསུམ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གོ་སྐབ་དང་འབྲུག་སྐབ།

བདུན་པ་གོ་སྐབ་འཆད་པ་ལ། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཞེས་
 པ་ནས། དུག་མཆོན་དུག་གིས་རི་བཞིན་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
 དག་དོན་ནི། གོ་ཆའི་སྐབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། འཛོག་ཚུལ་ཡོད་

དེ། མངོ་ལས་སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པ་སོགས་དྲུག་ནས། ཞེས་རབ་གྱི་ཞེས་རབ་
བར་དྲུག་ཆོན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱེད་པར་རུང་སྟེ། གོ་ཆའི་སྦྱབ་པ་དེ་དག་སོ་སོར་ཉེ་རིས་ནས་
ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་དྲུག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱུད་པ་འཇུག་
སྦྱབ་འཆད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང་། ཞེས་པ་
ནས། འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཞེས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་
ནི། ཐེག་ཆོན་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བསམ་གཏན་བཞེ་དང་། གཟུགས་མེད་
བཞེ་དང་། སྦྱིན་སོགས་དྲུག་དང་། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་དང་། བྱམས་སོགས་
ཆོད་མེད་བཞེ་དང་། བདེན་བྱུང་གྱི་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། གང་
ལ་གང་གིས་རི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་
པར་དག་པ་དང་། ཆོད་དུ་བྱ་བ་ཆོན་པོ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་བསྒྲོ་བའི་དགོ་བ་
དང་མངོན་ཞེས་དྲུག་དང་། འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱང་མཐེན་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་
པའི་འཇུག་སྦྱབ་གྱི་ཡེ་ཞེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆོན་གྱི་ལམ་ལ་འཛེག་
པ་ཡིན་པར་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆོན་པོའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་
པ་གོང་འཕེལ་དུ་འཇུག་པའི་སྦྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆོག་ས་སྐྱབ།

དགྲ་པ་ཆོག་ས་སྐྱབ་འཆད་པ་ལ། དངོས་དང་འཕྲོས་པའི་དོན་ས་བཙུ་
 པའི་ཡོངས་སྤྱོད་དང་གཉིན་པོའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་གཉིས།
 དང་པོ་འཆད་པ་ལ། བཙུ་དང་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག །ཞེས་པ་ནས། རིམ་པ་
 ཡིན་པར་ཤེས་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ཆོག་ས་སྐྱབ་
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བཙུ་བདུན་ཡོད་པ་ཡིན་པར་
 ཤེས་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དེར་གྱུར་བའི་བཙུ་བ་སྟོང་ཟླ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱིན་
 པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་དང་བཅས་
 པ་དང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་
 པའི་ཐབས་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
 བཅུས་པ་དང་། མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་དང་། ཆོག་དོན་གྱི་གཟུང་དང་། ས་བཙུ་
 དང་། གཉིན་པོའི་ཆོག་ས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡི་བྱུང་པར་བཙུ་བདུན་ནམས་སུ་ཡོད་
 པའི་བྱིད། དེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དང་བསོད་
 ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་སྐྱབ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིད།

ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།
 ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་རྣམ་བཙུ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། བཙུ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་བར་

བྲ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདི་ལ་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་བཤའ་བ་དང་།
གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། ལྔ་པ་དང་། རྒྱག་པ་དང་། བདུན་
པ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། དགུ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། བརྒྱ་པ་མཆོན་ཉིད་གི་
སློན་ས་བཤའ་བ་དང་བརྒྱ། དང་པོ་དེ་འཆད་པ་ལ། ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་རྣམ་
བརྒྱ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་ཤེས་པར་བྲ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དག་དོན་ནི། ས་ནི་དང་པོ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཡོད་དེ། འཆད་པ་ལྟར་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་རྣམ་བ་བརྒྱ་
ཡི་སློན་ས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡོངས་སྤྱོད་བརྒྱ་ཡང་ཡོད་དེ། གཡོ་
སྤྱོ་སོགས་མེད་པའི་བསམ་པ་དང་། རང་གཞན་གི་དོན་སྤྱོ་བ་པ་ལ་པན་པའི་
དངོས་པོ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆད་མེད་བཞིའི་སློན་ས་སེམས་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དག་ཅུ་སོགས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་དང་། དག་བའི་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གི་སྤྱོད་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་གི་
དམིགས་པ་འཆོལ་བ་དང་། རྟགས་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་དང་
བཅས་པ་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་གི་སྤྱོ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་།
ཆོས་སྟོན་པ་ལ་དཔེ་འབྱུང་མེད་པ་དང་། ཆོག་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་སྤྱོ་བ་
ཡི། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་ནི་བརྒྱ་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་གིས་
ས་དང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་འཁོར་

གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་
སྒྱེན་སེལ་ཞིར་ཡོན་ཏན་རྩོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
བྱིད།

གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཞོ་དང་བཟོད། །ཞེས་པ་
ནས། བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་བཙོན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་གཉིས་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་དང་། བྱས་པ་བཟོ་བ་དང་། བཟོད་པ་
སྒོམ་པ་དང་། དག་བ་སྐྱབ་པར་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། གཞན་ལ་སྤྱིང་ཅེ་ཆེ་
བ་དང་བཅས་པ་དང་། མཁས་སོགས་བཀྱར་སྟེ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་མ་ལ་གྲུས་
པས་ཆོས་ཉན་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་
པའི་ཡོངས་སྤྱོད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་འཆད་པ་ལ། ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། །ཞེས་པ་
ནས། ལྷོམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་རྣམས་ལ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། ཐོས་
པས་མི་ངོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་འཆོལ་བ་དང་། ཉན་མོངས་པའི་བར་བེད་
མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་
དང་། འཁོར་བ་པས་གཞོད་པ་བྱས་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོ་བ་དང་།

སྒྲིག་པ་ལ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཆ་བྲིལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་
རྣམས་ལ་སྒྲོམ་སེམས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བློ་བཞིན་པའི་
སྒྲོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་འཆད་པ་ལ། རྒྱགས་གནས་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་དང་། །ཞེས་
པ་ནས། མི་ཁྱམ་པ་དང་ལྟ་བ་མེད། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན་ །ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྐྱོང་ལ་བརྩ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བསམ་
པས་དབེན་པའི་ནང་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཚུང་བ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་
དང་། སྐྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྩ་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྒྲུངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཁས་སྐྱུངས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདོད་པའི་
ཡོན་ཏན་ལ་ཆགས་པ་སྒྲོད་ཅིང་སྐྱོང་བ་དང་། གཞན་སྐྱུང་འདས་ལ་འགོད་པ་
དང་། བདོག་པའི་དངོས་པོ་ཀྱན་གཏོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དཀའ་སྐྱོད་ལ་མི་
ཁྱམ་པའི་སྐྱོ་བ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བའི་ཞེན་པ་མེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་འཆད་པ་ལ། འདྲིས་དང་བྲིམ་ལ་འབྲེན་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས།
ས་ལྷ་པ་ནི་ཡང་དག་ཐོབ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། ས་ལྷ་པ་ལ་ཡོངས་སྐྱོང་བརྩ་ཡོད་དེ། རྟོན་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ་བྲིམ་
ལ་འདྲིས་པ་སྐྱོང་བ་དང་། བྲིམ་ལ་འབྲེན་པའི་རྒྱུ་གིས་གཞན་ལ་དེ་མི་སྟོན་

པ་དང་། འདུ་འཇིག་གྲུར་པའི་གནས་སྤོང་པ་དང་། རྟེན་བཟུར་གྱི་ཆེད་དུ་
བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་། གཞན་ལ་བརྟུན་པ་སྤོང་བ་གཉིས་དང་། མི་དགེ་བའི་
ལས་ཀྱི་ལམ་བཟུ་སྤོང་བ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་ཆོམ་པས་ཁེངས་པ་སྤོང་བ་དང་།
དགེ་སྤྲིག་ལ་སྤང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་སྤོང་བ་དང་། སྤོང་ན་འཇིག་ལྷ་
སྤོང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤྱོད་གས་ལ་བཟོད་ཅིང་དང་དུ་ལེན་པ་སྤོང་བ་དང་།
བཅས་པ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་བཟུ་པོ་འདི་ནི་ཆོས་
ཅན། སྤང་གཞི་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་རྣམ་པ་བཟུ་སྤངས་ཤིང་རྣམ་པར་
སྤངས་པས་ན་ས་ལྷ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་འཆད་པ་ལ། སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུས།
ཁྲིམས་པ་ནས། ས་ནི་དུག་པ་ཡང་དག་ཐོབ། ཁྲིམས་པའི་བར་གསུངས། ངག་
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དུག་པ་ལ་ཡོངས་སྤོང་བཟུ་ཡོད་དེ། སྤྱིན་
སོགས་དུག་དང་དེའི་སྤང་བྱ་དུག་སྤར་ནས་སྤོང་ཞིང་། དེ་ཡང་སྤྱིན་པའི་
ཉམས་ལེན་གྱིས་སྤོབ་མ་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་སྤོང་བ་དང་། རང་
དོན་ནི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་
བྱང་ཆུབ་ལ་དགའ་བ་སྤོང་བ་དང་། སྤོང་ཉིད་ལ་མི་སྤྲུག་པའི་བཟོད་པས་བབ་
དོན་ལ་སྤྲུག་པའི་སེམས་སྤོང་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སྤོབ་པའི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་
སྤོང་བ་པོས་བསྤངས་པའི་སེམས་མི་ཁྲུམ་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་ཡང་སེམས་

ཅེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་གྱིས་སྤྱི་ནང་གི་བདོག་པ་ཀུན་གཏང་ཡང་ཡིད་
 མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་ནང་པའི་ཡོན་ཏན་ཉིགས་པའི་ཤེས་རབ་རབ་ཏུ་
 རྫོགས་པས་བཏང་བས་རང་ཉིད་དབུལ་ཡང་སྤྲོད་པོ་མི་སྤྲོད་བར་བསྐྱབས་
 བས་ས་ནི་དུག་པ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་
 བ་དུག་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་ནང་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྤང་བྱ་དང་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་
 བས་སོ་སོ་སྤྱི་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། བདུན་པ་འཆད་པ་ལ།
 བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་ཉི་
 །ལྷོ། ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདི་སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་སྤྱིར་
 བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྤྲོད་ལ་
 སྤང་བྱ་སྤྲོད་ཚུལ་གྱིས་བཞག་པ་ནི་ཤུ་ཡོད་དེ། འཆད་པར་འགྱུར་པ་ལྟར་ཉི་
 །ཤུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློག་དང་། རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་
 ཟག་དང་། སེམས་ཅན་ཆད་པ་དང་། བདག་ཉག་པ་དང་། སྤང་དོར་གྱི་མཆན་
 མ་དང་། རྒྱ་མི་འབྲུག་གསུམ་དང་། སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྤྱི་མཆེད་
 དག་དང་། ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་བྱར་དང་། དོར་བྱར་བདེན་པར་
 ཆགས་པ་དང་། སེམས་ནི་ཀུན་དུ་མི་ཁྱུ་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་རེ་
 རེ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དེར་བདེན་པར་ལྟ་བའི་མངོན་ཞེན་དང་། སྤྲོད་པ་ཉིད་

ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཅོད་པ་དང་། བདེན་སྟོང་དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་འགལ་བར་
འཛིན་པའི་ཉེས་པ་ནི་ཉི་ཤུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་ལས་རྒྱུ་པར་ཆད་པའི་བྱང་སེམས་
དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཉིན་པོའི་ཡོངས་སྟོང་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྒྲར་བཤད་
པའི་སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་པོ་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་གཉིན་པོར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤྱར་ན་རྒྱུ་པར་
ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཤེས་པས་བདག་དང་སེམས་
ཅན་དང་སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་རྒྱུ་ལས་སྟོང་པ་དང་། དེ་དག་བཅུའི་འཁོར་གསུམ་
ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དབང་ཅན་གྱི་
སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་སྟོང་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེས་
སེམས་ཅན་ཆད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཏུ་རྫོམ་པ་མེད་པས་
སེམས་ཅན་ཏྲག་པར་འཛིན་པ་སྟོང་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཉོག་པས་སྤང་དོར་མཆན་མར་འཛིན་པ་སྟོང་པ་དང་།
མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པས་རྒྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་
གསུམ་ཏུ་འཛིན་པ་སྟོང་པ་དང་། འདུས་བྱས་རྒྱུ་ལས་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱེ་བར་
ཤེས་པས་སྤང་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པ་
ཤེས་པས་ཁམས་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུ་ལས་བདེན་
སྟོང་གི་རྒྱུ་ལས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པས་སྦྱེ་མཆེད་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་པ་དང་།

བདེན་འཛིན་གི་རྟོགས་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས་པས་ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་
བྱུང་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གི་འདུ་ཤེས་དང་།
ལྟ་བ་ལྟ་དང་། ཆགས་སོགས་གི་ཉོན་མོངས་པས་ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱ་
བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་ཤིང་བསྐྱེམས་
པས་སེམས་བྱུང་བ་སྤོང་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་ནི་མཁས་པས་སངས་
རྒྱས་དང་། སེམས་དུལ་བས་ཆོས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་པ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས་དགེ་འདུན་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་གསུམ་
དང་། ཆོས་གང་ལ་འང་བདེན་པར་ཆགས་པའི་ས་མིན་པར་རྟོགས་པས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་བ་དང་། ཆོས་གི་དོན་དུ་གར་འདོད་པར་སངས་
རྒྱས་གི་ཞིང་གཞན་དུ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་འགོ་བས་སྤོང་བ་ཉིད་ལ་ཚུང་བ་སྤོང་
བ་དང་། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་འཁོར་གི་དགེལ་འཁོར་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ལུས་
གི་ངོ་བོ་ཉིད་རབ་དུ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤང་བྱ་དེ་རྣམས་
ནི། སྤང་བ་གས་ཅི་རིགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ།
ལུགས་འདིར་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་
མཉམ་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པ་སྤང་འདས་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་
དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་

གསུངས། དག་དོན་ནི། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་གི་ལས་ནི་ཆོས་ཅན།
 རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་དུ་བཤའ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
 བཟང་ངན་ཤེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་སུ་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་
 མངོན་པར་ཤེས་པས་བཅེ་བ་དང་། རང་ཉིད་གང་དུ་འཆང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་ཡོངས་སུ་བརྟགས་
 པའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་བརྟེན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་རྩལ་
 ཤེས་པ་དང་། རྩལ་བ་ཡི་ཞིང་གི་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་
 དག་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་བར་ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་དང་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྤྱིད་པར་སྦྱོར་བ་ལེན་པ་དང་བརྒྱད་རྣམས་སུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དགྲ་པ་འཆད་པ་ལ། སྟོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། །ཞེས་པ་
 ནས། ཡོན་ཏན་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་
 དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དགྲ་པ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ།
 བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལྟ་དང་ལྟ་མ་
 ཡིན་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་པ་དང་། སྟོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟ་བུར་བཟང་མི་ཤེས་
 པ་དང་། མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་མཆོག་དང་། རྩལ་རིགས་སོགས་རིགས་
 སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་དང་། བྱ་རམ་ཤིང་པ་ལྟར་རུས་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པར་

སྐྱེ་བ་དང་། གཉེན་གྱི་ཆོ་འབྲང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། འཁོར་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱེན་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་སྐྱེ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་དག་དང་། སངས་རྒྱས་དང་ལྷ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཏེ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་དུ་འདུག་པ་དང་། ལྷོ་བས་སོགས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱེད་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བརྩ་བ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་
ཤེས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། བརྩ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དག་དོན་ནི། དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དང་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་བྱང་
སེམས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ས་དགུའི་སྔ་མ་བརྒྱད་ལ་ཤེས་མཐོང་
དང་བྱི་མ་ལ་གནས་ནས་འདས་པར་བྱས་ནས་ཐོབ་པའི་ས་བརྩ་བའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྩ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། རྒྱ་མཆོན་གང་གིས་ན་མདོ་ལས། འདའ་བྱས་དགུ་འདས་ནས་ས་བརྩ་
པ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་
ནས་བཤད་པའི་བྱིར། ས་བརྩ་བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་འདིར་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་དངོས་སུ་བཤད་ནས་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྒྲོ་ནས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པ་ལ་
རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བྱོད་འདའ་བྱའི་ས་དེ་དག་གི་འབྲས་བྱའི་ས་ཡིན་པར་

ཤེས་པ་དང་། འདའ་བྱའི་ས་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཡར་
ལྡན་དུ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་སྒོ་སངས་རྒྱས་དང་སྟོགས་མཐུན་མཉམ་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིན་པོའི་ཆོགས་སྐབས།

གཉིས་པ་གཉིན་པོའི་ཆོགས་སྐབས་འཆད་པ་ལ། །མཐོང་དང་གོམས་
པའི་ལམ་དག་ལ། །ཞེས་པ་ནས། གཉིན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྲ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་
དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྲ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྤང་བྲ་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དང་འཇིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཉེ་བར་
ཞི་བར་བྲ་བའི་ཕྱིར་དུ་གངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱན་བཏགས་ལྡན་སྒྲིབ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཉོན་མོངས་གཟུང་
རྟོག་དང་རྣམ་བྲང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་རེ་དང་། རྗེས་འཇིན་རྟོག་པ་དང་
བཏགས་འཇིན་རྟོག་པ་གཉིས་རེ་སྟེ་སོ་སོར་བྲ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བཙུ་བ་ངེས་འབྱུང་སྐབས་པ་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྲ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་།
།ཞེས་པ་ནས། དེས་འབྱུང་སྐབས་པ་ཡིན་ཞེས་བྲ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

ངག་དོན་དུ་བསྐྱེམ་ན། དེས་པར་འབྱུང་བ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འོག་ནས་
འབྱུང་བ་འདི་རྣམས་བསམ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དག་
སའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་
མཁྱེན་གདོན་མི་བ་བར་ཐོབ་པ་བྱེད་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པས་འབྱུང་བའི་དབྱེ་བ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་དང་། སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་དེ་འབད་མེད་སྒྱུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་།
སྤིད་ཞིའི་མཐའ་ལས་འདས་པར་དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ཐོབ་བྱའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་མཆོན་ཉིད་དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་།
ཆོས་བརྒྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་
དང་། རྣམ་མཁྱེན་དེའི་བྱེད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་
བརྒྱད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེས་འབྱུང་
ཡིན་ན། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་མ་བྱེད་སྟེ། དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་པོ་
བདུན་པོ་དེ་དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་བདུན་པོ་
དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཛོག་དགོས་ཤིང་། ཐ་མ་དེ་ས་བརྒྱ་བའི་བྱེད་པར་
གྱི་ལམ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསེར་འབྲེང་ལས། མི་སྒྲོབ་ལམ་ན་

བདུན་དང་། སྒོ་བ་ལམ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ན་རིགས་སོ། །

ཅེས་པ་འདི་ནི་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ངོར་ལྷ་གྱའི་དགོ་སྒོང་བཤའ་
སྤྱོད་མིང་ཅན་གྱིས་རང་གི་ཡིག་ཆ་དང་མ་ཐུན་པར་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
གཞན་ལ་འང་པན་སྟམ་པའི་བསམ་པས་བྲིས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྩ་བའི་ཆིག་དོན་
བཤའ་པའི་སྒོ་ནས་བཤའ་པ་རྒྱ་བ་ན་པན་ཡོན་ལྷག་པར་ཆེ་བསམས་ནས་
ཡིན་ལ། བྲིས་དད་དང་ནམ་དཔྱེད་ལྷན་པའི་སྤང་མིའི་དགོ་སྒོང་འཇམ་
དབྱངས་དོན་ཡོད་ཞེས་བགྱི་བས་བཀའ་བཙུའི་མཆན་བཞེས་པའི་སྐབས་
སུ་གཞན་ལ་པན་འདོགས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དག་པས་པར་དུ་བསྐྱབས་པའི་
དགོ་བས་སྒྲེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་མགོན་པོས་རྗེས་སུ་འཛིན་
པར་གྱུར་ཅིག། །

མཛད་ལོ།

སྐབས་གཉིས་པའི་རྒྱུ།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་མི་པམ་མགོན་པོ་ལ་གྲུས་པས་ཕྱག་འཆལ་ཞིང་
སྐབས་སུ་མཆིའོ། །

ལམ་ཤེས་ཆིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཆིག་དོན་ཡན་ལག་གི་སྒྲོན་ས་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ། སྐབས་འདིར་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་དང་། གཞུ་
དོན་དངོས་བཤད་པ་དང་གཉིས།

འདིར་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་དང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་
ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་
ལ་ལམ་ཤེས་བསྒྲོམ་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་བའི་མཚམས་སྤྱར་དུ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ཏྲིག་ས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད། ཅས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་
བཤད་པ་དང་གཉིས། ཅ་བ་ལས། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར། །ཞེས་

སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེས་ལ་བཞུགས་པ་ལྟར་གསུངས་།

འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། ཁྱབ་པའི་དོན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་
 བོ་ནི། སྒྱུར་ངག་ཏུ་བསྒྲིལ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུམ་གྱི་མདོ་ལས་ལམ་
 ཤེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
 འོད་གྱིས་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་ནས་བེལ་གྱིས་
 མནན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཙུན་རྣམས་རྒྱུད་ལ་
 ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་རུང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གསུམ་
 རྩོགས་པར་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་མཁས་པ་ལ་ནི། དེའི་སྡོན་དུ་རིགས་ཅན་
 གསུམ་ཀའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་རྟེན་ངེས་པར་དགོས་པའི་
 བྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་མ་ཟད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
 ལམ་ཤེས་སྐྱེ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ལམ་ཤེས་ཆོས་
 ཅན། ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་ལྟར་ཉན་མོངས་གཙོ་བོར་མི་སྒྲོང་བར་ཉན་མོངས་འགའ་
 ཞིག་གཞན་དོན་སྐབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་རུས་པའི་རང་བཞིན་
 ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ལམ་ཤེས་

དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱང་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་སྒྲིན་ཅིང་གོལ་བར་
བྱེད་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྐྱ་ན་འདིར་བསྐྱ་ན་པའི་ལམ་
ཞེས་གྱི་ཡན་ལག་དེ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་གོགས་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་མངོན་འགྱུར་བ་དང་བྲལ་བ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། རྟེན་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་གྱིས་བྱུང་བ། རྟོན་མོངས་གཙོ་བོར་མི་སྤྲོད་པའི་རང་
བཞིན། སེམས་ཅན་སྒྲིན་ཅིང་གོལ་བར་བྱེད་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྷ་ཡོད་
པའི་བྱིར།

བྱབ་པའི་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་པ།

གཉིས་པ་ལ། བྱབ་པའི་དོན་བཞག་པ་དང་། རང་བཞིན་བཞག་པ་དང་
གཉིས། དང་པོ་ནི། འདིར་བྱབ་པའི་དོན་ཡོད་དེ། འགྲེལ་པ་ལས། ཐེག་པ་
གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྷགས་ལས་འབྱུང་བས། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས།
ལམ་ཞེས་པ་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བས་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
རྟེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གྱིས་བྱུང་
བས། ལམ་ཞེས་བསྒྲོམ་པར་བྱར་རུང་བས་བྱབ་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་

མཐར་འཁོར་གྱི་བས་ཀྱང་བྱུང་བ་ནི་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པས་བྱུང་བ་རྣམས་པ་
གསུམ་ག་ཡང་འདྲིར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གསུམ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་
ལ་གཞིར་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ས་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་བྱིར།

དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་རིགས་གསུམ་སོ་སོར་ངེས་པ་
ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

དགོས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པ་འདོད་པ་འགལ་
ཞིག་རིམ་གྱིས་དགྱི་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

དངོས་ལ་གཞིར་བྱེད་ཡོད་དེ། ལུང་དུ་མ་དང་། རིག་པ་དུ་མས་གཞིར་
བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དམ་ཆོས་བད་དཀར་དང་། དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་
ལ་སོགས་པའི་ལུང་དུ་མས་གཞིར་བའི་བྱིར། རིགས་པས་གཞིར་བའི་ཚུལ་
མཐར་ཐུག་པ་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་དོན་དམ་པར་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་། འི་མ་རྣམས་སྟོ་བྱུང་བ་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲེལ་བྱུང་དུ་
གནས་པ་ལ་ངེས་པ་ཐོབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་རྒྱུད་ལྔ་
མ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། བསྟན་ཀྱང་བྱུང་གི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
ཡང་དག་གིས་དཔྱད་ཅིང་བཅའ་ན་བཏགས་དོན་མི་རྟོག་པས། ཆགས་

སོགས་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་
ལ་འབྱུང་བར་ཉོགས་པས་སྤོང་བྱས་སུ་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་དེ། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ལྟར་འབྱུང་
བར་ངེས་སྟོབས་ཀྱིས། དེས་བསྐྱེད་བའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
སྒོ་བྱར་བ་ཡིན་པར་ངེས་བྱས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིན་པོ་བསྐྱེད་པ་ན་
ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤོང་བྱས་སུ་གོ་བས། མཐར་
སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་བའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱས་སུ་ཤེས་པར་འབྱུང་
བའི་བྱིར། དེར་མ་ཟད། རིགས་པ་དེས་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་བྱི་
མཐའ་ཡོད་པར་ཡང་ངེས་བྱས་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་འགྲེལ་བ་ལས། རང་བཞིན་
ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་བྱིར་འགའ་ཡང་གཏན་རྣམ་པར་
དག་པར་མི་འབྱུང་བ་ནི་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མེད་ཀྱུར་ཀྱང་ཐ་མ་དང་
ལྡན་པ། །རང་བཞིན་ཀྱིས་དག་ཏུ་པའི་ཆོས་ཅན་བྱིར། ཐོག་མེད་སྦྱབས་
ཀྱིས་བྱིས་སྐྱིབ་མི་མཐོང་སྟེ། །རི་ལྟར་གསེར་གྱི་གཟུགས་ནི་སྐྱིབ་པ་བཞིན།
ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས། རི་ལྟ་ས་བོན་མཐའ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་ལ་ཐོག་
མ་ཡོད་མིན་ལྟར། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་སྤང་། རྣམ་འགྲེལ་
སོགས་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་རྣམས་འདིར་མཆོན་ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི།
རྒྱས་པར་ནི་གཞུང་གཞན་དང་ཁོ་བོས་ཀྱང་པར་བྱིན་གྱི་སྐབས་གཉིས་པར་

བཤད་ཅིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉོན་མོངས་གཙུག་པོར་མི་སྤྱོད་
བའི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་རང་གི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། ཉོན་མོངས་འགའ་ཞིག་གཞན་དོན་
སྐབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱར་བ་བྱེད་པར་འགོད་ན། ཉོན་མོངས་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། ཡོད་དེ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་འགའ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཞན་དོན་སྐབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
སྦྱར་བར་བྱེད་དགོས་པས་སྤངས་བྱའི་གཙུག་པོར་བྱས་ནས་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། བྱང་འཕགས་འཁོར་ལོ་སྦྱར་རྒྱལ་ལྟ་བུར་སྦྱེ་བ་སྤངས་ནས་སྤྱོད་
བསྐྱར་ཏེ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ངེས་
བར་དགོས་ཤིང་། གཟུགས་ཁམས་སྦྱེ་བ་སྤངས་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱར་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་ཀྱང་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་
འཕགས་སྦྱེ་བ་སྤངས་ནས་སྤྱོད་བསྐྱར་ཏེ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
འདོད་ཆགས་ངེས་བར་དགོས་པ་མིན་ཏེ། སྦྱེ་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་
འཕགས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་འགའ་ཞིག་འཁོར་ལོ་བསྦྱར་རྒྱལ་ལྟ་བུར་སྦྱེ་
བ་སྤངས་ནས་ཡུམ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྦྱོར་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་

གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་བཞིན། གཞན་ཡང་
དེ་ལྟར་ཡོད་དེ། དེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་ལས་དེ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་
པ་མཛད་ནས་ཡོད་པར་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤམ་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། བྱང་སེམས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་གསུམ།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

དང་པོ་ལ། རོ་བོ་བཤམ་པ་དང་། རང་བཞིན་བཤམ་པ་དང་གཉིས། དང་
པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། ། ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས།
ངག་དོན་ནི། ལམ་ཤེས་རྫོགས་པར་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་འདི་ཚོས་ཅན། བྱོད་རིམ་ལྔ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡོད་དེ།
སྤྱུག་བདེན་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག་གི་རྣམ་པ་མི་
ཉག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོམ་པའི་བསྡོམ་བ་གསུམ་གྱིས་
ཟེན་པའི་སྟོན་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་དོན་བསྐྱུ་ན་འདི་ལྟར་
ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཉག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྒྲིམས་ནས་
ཐར་བ་ཐོབ་པར་མཛད་ལ། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་

རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྦྱོང་བའི་ཆེད་དུ་
 སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོ་བ་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 སྒོམ་ཚུལ་དེ་དང་ཚུལ་མ་བུན་པར་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པར་
 མཛད་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཞེས་པའི་
 ཐ་སྙད་མཛད་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདིར་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་
 རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡན་མང་དུ་གསུངས་པས་
 བཅུ་དྲུག་གི་ངེས་འཛིན་ཅམ་ཞིག་ཀྱང་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐྱབ་
 བདེན་ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་ནི་སྦྱེ་འཛིག་གི་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱབ་བསྐྱེལ་བ་
 དང་སྦྱོང་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཀྱན་འབྱུང་ལས་ཉོན་
 གཉིས་ལ་ནི་སྐྱབ་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། ཀྱན་ནས་འབྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་
 སྦྱེ་བ་དང་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། འགོག་པ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་
 བ་ལ་ནི་སྐྱབ་བསྐྱེལ་འགོག་པ་དང་ཞི་བ་དང་བྱ་ཚོམ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་
 པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ས་ལམ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ལ་ནི་ཐར་ལམ་དང་རིག་པ་དང་སྐྱབ་པ་དང་ངེས་འབྱེན་གྱི་བཞི་རྣམ་པ་
 བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། མཁྱེན་
 རས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་
སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ནི་སྦྱོར་ལམ་རྫོད་ལ་སོགས་པའི་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་དོན་དམ་པར་རང་གི་དོ་བོས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་གི་སྟོང་བ་ཉིད་
རྣམས་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་གིས་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོད་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་
ཤིང་མི་གནས་པར་བསྟན་པས་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོར་
གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་རྟག་
པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་བཀག་ཅིང་མི་གནས་
པར་བསྟན་པས་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་རྣམས་དང་། ས་
དང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་མདོ་ལས་ས་བཅུ་པོ་དག་ལས་བཅུ་མས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་
པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིས་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་བཞི་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པ་
ཅི་ཕྱིར་ཞེན་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གནས་པར་མ་
གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ཆོག་འདིར་ལམ་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་

འཇུན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་དགོས་པར་བསྟན་གྱི་
 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་མ་བྱེད་མེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་
 དང་འདྲ་བར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར་རོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། ལམ་བསྐྱོད་པའི་
 བྱེད་པར། ཆོས་སྟོན་ཚུལ། ལམ་རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ། དེའི་རྒྱ་རེས་འབྱེད་ཆ་
 འཇུན་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱིར། །
 ཞེས་པ་ནས། ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

དག་དོན་ནི། རང་བྱུང་སྟེ་རང་རྒྱལ་དག་བཙུང་པ་ཆོས་ཅན། བྱིར་
 ཀྱིས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་རང་གི་བྱུང་ཚུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་སྟོབ་དཔོན་
 གཞན་གྱིས་གདམས་དག་བསྟན་པ་ལ་བསྟོས་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་ཆེ་དེ་ལ་མི་
 བསྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་རྟོགས་པ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་
 བྱིར། ཡང་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་ཆེ་དག་གིས་
 གཞན་ལ་ཆོས་མི་སྟོན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་
 ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་
 བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལྟར་ཆོས་སྟོན་པའི་དག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་
 རྟོགས་མི་དགོས་ཤིང་། སྒྲ་མེད་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟོན་པ་ཆོས་སྟོན་

པའི་རྟོགས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྟོས་པ་
ནི་སྟོགས་གཅིག་གི་སྐྱས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱལ་ཡིན་ན། བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་རང་རྒྱལ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། རང་རྒྱལ་ལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་ཆོག་ས་
སྟོང་ཆེ་ཆུང་གི་རང་རྒྱལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱལ་སྟོབ་པ་ཡིན་ན།
རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། ཆོག་ས་སྟོང་ཆེ་
ཆུང་གི་རང་རྒྱལ་རིགས་མ་ངེས་པ་བར་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱ་མེད་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟོ་ནས་
ཆོས་སྟོན་པ་མང་ཡང་། སྐྱ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། ཆོག་ས་སྟོང་
ཀྱི་རང་རྒྱལ་ལ་སྐྱ་བཅས་སུ་ཆོས་སྟོན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ནི། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། །ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱིས་
སྐྱ་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པའི་སྟོ་
ནས་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ངེས་རྟོགས་བྱའི་དོན་ནི་གང་དང་གང་
ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ་བཞུགས་
པ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བར་བྱེད་ཀུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལམ་ཇི་ལྟར་ཞེས་ཚུལ་ནི། གཟུང་དོན་རྟོགས་པ་སྟོང་ཕྱིར་
དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་དེ་ནི་

ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཡང་དག་པར་བསྐྱས་པར་ཤེས་
 པར་བྱ་སྟེ། གཟུང་བ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་བ་
 གཙོ་བོར་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པ་སོགས་ནང་འཛིན་པ་
 ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་གཙོ་བོར་མི་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་དང་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་
 རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞུང་འདིས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་བསྟན་པ་
 ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོག་གི་ཟུར་ལ་བསྟན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་འཕགས་གྱིས་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྩེ་ས་སུ་
 འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་བ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་རང་གི་ཡེ་ཤེས་
 རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རོན་ཀྱང་རང་རྒྱལ་གྱིས་ནང་
 ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གཙོ་བོར་མི་སྤྱོད་བ་ལྟར་བྱང་
 འཕགས་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱིས་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཐམས་
 ཅད་གཙོ་བོར་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བར། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
 པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་
 ཀྱི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་འཐུན་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་

བརྟན་བཟགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གི་ཐེག་ཆེན་གི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་
རོལ་དོན་དུ་འགྲིལ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལས་སོགས་པས་ཕྱི་བའི་སྦྱོར་
ལམ་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་དང་། བྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་མཐུ་
ཡིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གི་ཆེད་དུ་མི་འཇོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་
པའི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྦྱེ་བ་མེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་གི་
མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་རང་རྒྱལ་གི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་རང་རྒྱལ་གི་ལམ་
ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གི་རྒྱར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གིས་ཟེན་པའི་སྟོན་སྟེན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གི་སྦྱོར་
ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་ལམ་ཤེས་དེའི་རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་འཐུན་དུ་བསྟན་པར་
འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤའ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། འགྲེལ་བའི་
ཆོག་རིས་ལ་ཟེན་བྱེད་གི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བཤའ་དོ། །

ཐེག་ཆེན་གི་མཐོང་ལམ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད།

གསུམ་པ་བྱང་སེམས་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་འཆད་པ་ལ།
མཐོང་ལམ་དང་། སྟོན་ལམ་བཤའ་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་

བསྟན་པ་དང་། རྒྱལ་པར་བཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི་བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་
པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཞུགས་དོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབས་ལ་མཐོང་
བའི་ལམ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་འདི་བཞུགས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱག་ཀུན་གྱི་བདེན་
པ་དང་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་
ནམ་པ་བཞི་བཞི་ཡི་སྒྲོ་ནས་བཞུགས་པར་བྱ་བའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱལ་དག །ཞེས་པ་ནས།
།ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཅིག་མ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། །དོན་ནི། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་ཤེས་བཟོད་སྒྲིབ་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་
ཡོད་དེ། དོན་དམ་བར་སྤྱག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱལ་ཉི་དེ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དག་པན་ཚུན་རྟོན་དང་
བརྟན་པ་མེད་པའི་བྱིང་དོན་དམ་པར་རྟོན་བརྟན་པའི་ནམ་གངས་ཁས་མི་
ལེན་ཞིང་ལེན་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱག་
བསྟུན་ཆོས་བཟོད་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་ཆེན་པོར་
རྒྱུར་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱག་བསྟུན་ཆོས་ཤེས་
དང་། སྤྱག་བསྟུན་དོན་དམ་པར་འཇལ་པའི་ཆོད་མ་དང་བཅས་པ་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་སྤྱག་བསྟུན་རྗེས་བཟོད་དང་། སྤྱག་བསྟུན་གྱི་ཆོད་དོན་དམ་པར་

མེད་བར་རྟོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་དང་། གུན་འབྱུང་དོན་དམ་པར་
མཐའ་མེད་བར་རྟོགས་པའི་གུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་དང་། ཆོས་བཟོད་དེར་
གནས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་
ཉིད་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་གུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་དང་། དོན་དམ་པར་སྤང་
བར་བྱ་བ་མེད་ཅིང་དོར་མེད་པ་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་གུན་འབྱུང་རྗེས་
བཟོད་དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་གུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་དང་། འགོག་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ནི་འཛོལ་བར་བྱེད་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་། རྣམ་པར་བྱང་པའི་
རིགས་གུན་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་དང་། ཕྱིའི་འཆེ་བ་
ཉམ་ང་བ་དང་ནང་གི་གུན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་དང་།
ལམ་བདེན་གྱི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་གི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེན་འཛིན་
གྱི་སྒྲོས་པ་ཞི་བའི་བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་རྗེས་བཟོད་དང་།
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་གནས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཆོས་ཤེས་དང་། སྒོག་མི་
གཙོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་བཅུ་རྣམས་པ་གུན་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱང་གནས་ཏེ། སེམས་ཅན་གཞན་དག་

འགོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྩེས་བཅོད་དང་། སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེན་ཐུག་གི་དགོ་ཅ་རྣམས་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་རྩེས་ཤེས་དང་བཅས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་ཐུག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤེས་བཅོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་ཐུག་ནི་ཕྱོག་པ་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། བསྐྱ་ན་བཅོད་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བཅོད་པ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཤེས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བས་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར། བཅོད་ཤེས་གཉིས་ལས་བཅོད་པ་བརྒྱད་སྟོན་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་རྩེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟོན་དུ་སྐྱེས་ནས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྩེས་སུ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དེས་ན་བཅོད་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་ཡང་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྐྱད་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་དང་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཟེགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་པའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཅོད་དང་རྩེས་བཅོད། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་ལའང་སྐྱར་ཏེ། བཅོད་པ་བརྒྱད་དང་། སྐྱག་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་དང་རྩེས་ཤེས་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གསུམ་ལ་སྐྱར་བས་ཤེས་པ་བརྒྱད་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར་ཏེ། དུལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་གསར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་བཅོད་དང་། དུལ་ཅན་ཆོས་བཅོད་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་

སྐུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་བཟོད་དུ་འཛོག་ལ། བདེན་འཛིན་ཀྱང་
བཏགས་སྤངས་པའི་སློན་ས་བདེན་བཞིའི་ཆས་ཉིད་མངོན་སྐུམ་དུ་རྟོགས་
པས་ཆོས་ཤེས་དང་། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཆས་ཉིད་མངོན་སྐུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློ་
ནས་རྗེས་ཤེས་སུ་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་བྱ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སྐུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཛིག་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་སྒྲག་རིགས་པ་ལས་མི་སྒྲག་པས་སྦྱེ་མེད་
ལ་བཟོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སྐུམ་དུ་ཤེས་པས་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་པའི་བྱར། སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་
བསྟན་ནས་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱར།

ཐེག་ཆེན་སློམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།

གཉིས་པ་སློམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། སློམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་
ཅན་གྱི་སློམ་ལམ་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀྱང་ནས་ཞི་དང་ཐམས་
ཅད་ལ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟོན་མཆོད་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་ཀྱང་
པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སློམ་ལམ་གྱི་བྱེད་
པ་དེ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་སློམ་ལམ་པ་ཐུགས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་

སོགས་ཀྱན་ནས་ཞི་བ་དང་། དེའི་མཐུས་དག་བའི་བཤེས་གཉིན་ཐམས་ཅད་
ལ་འདུད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་པའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། བ་
རོལ་གྱི་གཞོན་པས་བརྗེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དང་བཅས་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་
འབྲས་བུ་བཞི་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྫོགས་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་། རྟེན་སྒྲོམ་ལམ་པ་རང་ཉིད་
གང་དུ་གནས་པའི་ས་སྤྱོད་དེ་གཞན་གྱིས་མཆོད་པའི་གནས་ཉིད་དུ་
འགྱུར་པའི་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུག་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིར་བྱེད་
པའི་དོན་ནི་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་བསྒྲོམས་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་
འགྱུར་གྱི་པན་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་འདིའི་དངོས་བསྟན་ནི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་བའི་ཞིག་གིས་དེ་བསྒྲོམས་པའི་པན་ཡོན་
ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱིས་སྒྲོམ་པ་དང་དེ་བསྒྲོམས་
པའི་པན་ཡོན་ཅམ་ལ་ནི་སྒྲོམ་ལམ་ཐོབ་པས་མ་ཁུབ་སྟེ། ལམ་མ་ཞུགས་ན་
དེ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ན་ནམ་མཁུན་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ། ཐག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་
བཤད་པ་དང་གཉིས།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ།

དང་པོ་ལ། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། བསྐྱོ་བ་སྒྲོམ་ལམ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་
སྒྲོམ་ལམ་བཤམ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། བན་ཡོན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་
རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་། གཞན་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་བཅས་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་
སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རེ་རེ་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ཆུང་དུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་སྒྲོམ་
ལམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རེ་རེ་ལ་འང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་
དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆུང་དུ་འི་ཆུང་དུ་སོགས་ཏེ་ཆུང་དུ་འི་འབྲིང་དང་དེ་འི་
ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
བསྐྱུ་ན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲར་བཤམ་པ་ལྟར་དགུ་གསུམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བན་ཡོན་ནོ། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རང་དོན་གཞན་དོན་གཉིས་དོན་གསུམ་གྱི་འབྲུང་གནས་སུ་
མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་མོས་པའི་བྱང་

སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ནམས་གིས་བསྟོད་པ་དང་
བཀྱར་བ་དང་ནི་བསྐྱགས་པར་འདོད་དེ། སྒར་ལྷར་དགུ་ཚན་གསུམ་གིས་
བསྟོད་བཀྱར་བསྐྱགས་པར་བཞེད་པའི་བྱིར། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་མོས་པ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེར་བྱིན་གསུམ་
པོ་རེ་རེའང་དོན་གསུམ་གི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་མོས་པས་ན་དེ་
ལྷར་དུ་བརྗོད་པའི་བྱིར། སྒྲོམ་ལམ་འདི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྩེས་ཐོབ་
ཡེ་ཤེས་གིས་བསྐྱས་ཏེ། སྒར་ལྷར་མོས་ཤིང་སྒྲོམ་པ་ནི་རྩེས་ཐོབ་ནས་འབྱུང་
བའི་བྱིར། མཉམ་གཞག་ཡིན་པ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དོན་འདྲེས་
རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་བསྐྱས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། འདིར་རྟོག་
པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ནི་བྲག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་
མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ།

གཉིས་པ་བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ་ནི། ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་བྱུང་པར་ཅན།
ཞེས་པ་ནས། བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་ཡོངས་སུ་
བསྟོ་བ་བྱུང་པར་ཅན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ནི་བསྟོ་བ་གཞན་ལས་མཆོག་ཡིན་ཏེ།
རང་གཞན་གི་དགོ་བ་རྗོགས་བྱང་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྡོམ་བསྡོམ་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བརྟུ་གཉིས་སུ་འབྱུང་
ཏེ། རི་སྐད་བཞག་པའི་བྱེད་པ་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་བསྡོམ་བ་དང་། བསྡོམ་བྱའི་
རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསྡོམ་བ་དང་།
གང་གིས་བསྡོམ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྡོམ་བ་
དང་། བསྡོམ་བ་པོ་དོན་དམ་པར་དབེན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
པའི་བསྡོམ་བ་དང་། རང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོག་གས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་བྱན་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་
ཅན་གྱིས་བསྡོམ་བ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་གི་དགེ་ཅ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་
བསྡོམ་བའི་ཐབས་མཁས་དང་བཅས་པའི་བསྡོམ་བ་དང་། གང་གིས་གང་དུ་གང་
བསྡོམ་བའི་འཁོར་གསུམ་གྱི་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་མཆོན་མ་མེད་པའི་བསྡོམ་བ་
དང་། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་
བསྡོམ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསྡོམ་བ་དང་། འཁོར་བའི་
རྒྱུར་མི་བསྡོམ་བས་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དང་བཅས་པའི་
བསྡོམ་བ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བརྟུ་ལ་བཀོད་པའི་
བསོད་ནམས་དང་མཉམ་པའི་བསྡོམ་བ་ཆུང་དུ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ལ་དཀོད་
པའི་བསོད་ནམས་འབྲིང་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་བསོད་
ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཡི་བསྡོམ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ལས་

གང་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། ཕྱི་མ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་
 དེ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟོ་བ་
 སྒྲོམ་ལམ་འདི་ནི་དགེ་ཙམ་ལྟ་བུ་བསྟོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ཙམ་
 རྣམས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྟོ་བའི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་
 རྩེ་ས་ཐོབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྟོ་སྒྲོན་གྱི་བྱ་བ་རྩེ་ས་ཐོབ་ཏུ་མཛད་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྒྲོ་ལོ་བས་རང་རྒྱུད་གྱི་དགེ་ཙམ་རྫོགས་བྱང་ཏུ་བསྟོ་
 བར་ངེས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ནར་བསྟོ་བ་མིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་
 སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་བདེ་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་ཏུ་བསྟོ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེས་གཞན་གྱི་དགེ་ཙམ་རྣམས་རྫོགས་བྱང་ཏུ་བསྟོ་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་
 དགེ་ཙམ་དེ་རྫོགས་བྱང་ཏུ་བསྟོས་པའི་གོ་ཆེད་པར་བཞག་དཀའ་སྟེ། གཞན་ཏུ་
 ར་ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་དགེ་ཙམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ཏུ་བསྟོས་
 པའི་དགེ་ཙམ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་ཙམ་རྣམས་རྫོགས་བྱང་ཏུ་
 བསྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་དེ། མི་མཛད་ཅིང་བསོད་ནམས་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་
 བར་ཆུ་ཐིག་ལྷུང་། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ།

གསུམ་པ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ་ནི། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་
དག་གིས། །ཞེས་པ་ནས། སྒྲོམ་པ་ཡིན་པར་འདིར་བཟོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་གཞན་གྱི་དགོ་
བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་བར་མཛད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྗེས་
སྤྱི་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་སྐབས་འདིར་བཟོད་
པ་ཡིན་ཏེ། དགོ་རྩ་རྣམས་བདེན་སྟོང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་ཏྲུག་སྒྲིབ་པའི་ཐབས་དང་དེ་
རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་ཏྲུག་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་
དག་གིས་རང་གཞན་གྱི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་བར་མཛད་པའི་
སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲུག་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སྤྱི་ཡི་
རང་སྒྲོམ་ལམ་འདི་ཡང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱིས་དགོ་
བ་སྐབས་པའི་ཚུལ་ཤེས་ནས་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་མཛད་པ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ནས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་གཞན་གྱི་དགོ་བ་སོགས་བྱ་བ་བཟང་པོ་གང་ལ་ཡང་
རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་བར་བྱས་ན་པན་ཡོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་ལས།
སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྤང་ལས་གཞལ་བས་ཆད་བཟུང་བྱུང་། །རྗེས་སྤྱི་ཡི་
རང་དགོ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། སྐབས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་།

རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་དང་གཉིས།

སྐབ་པ་སྒྲོམ་ལམ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཞེས་པ་ནས། གཏོད་པར་
བྱེད་པར་དོན་ཆེན་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྐབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྟོག་པའི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐབ་པ་སྒྲོམ་
ལམ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་གྱིས་མ་བེན་པའི་སྐྱིན་
སོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་ཅིང་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དེ་འཐོབ་པའི་
ཐབས་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཀྱུན་ལ་
བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བྱེད་
པར་ཅན་ཆོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི་གཏོད་པར་བྱེད་པ་དང་།
མཐར་སངས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། སྐབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་འདི་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་པའི་རྣམ་དག་
སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་ཀ་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ།
འདིའི་དངོས་བསྟན་ནི་གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་
མཛད་ཅིང་། སྐྱིར་སྒྲོམ་ལམ་དེ་གཉིས་ཀས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་སྟེ།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དེ་

དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ཏེ། གཙཱ་བོར་རྟོགས་པ་
 མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྒྱུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ཏེ། གཙཱ་བོར་སྤངས་པ་མཐར་
 ཐུག་གི་ལག་རྒྱུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མངོན་གཉིས་སྤངས་
 པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འོན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་དང་ལག་རྒྱུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་སུ་
 གནས་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་རྟོགས་པ་ནི་ཆེ་བ་དང་སྤངས་པ་ནི་ཆེ་བའི་ལག་རྒྱུ་
 ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོགས་རིགས་གཉིས་ལས་
 ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ནམ་དག་མེ་མ་ལ་མ་ལ་རྒྱ་དང་ཕྱལ་གྱི་བྱང་ལ་ར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་འཁྱེད་པར། ཡུལ་གྱི་འཁྱེད་པར། འབྲས་བུའི་འཁྱེད་
པར། རོ་བོའི་འཁྱེད་པར་དང་བཞི། དང་པོ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྦྱིན་
སོགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་ཟིན་པའོ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཕྱིའི་རྒྱུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉིན་བསྟེན་པ་དང་། རང་རྒྱུ་སྦྱིན་སོགས་དང་བཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་དག་སྒྲིམ་

ལམ་འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱ་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་བྱུང་པར་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུད་གྱིས་ཐེབས་གྱིས་ནོན་པའི་གཞོན་པར་བྱས་པ་དང་།
ཟབ་མའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མ་མོས་པ་དང་། བྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྒྲིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་བྱིན་
པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་ཆོས་གྱིས་པོངས་པའི་
རྒྱ་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བའི་གོགས་བྱེད་འགལ་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་ནི། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས།
ཞེས་པ་ནས། གཅད་དུ་མེད་པར་དག་པར་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
དོན་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་སྟོང་ཚུལ་གྱིས་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་
བཏགས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་རང་འདྲེན་བྱེད་པར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་ངི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན། དེའི་དམིགས་ཡུལ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་ངི་མས་རྣམ་
པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་དག་པ་དེ་གཉིས་དག་བྱ་
གཅིག་གིས་དབེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲོག་པ་ཡང་
རིགས་ཐ་དད་པར་གཅད་དུ་མེད་པས་ཏེ་དེའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན།
རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཅིག་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཅུང་
ཟད་སྤེལ། ས་གཉིས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་

འདྲན་བྱེད་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གི་ངོ་སྤེལ་གི་བྱི་མཁ་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཆོ། བྱོད་གི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་བྱོད་འདྲན་བྱེད་གི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གི་ངོ་སྤེལ་གི་བྱི་མཁ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོ་བྱོད་
རང་ཉིད་འདྲན་བྱེད་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གི་ངོ་སྤེལ་གི་བྱི་མཁ་རྣམ་པར་
དག་པའི་དག་པ་དེ་དང་། བྱོད་གི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་བྱོད་འདྲན་
བྱེད་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གི་ངོ་སྤེལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱི་མཁ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དག་པ་དེ་གཉིས་དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་རིགས་གཅིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ས་གཉིས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་ལྟ་བུས་རང་འདྲན་བྱེད་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གི་ངོ་སྤེལ་གི་བྱི་མ་
སྤངས་ནས། རྗེས་ཐོབ་དུ་གཟུགས་སོགས་གི་ཆོས་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་
སྤར་སྤངས་པའི་བྱི་མ་རྣམས་སྤར་སྤྱེ་མི་རུང་དུ་སོང་བས་དེའི་སྒྲིམ་རང་
དང་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་དག་པར་མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བྱའི་བྱེད་པར།

གསུམ་པ་འབྲས་བྱའི་བྱེད་པར་ནི། ཉན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་
གིས། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་རྣམ་དག་ཤིན་དུ་བ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུ་གི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན།
སྒྲོབ་མ་ཉན་ཐོས་གི་རྣམ་དག་ཡིན་ཏེ། ཉན་མོངས་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་གི་

བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་
 ཅན། བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་བྱི་
 རོལ་དོན་འཛིན་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་ཀྱི་བྲལ་
 བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་འཕགས་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་སྤྲས་
 རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་ཀྱི་
 སྒྲིབ་པ་ཅི་རིགས་ཉམས་ཤིང་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བའི་དག་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་
 དག་གི་ཐ་སྙད་དེ་དག་ཡུམ་ཀྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དབང་ཏུ་མཛད་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མ་ནི་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཟུགས་རྣམ་པ་དག་པ་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པའོ། །ཞེས་པ་ནས་དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཤེས་རབ་
 ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་གཉིས་སུ་མེད་
 ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་སོ་སོ་མ་ཡིན་ཐ་མི་དད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་དང་། བྱི་
 མ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཏི་ལྷག་རྣམ་པར་དག་དང་། ཞེས་པ་
 ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་
 གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དེ་ཐ་མི་དད་ཅིང་མ་ཆད་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་

པ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །

རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱད་པར།

བཞི་པ་ངོ་བོའི་བྱད་པར་ལ། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱད་པར་
དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དགུ་
ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་
མིན་གྱི་བྱད་པར་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་གྱི་རྣམ་དག་རེ་ནི་འདོད་པ་དང་
བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་ས་དགུ་ལ་ནི་གཏོགས་པའི་
སྟོམ་སྤངས་འདེན་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཆེན་པོ་ཡི་ཆེན་པོ་ནས་ཆུང་དུ་འཛིན་ཆུང་དུ་
ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཛོམས་བྱེད་གཉིན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་དུ་འཛིན་ཆུང་དུ་དང་ཆུང་དུ་འཛིན་འབྲིང་ལ་
སོགས་པའི་ལམ་ནི་རིམ་གྱིས་སྤངས་སྟོབས་གྱིས་དྲི་མ་དེ་དག་དག་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་བྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་མཐར་ཐོབ་པའི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་ཡིན་ལ། ཉན་
རང་གི་རྣམ་དག་ནི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེལ་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། ཞེས་པ་ནས། གཉིན་པོ་
ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། །ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ས་

བསྐྱུས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་བྱད་པར་ཅན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་
བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་ཅིང་གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྤང་གཉེན་གྱི་
རིམ་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་ཅོད་པའི་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ་ཡི་སྒྲོན་སྤང་བྱ་དེ་ནམས་
གྱི་གཉེན་པོར་གྱུབ་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་གྱུབ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤང་བ་སྐྱེ་སྟོབས་
གྱིས་ལྷན་པ་རིམ་གྱིས་སེལ་བ་ལྟར། འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་དང་། གཞལ་བྱ་
དག་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་གྱི་སྒྲོན་སྤང་ཡི་
ཤེས་དེ་ནམས་གྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།
ལྷན་ཀ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་རིམ་ནས་བདེན་
འཇིན་ཆེ་རིམ་གྱིས་སྟོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲོམ་ལམ་ཆེ་རིམ་གྱིས་
བདེན་འཇིན་ཆེ་རིམ་ནས་སྟོང་བ་འཐད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། དག་སྟོབས་
ལྷན་འདུལ་བ་ལ་གཉེན་པོ་ཡང་སྟོབས་དང་ལྷན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
ལན་ནི་སྐབས་འདིར་སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། འདིར་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་
པ་དེ་ནི་གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་ཆེ་རིམ་ནས་སེལ་བ་དང་མཚུངས་ཀྱི། སྤ་
མ་དང་དཔེ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གཙུག་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐེག་ཆེན་
གྱིས་སྒྲོམ་ལམ་ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་བའི་བར་ལ་འཇོག་ཀྱང་། ས་དང་པོར་
ཡང་སྒྲོམ་ལམ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོ་འབྱེད་ལས། ས་དང་པོ་ནི་བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་པས་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་

ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ས་དང་པོ་ན་སྒྲོམ་ལམ་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྗེས་སྐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་དེ།
རྣམ་བཤད་ལས། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དེ་མ་དག་ས་བདུན་ན་ཡོད་པར་བཤད་
པའི་རིགས་པས་འགྲུབ་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ས་དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡོད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་
མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ནས་དོ་རྩལ་བྱུར་བརྗོད་
པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ལས་དེ་མ་ཐག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀྱན་ཏུ་
འོད་བྱེད་པའི་བར་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

སྐབས་གསུམ་པའི་དྲི་ཀ།

༡༡། །སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་ཚོགས་དང་
བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྐབས་འདིར་
གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལམ་ཤེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་གཞི་ཤེས་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བ་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་
བྱ་གཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་
ཤིང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་པ་ལས། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་
མཁུག་བསྐྱ་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འབྲས་ལུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ལམ་
བཤད་པ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། སྦྱོར་བ་བསྒྲོམས་པའི་འབྲས་སུ་
བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་མཚན། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་
སྒྲུབ་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་

པ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དག་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་
གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་པ་ཉི་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་གསུམ་གྱི་
ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་མངོན་སུམ་ཏུ་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཚུ་རོལ་
འཁོར་བའི་མཐའ་དང་པ་རོལ་ཞི་བའི་མཐའ་གཉིས་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མཐར་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཐའ་དེ་
དག་གི་བར་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
ཏུ་ཉིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་བསྟན་
སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སྲིད་མཐའ་ནི་གཞི་ཀྱན་རྫོབ་ལ་
བསྟོས་པའི་སྲིད་མཐའ་ཉི་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། ཞི་མཐའ་ནི་དེ་ལ་བསྟོས་པའི་ཞི་
མཐའ་ཉི་ཆད་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན།
འདིར་བསྟན་སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་
བར་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་
པ་ཡིན་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བཙེ་བ་སྟོང་རྗེ་སོགས་ཐབས་ཤེས་རབ་
བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་ཞི་མཐའ་
ལ་ཡང་མི་གནས་ཏེ། ལས་ཉོན་ཆད་ཅམ་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད་པ་བྱེད་དོན་ཏུ་མི་

གཉེར་བའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་འདས་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཏེ།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་ནས་དོན་མཛད་
ཅིང་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཉི་རིང་གི་རྒྱ་མཚན་སྐབ་པ་ནི། དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་
སྟོན་ས། །ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་ཉི་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་བྱིན་
དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་རིང་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞི་བདེན་པའི་མཚན་མར་དམིགས་པ་
སྟེ་བཟུང་བའི་སྟོན་ས་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པའི་
བྱིར། བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་ཡང་དག་པར་ཉི་བ་
ཉིད་དུ་བཤད་དེ། འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པ་ཡིས་ཟིན་པའི་བྱིར། དེ་ནི་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་ཅ་མ་མིན་གྱི། བདེན་འཛིན་
གྱིས་བཅིངས་མ་བཅིངས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གསུམ་པའི་
ལུགས་འདིར་ཉན་རང་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པས་བདེན་འཛིན་གྱིས་
བཅིངས་པར་འདོད་ཅིང་། བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྟོང་
བས་དེས་མ་བཅིངས་པའི་བྱིར། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དོན་ཡང་
ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་ཞིང་བདེན་ཞེན་ལས་རེ་ཞིག་འདའ་མི་རུས་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་
པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཆན་འཛིན་སྤང་གཉེན་དང་། འབྲས་བུ་ལ་མཆན་འཛིན་
སྤང་གཉེན་དང་། མཐུག་བསྟུ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་
ཕྱང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སྟོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །
ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། གཞི་ཤེས་བྱ་ངེ་ལྟ་བུ་བས་བསྟུས་པའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཇི་སྟོད་
པས་བསྟུས་པ་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་དང་། ལམ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྟོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ལམ་
ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་དེའི་ལམ་གྱི་གོལ་སའི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུར་ཤེར་བྱིན་སྐྱབ་པའི་རིང་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །ཅེས་པ་ནས། དེ་ནི་
ཆགས་པའི་མཐའ་འགོགས་པས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ལམ་
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ངར་འཛིན་མེད་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་
ཤིང་། གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་བདེན་མེད་དུ་མངོན་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་
 ཅན། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་
 པ་དེའི་གཉེན་པོ་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་ལ་
 མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ནི་བདེན་འཛིན་གྱིས་མ་
 བཅིངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྟོས་ནས་ཡིན་གྱི། ཐེག་དམན་གྱི་
 གཞི་ཤེས་དེ་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐུན་སྟོགས་བྱད་པར་
 ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འཕགས་ལམ་མིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྐབས་གསུམ་པ་
 འདྲིར་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པས་
 བྱད་པར་བསྟན་པ་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འདོད་
 དགོས་པའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། སྐབས་གཞན་དང་བྱད་པར་དུ་རིགས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྟོང་ཡོད་པར་བསྟན་
 པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ། འབྲས་བུ་ལ་མཆོན་འཛིན་སྤང་གཉེན་བཤད་པ་ལ། ཆགས་
 པའི་ངོ་བོ། དེའི་རྒྱ་མཆོན། དེའི་གཉེན་པོ་འཕྲོས་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་
 པོ་ནི། །རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤྱ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱལ་བ་
 ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤྱ་མོས་བཅིངས་བཞིན་དུ་
 དེ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མ་ཐུན་

ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་གོལ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་
དེ་ཟབ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རང་
བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་
ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
བདེན་སྤོང་དུ་གཅིག་པར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱིས་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

བཞི་པ་ལ། ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་
དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། །དེ་ནི་རྟོགས་
པར་དཀའ་བར་བཤད། །ཅེས་གསུངས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཅི་
རིགས་ཤེས་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་སྒྲུབ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་བྱོད་མཐོང་བ་བཀག་པ་ཡིས་ཏེ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་ཕྱིར། །དེ་ནི་བསམ་མི་

ཁྱབ་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། རོན་ནི། རོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
 ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་དེ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
 པར་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
 བདེན་པ་ཡིན་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རམ། གཟུགས་སོགས་ལྟར་མི་ཤེས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་བསྐྱབ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལུགས་ལ། །ཞེས་
 པ་ནས། །རི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་བཞི་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཏེ་སྐབས་སུ་མི་
 མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉིན་པོའི་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དག་གི་
 རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་རྣམས་
 འདིར་ཡང་དངོས་ལུགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
 ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་སྒྲུར་བ་འཆད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། ཞེས་
 པ་ནས། ལྟར་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲུར་བ་དེ་ལ་བརྩ་ཡོད་དེ། ཡུལ་
 ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞི། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་གསུམ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཆ་གཉིས།

དཔེའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གཅིག་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡུལ་གྱི་སྒྲོན་སྒྲིལ་བཞི་
ཡོད་དེ། བྱེད་གཞི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། བྱེད་ཆོས་དེ་
མི་ཏྲུག་སྤྱི་བཟུལ་སོགས་དང་། དེ་ཡོན་ཏྲུག་གྱི་ཏྲུག་དུ་མ་རྫོགས་པ་དང་
རབ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ་བདེན་པར་སྦྱོད་
པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འོ་བོའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གསུམ་ཡོད་དེ། བྱ་བ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་
པ་མི་འགྱུར་བ་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་བྱེད་པོ་མེད་པ་ཉིད་
དང་། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་བྱ་དཀའ་བ་རྣམས་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་
བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་དཀའ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་དཀའ་
བ། སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ། ལས་བྱ་དཀའ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བྱེད་ལས་གྱི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རིགས་ཅན་གསུམ་
གྱི་སྒྲུལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་
སྦྱོར་བ་དེ་དང་ནི། བཅོམ་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་
མེད་པ་གང་ཡིན་པའི་སྦྱོད་པ་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ཤེས་བྱེད་དཔེའི་སྒྲོན་སྒྲིལ་གཅིག་ཡོད་དེ། ལྷང་བ་རྣམས་པ་བདུན་
དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ལྷང་བ་རྣམས་བདུན་ཡོད་དེ། མི་ལམ་སྦྱོར་མ་སྦྱིག་སྦྱོར་སྦྱོར་བཅུན་གཟུགས་

བསྟན་ཏི་ཟེ་གོང་ཁྱེར་སྐྱལ་པའི་དཔེ་བདུན་གྱིས། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་
བདེན་པར་མེད་ཀྱང་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲུང་བ་ཙམ་དུ་སྐྱབ་ཚུལ་རྣམ་པ་བདུན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་རྫོགས་དང་རབ་རྫོགས་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཉེན་དུ་རྫོགས་མ་རྫོགས་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། གང་ལ་
དམིགས་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཡོན་
ཏན་གྱི་ཉེན་དུ་མ་རྫོགས་ལ། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་པས་རྟོགས་པ་
གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བ་གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱག་བསྐྱལ་བ་དང་
སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་པ་སྟ་བུ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཉེན་དུ་རྫོགས་པར་འཛོག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་རྫོམ་མེད་པ། །རྣམ་
བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་
སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དེ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ།
ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་དང་མཆོན་མ་དང་དབྱེ་བ་དང་ཡུལ་ཅན་
ལ་བདེན་པར་རྫོམ་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་། དེའི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ།
སྦྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
རྣམས་དང་པོ་ཡིན་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སྟོ་

ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
རྣམས་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། གཞུང་གཉིས་ཀའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
དེ་འདྲ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྒྲོར་བ་བསྐྱོམས་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱག་
བསྐྱེད་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཞེས་པ་ནས། གུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་
ལམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་བའི་རྒྱད་
གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་སོ་སོ་ལ་དམིགས་ནས་
ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་དང་
རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་འདི་ཆོས་
ཅན། གུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། འདའ་བྱེད་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་གཉིས་གྱི་
ནང་ནས་འདའ་བྱེད་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གྱི་བྱུང་པར་
ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་
གནས་ནས་འདའ་བྱེད་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་ཤེས་མཐོང་གིས་བཞུས་ནས་འདའ་བྱའི་
ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་གྱིས་ཐམས་ཅད་

མཁའ་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྟོང་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྒྲིམ་དགོས་ཤིང་། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཇོག་པའི་ཆེད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཞར་བྱང་ངམ་པལ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤའ་བ་ལ། སོ་སོར་བཤའ་བ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །ཞེས་པ་ནས། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་བདེན་པས་བསྐྱེས་པའི་གཟུགས་ཚོར་སོགས་མི་རྟག་པ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་ཡང་མིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར། རྟགས་འདི་འོག་མ་རྣམས་ལའང་སྦྱར་དགོས་ཏེ། བདེན་བཞི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བྱི་མ་གསུམ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། རང་དབང་བའི་བདག་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དོན་དམ་པར་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་དང་། སྟོང་མི་སྟོང་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་པ་དང་ཡང་བྲལ་བའི་བྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཤེས་

བཟོད་གིས་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལས་སྐྱེད་
གིས་བསྐྱུས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པ་རྣམས་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་སྐྱེད་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་
པ་སྤངས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། དོན་
དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གིས་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་སྤྱད་བསྐྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ཡིན་མིན་དང་། རབ་སྐྱེ་ཡིན་མིན་
དང་། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་རྣམས་སུ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
འབྱུང་ཤེས་བཟོད་གིས་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་འདིའི་དོན་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་
ཆོས་ཅན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོག་ཏུ་བཟོད་
པ་ཡི་སྒོ་ནས་གཞན་རྒྱུད་ལ་དོན་དམ་པར་སྤྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། དམིགས་པ་
དོན་དམ་པར་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རྟག་ཆད་ལས་འདས་ཤིང་རང་བཞིན་
གིས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པ་དག་པ་དང་། གཞོད་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་པའི་
ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་འགོག་པ་ཡིན་མིན་དང་། ཞི་བ་ཡིན་
མིན་དང་། བྱ་ལོ་ཡིན་མིན་དང་། དེས་འབྱུང་ཡིན་མིན་རྣམས་སུ་དོན་དམ་
པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་གིས་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་
མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་

པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། ངན་སོང་གསུམ་ཆད་པ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་
 སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། རོན་
 དམ་པར་གྲུབ་པའི་མཆོད་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་
 དང་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་སོ་སོ་བ་དང་གཉིས་པོ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་ཡིན་ཏེ། རིམ་བ་བཞིན་ལམ་དང་
 ལམ་མ་ཡིན་པ་དང་། རིག་པ་དང་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་
 པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རེས་འབྲེན་དང་རེས་འབྲེན་མ་ཡིན་པར་དོན་དམ་པར་མ་
 གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དོན་
 དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་གཉིས་སྒྲུང་བྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། ཀྱན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ། །ཞེས་
 གསུངས། དོན་ནི། སྒར་བཤད་པའི་ཀྱན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་
 མ་བཟུངས་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདེན་པ་
 མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་སྐྱབས་སུ་མི་རྟོག་ལ་
 སོགས་བཟུངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་འཆད་
 རིགས་པ་ལས། དེ་མི་སྟོན་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་མཐོང་ལམ་སྟོན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདིར་བེན་བྱེད་འདའ་
 བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ། ཐེག་པ་ཆེ་ཚུང་གཉིས་

ཀའི་དེ་འདྲ་བའི་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
བཤད་ལས། འདིས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་ནས་འདའ་བར་བྱ་
བའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཀ་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་པའི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདིར་མཐོང་ལམ་བསྟན་པའི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་མི་རྟག་ལ་སོགས་
བརྩ་བྱ་མངོན་སུམ་དུ་ཏྲོག་ས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དངོས་སུ་སྟོན་
པའི་གཞུང་ཞིག་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གནས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་
སྟོན་མི་རིགས་པས་མ་བསྟན་ལ། ཤེས་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་ནས་འདའ་བའི་
ལམ་དུ་སྟོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤར་དེ་འདྲ་བའི་མཐོང་ལམ་
དེ་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
དེའི་རིགས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དུ་གནས་པས་
མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྐྱུ་ནི། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་
དང་། ཞེས་པ་ནས། རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་
གསུངས་། དོན་ནི། ཅ་བ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས།
ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་

མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆུག་བསྐྱར་སྟོན་པའི་ཆོག་བཙུངས་པ་
 བོ་འདི་དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་ལས་འདེམ་བར་བྱེད་པ་
 མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆུག་བསྐྱར་པའི་ཆོག་འདི་དང་། ཡང་
 རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པའམ་
 འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་མཆུག་བསྐྱར་པའི་
 ཆོག་འདི་ཡིན་ཏེ་མདོ་ཆོག་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྤར་མཁྱེན་
 གསུམ་བཟོད་བྱར་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག་གི་མཆུག་རྫོགས་
 པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཆུག་སྤྱད་རྫོགས་པར་སྟོན་
 པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་འགྲེལ་བ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་མཆུག་
 སྤྱད་ཐོག་མར་བྱས་ནས་འཆད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འདི་དང་། །ལམ་
 ཤེས་པ་ཉིད་འདི་དང་། །ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འདི་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 བྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཅ་བ་ལྟར་བཤའ་བ་ནི་ཡུམ་བར་
 མའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། འགྲེལ་པར་བཤའ་བ་དེ་ཉིད་བརྒྱད་སྟོང་པའི་མཆུག་
 སྤྱད་སྟོན་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་པ་གསུམ་པོ་ལ་ཆོག་
 རྒྱས་བསྐྱས་ཡོད་ཀྱང་དོན་འདྲ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་པར་ཡང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་
 དོན་ཐམས་ཅད་ཆོང་བར་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱས་ལས།

དེ་ལྟར་རི་སྐད་བཤའ་རྣམས་ཀྱི། །

བརྒྱད་ལྔ་འདིར་དོན་མ་ཆང་མེད། །

འདིར་གཞུང་བསྐྱུས་པ་ཡིན་འདོད་དེ། །

དོན་ནི་ཇི་སྐད་གསུངས་དེ་ཉིད། །

ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་ཉི་མ་ལེགས་པར་བཤའ་
པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་ཉིད་ཤུགས་པ་བཤའ་སྐྱབ་མིང་ཅན་གྱིས་དད་པས་
སྐྱར་བ་ལས། དད་དང་ནམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་གནས་བརྟན་སྒོ་བཟང་བསྟན་
འཛིན། དཀའ་བཅུའི་མཆན་བཞེས་པའི་ཆེ་གཞན་ལ་པན་པའི་འདུན་པས་
པར་དུ་བསྐྱབས་པའོ། །

བཏང་གིས་བར་གྱུར་ཅིག།

སྐབས་བཞི་བའི་ཁྲི་ལྔ་ཡི་གས་པར་བཤད་པའི་སྟེང་པོ་བསྐྱུས་པ།

༥ ཅེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །གཉིས་པ་སྟོར་
བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སྟོར་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱ་རྣམ་རྫོགས་སྟོར་བ་
འཆད་པ་ལ། སྐབས་འདིར་རྣམ་རྫོགས་སྟོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་།
གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་པ་གཉིས།

རྣམ་རྫོགས་སྟོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན།

༥ དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐུན་གསུམ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་
ཏུ་སྟོར་བཞིའི་དང་པོ་རྣམ་རྫོགས་སྟོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་གོམས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་
དབང་དུ་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་
བསྐྱུ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པས། རྣམ་
པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྟོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐར་པ་ཆ་
མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱད་ལ་སྟེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
སྟོར་བའི་ངོ་བོ། སྟོར་བའི་སྟོན་ཡོན། སྟོར་བའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ། མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཉིན་པོ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་

དང་། བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བ་བྱུང་པར་ཅན་
ངོས་བཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤུད་པ་
གཉིས།

རྣམ་པ་མདོར་བསྟན།

༥ དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་
རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རག་དོན་ནི། གཞི་བདེན་
བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཤེས་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གསུང་
པར་རྣམས་ནི་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་གྱི་སྟོག་སྟོགས་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་དེ་དག་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་གཉིན་པོའི་
མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དེ། དེའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་བསྐྱུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་
པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེམ་བྱ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་བྱིར།
དོན་ནི་འདི་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤང་པོ་རྟག་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་
གཉིན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྟོག་སྟོགས་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་དེ་དག་ལ་དངོས་སུ་གཞི་དང་

བྱེད་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།
 སྐབས་འདིར་རྣམ་རྩོགས་སྒྲོར་བའི་བསྒྲོམ་བྱ་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཙུ་བྱ་པོ་དེ་དོན་རྣམ་
 དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཤེས་རྣམ་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། དོན་རྣམ་
 དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཀ་བསྒྲོམ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་བསྒྲོམ་བྱ་སྒྲོམ་བྱེད་སྒྲོམ་པ་པོ་
 གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཆེ་ཤེས་རྣམ་སྒྲོམ་བྱེད་དང་། དོན་རྣམ་བསྒྲོམ་བྱ་དང་། རྟོན་
 ཀྱི་གང་ཟག་སྒྲོམ་པ་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་འཐད་པའི་བྱིར། ཤེས་རྣམ་ཡིན་ན་བསྒྲོམ་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ།
 རྟོན་མཛས་སྒྲོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་རྣམས་བསྒྲོམ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དུག་
 གསུམ་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དོན་རྣམ་ལ་ཡང་
 བསྒྲོམ་བྱས་མ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་རྣམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་རྣམ་ཡིན་པའི་བྱིར་
 ཏེ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི།
 ལམ་ཤེས་ཀྱི། རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ། །

རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉིར་བདུན།

༥ དང་པོ་ནི། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་ལ་
 དེ་ནི་བཙུན་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཡུམ་བར་མ་ལས་

ཞེར་སྤྱན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱན་པའོ་ཞེས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏུག་
པར་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེར་སྤྱན་འདི་མི་གཡོ་བའི་པ་
རོལ་ཏུ་སྤྱན་པའོ་ཞེས་ལམ་བདེན་གྱི་མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་བར་སྟོན་པའི་
མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། བྱོང་གིས་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་
པ་བཞི་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་
བཙོ་ལྷར་བཤད་པའི་སྤྱིར། སྤྱག་བདེན་ལ་དམིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤྱག་
བསྐྱེད་ཏུག་པར་མེད་པ་དང་། རྟོན་དམ་པར་མི་སྦྱེ་བ་དང་། རྟོན་གཞན་གྱིས་
སྟོང་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་གིས་མི་བརྗེ་བ་དང་བཞི་
མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཞེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་གཞི་
ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གྱུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ།
སྤེད་པ་རྟོན་དམ་པར་གནས་མེད་པ་དང་། གྱུན་འབྱུང་རྟོན་དམ་པར་ནམ་
མཁའ་དང་འབྲ་བ་དང་། རྟོག་དཔྱེད་རྟོན་དམ་པར་བརྗེད་ཏུ་མེད་པ་དང་། སྤེད་
ཆོར་རྟོན་དམ་པར་མིང་མེད་པ་དང་བཞི་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཞེས་
རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ནས་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པ་
བཞི་ཡོད་དེ། འགོག་པ་རྟོན་དམ་པར་འགོ་བ་མེད་པ་དང་། ཞི་བ་རྒྱུན་གྱིས་
མི་འཕྲོག་པ་དང་། བྱ་ལྗོངས་པའི་ཐར་པ་མི་བྱད་པ་དང་། དེས་འབྱུང་སྦྱེ་བ་མེད་

པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་བཞི་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་ལ་རྣམ་པ་བཙུག་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཤེས་པ་
 པོ་དང་། གནས་ནས་འཕོ་བ་པོ་དང་། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཞི་
 དང་། ཕྱི་དོན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་།
 གཞེད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲུ་ངན་ལས་འདས་
 པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལྟ་དང་། ཕྱི་རོལ་
 དོན་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་།
 བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་དང་། དབྱེ་བའི་སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་མ་པའི་
 ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་བསྐྱེམས་
 བ་བཙུག་ཡོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་བཞི། ཤེས་
 སྦྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་ཟག་བཅས་ལྟ། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་
 ལམ་ཟག་མེད་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག

༥ གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་
 དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྟ་དང་བཙུ་དྲུག་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། རོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་རྣམ་པ་དེ་ལ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙ་
བྱུག་ཡོད་ཏེ། རྒྱུ་ཀྱན་འབྱུང་དང་། ལམ་བདེན་དང་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དང་
འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་
ལ་རྣམ་པ་དེ་དག་བརྒྱད་དང་། ལམ་བདེན་ལ་བདུན་དང་། སྤྲུག་བསྐྲུལ་བདེན་
པ་ལ་ལྔ་དང་། འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པ་བཅུ་བྱུག་ཡོད་ཅེས་ཡུམ་གྱི་མདོ་
ལས་བཤད་ཅིང་བསྤྲུག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཀྱན་འབྱུང་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད་
ཡོད་དེ། རྒྱུ་རྣམ་པ་ཡུལ་ལ་འདུན་པའི་སྤྱིར་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱིར་
པ་དང་། ཡང་སྤྱིར་ལ་དགའ་བ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་
ལམ་གསུམ། ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཉི་
ཐུག་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གསུམ། རབ་སྦྱེའི་རྣམ་
པ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
གཅིག རྒྱུ་གྱི་རྣམ་པ་རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གཅིག་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ལམ་བདེན་ལ་
བདུན་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་ཐར་པའི་གོ་
སྐབས་འབྱེད་པ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བར་
བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
སྟོང་དུ་ཐ་མི་དད་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཉན་རང་གི་ལམ་མཆོག་ཏུ་མི་འཛིན་

པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས།
 དེས་འབྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐྱབ་བདེན་ལ་
 ལྟ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་མི་རྟོག་པ་དང་། སྐྱབ་བསྐྱལ་བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། བདག་
 མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་
 ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར། འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པ་
 བཙུ་བྱུག་ཡོད་དེ། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་ནང་དང་བྱི་དང་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་
 བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་ནང་དང་བྱི་དང་བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 པ་གསུམ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 ཞི་བའི་རྣམ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་
 བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
 མེད་པ་དང་། རྡོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་ལམ་
 ཤེས་བརྒྱད། གྲུ་ལོ་མ་པའི་རྣམ་པ་ལ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྟོགས་
 པའི་ལམ་ཤེས་གཅིག་ དེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རང་
 གི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་རྟོགས་པའི་
 ལམ་ཤེས་གསུམ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་

རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་གི་རྣམ་པ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ།

རྣམ་མཁྱེན་གི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ།

༥ གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གི་རྣམ་པ་ནི། དན་པ་ཉིར་གཞག་ནས་བཟུང་
སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། སུམ་ཅུ་ཅ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
དོན་ནི། ཤེས་སྤྱིན་འདི་ནི་དན་པ་ཉི་བར་གཞག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པའོ་ཞེས་
སོགས་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དན་པ་ཉིར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཤེས་
སྤྱིན་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་གི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པའོ་ཞེས་པའི་བར་གི་མདོ་ལས་
བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་གི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་རྣམ་རྣམས་ནི་
ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
མཁྱེན་གི་རྣམ་པ་དེ་ལ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་བཞེད་དང་། སུམ་ཅུ་
ཅ་དགུ་དག་ཏུ་དབྱེ་བར་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྟེ་ཆོས་དུ་སྤྱི་ནས་སྟོབ་མ་ཉན་
ཐོས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་པ་
བཞེན་དུ་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་སྤྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་
རིགས་གི་སྟོན་སྒྲུབ་མཁྱེན་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བས་ན་དེའི་སྤྱིར་ཏེ། གང་ཟག་དེ་
གསུམ་གི་རྒྱུད་ལ་ལམ་གི་བདེན་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མེད་པའི་

རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་འདིའི་བར་གྱི་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
བསྒྲེམས་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པ་
རྣམས་གཅིག་དུ་བསྒྲེམས་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་སོ་བདུན་
ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། ཡང་དག་སྤྲོད་བ་བཞི། རྩ་འཁྱུལ་གྱི་རྣང་པ་
བཞི། དབང་པོ་ལྷ། སྟོབས་ལྷ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན། འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ལུས་རྣམ་པ་ཉེར་གཞག་
ཆོར་བ་རྣམ་པ་ཉེར་གཞག་ ཆོས་རྣམ་པ་ཉེར་གཞག་ སེམས་རྣམ་པ་ཉེར་
གཞག་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེ་
འགྱུར་མི་སྐྱེ་བ། སྐྱེས་ཟིན་སྤྲོད་བ། དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེ་འགྱུར་སྐྱེད་བ། སྐྱེས་
ཟིན་སྟེལ་བར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་སྤྲོད་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ཡོད་དེ། འདུན་པའི་རྩ་འཁྱུལ་གྱི་རྣང་པ་དང་། བཙུན་འགྱུས་དང་། སེམས་
དང་། དཔྱེད་པའི་རྩ་འཁྱུལ་གྱི་རྣང་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་
དེ། དད་པའི་དབང་པོ། བཙུན་འགྱུས་དང་། རྣམ་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།
ཞེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ཡོད་དེ། དད་པ་བཙུན་
འགྱུས་རྣམ་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩག་

པ་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་རྟེ། ཆོས་
རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག། བཙུན་འབྲུས་ཡང་དག། དགའ་བ་ཡང་དག།
ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་དག། ཉིང་རེ་འཛིན་ཡང་དག། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་བདུན་ཡོད་པའི་བྱིར། བདུན་པ་ཡོད་དེ། དེར་
གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། ཡང་དག་པའི་རག་ཡང་
དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ། ཡང་
དག་པའི་དྲན་པ། ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་སོ་བཞི་
ཡོད་དེ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། སྟོམས་འཇུག་དགུ་སྟོང་བའི་
ལམ་བཞི། བར་བྱིན་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་
གསུམ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་སྟེ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་
བཞི། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཅིག་དང་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་
ཡོད་དེ། བདེན་བཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟོག་ཆས་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་མིང་ཅན་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་

ཕྱིན་བཙུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་
 སོ་དགུ་ཡོད་དེ། སྟོབས་བཙུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རིག་
 པ་བཞི། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་
 སོགས་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་
 མིན་མཁུན་པའི་སྟོབས་ནས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་བར་བཙུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རང་དོན་དུ་སྤངས་ཏྱེགས་ཐུན་སུམ་
 ཆོགས་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་དང་། གཞན་དོན་དུ་
 བར་ཆད་དང་ངེས་འབྱུང་གི་ཆོས་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་ཏེ་
 བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། དོན་
 སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། ངེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། སྟོབས་པ་
 སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། འབྲུལ་པ་
 མི་མངའ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཏྱེགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག འདུན་པ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་དུག སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མ་
 འདྲེས་པ་གསུམ། དུས་གསུམ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མ་འདྲེས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་
 ཉིད་དང་རང་བྱུང་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

བདེན་འཇིན་དངོས་སྤྱི་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱད་པར་ཅན་
བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་བདེན་འཇིན་དངོས་སྤྱི་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱད་
པར་ཅན་བཤད་པ་ལ། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། སྦྱོར་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །ཞེས་པ་ནས། སྦྱོད་དུ་དམ་པ་
རྣམས་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱུ་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། །ཤར་སྤྱོད་འདི་ཉེན་པ་ཡི་སྦྱོད་ཡིན་ཏེ།
སྦྱོན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀྱར་སྟེ་ལྷག་པར་བྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་
ལ་བསོད་སྦྱོམས་འབུལ་བ་སོགས་དག་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མགོན་དང་བཅས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
ཡུམ་གྱི་གཞུང་དོན་སྦྱོ་ལ་ལེན་པ་དང་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་དུ་རུང་
བར་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དེ། དེའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་གངས་མེད་པ་བསྟེན་
པ་དང་དེ་ལ་དོན་ཀྱན་འདི་བ་དང་། དེས་པའི་དོན་སྦྱོར་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
སོགས་ལ་ཚུལ་བཞེན་དུ་སྦྱོད་པས་ཉམས་སྤྱི་ལེན་པར་མཛད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་སྤྱིར། །ཞེས་པ་ནས།
དེ་ནི་དག་པ་མཆོམས་དང་བཅས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྐྱུན་དོ་བོའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གཟུགས་

ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་
 བདེན་ཞེན་གྱིས་སྒྲོར་བ་བཀག་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། གཞི་དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། ལམ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཏིང་
 དཔག་དཀའ་བར་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། རྣམ་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཆོས་
 ཉིད་ཆད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་དང་བཅས་པ་ལྷ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 བྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྷ་ཀ་ལའང་སྒྲོར་དགོས་ཏེ། བྱད་པར་དེ་དང་
 དེའི་སྒྲོན་ས་སྒྲོར་བ་བྱད་པར་ཅན་དུ་བཞག་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཉེན་གྱི་
 སྒྲོན་ས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་
 རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ། རྟོད་སོགས་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལུང་བསྟན་པ་
 དང་། བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་
 བཅས་དང་། མཐོང་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཉི་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་
 པའི་བར་ལ་ལྷུར་དུ་འཛང་རྒྱ་བ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་སྒྲོར་
 བ་འཛོག་པའི་བྱིར། ཐབས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བཞི་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་འཕེལ་
 མེད་འགྲིབ་མེད་དང་། དོན་དམ་པར་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་
 བ་དང་། གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་བྱུང་ཏུ་མི་མཐོང་བ་དང་། གཟུགས་དང་
 གཟུགས་རུང་སོགས་དེའི་མཚན་མ་དང་གསུམ། དེ་ཡི་མཚོན་བྱའི་ངོ་སོ་
 དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འབྲས་

བྱ་དང་དུས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཡོད་དེ། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲས་བྱ་རིན་ཆེན་
སྒྲིན་བྱེད་དང་། ས་བརྩ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དུས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་
ཡིན་པའི་བྱེད། ས་མཆམས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཡོད་དེ། དུམ་སྒྲུར་དུ་སྒྲོམ་པའི་
སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ས་མཆམས་དང་བཅས་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་
བྱེད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་སྒྲོར་བ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་
ཀྱིས་སྒྲོར་བ་ལྔ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བཙུ་ཡོད་པའི་བྱེད། །

སྒྲོར་བའི་སྒྲིན་ཡོན་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་སྒྲོར་བའི་སྒྲིན་ཡོན་བཤད་པ་ལ། ཡོན་ཏན་བཤད་པ་
དང་། སྒྲིན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུ་ལ་སོགས་པ།
ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བརྩ་བཞིའོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
རྣམ་རྟོགས་སྒྲོར་བ་བསྒྲོམས་པའི་པན་ཡོན་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བརྩ་བཞི་
ཡོད་དེ། སྒྲོར་བ་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུ་ལ་དང་ལ་
སོགས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་དགོངས་ཤིང་གཟིགས་པ་དང་། དེས་མངོན་སུམ་
དུ་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉི་བ་དང་། རོན་ཆེ་བ་དང་།
ལུང་བསྟན་པའི་ཡུལ་ལ་དབྱེད་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་དང་། སྒྲ་བའི་སྒྲེས་བྱ་ཆེན་པོ་འགྱུར་བ་དང་། བདུད་ཀྱིས་མི་བྱེད་པ་
དང་། ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགེ་ཅ་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་དོན་

ཆེན་པོ་སྐྱབ་པའི་དོན་འབྲུག་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་དང་། དུམ་ངེས་པར་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་ནི་བཙུ་ཆོན་བཞིར་བཅས་པ། །དུག་ཏུ་ངེས་པར་
རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱོར་བ་སྐྱེ་བ་
དང་གནས་པའི་སྐྱོན་ཞེ་དུག་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་ནི་བཙུ་ཆོན་བཞི་དང་
བཅས་པའི་དུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེར་
གྱུར་པའི་སྐྱོར་བའི་འགལ་རྒྱུན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་
ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ་གསུམ། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ཡོད་པའི་
བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དུམ་གྱི་ཆོག་དོན་ཆོགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པ་ནས།
བདུད་གྱི་ལས་ལ་འདུག་པའི་བར་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
ཉན་པ་པོ་དུམ་ལ་འདུན་ཀྱང་འཆད་པ་པོ་སྟོམ་ལས་ཀྱིས་ཉམས་པ་ནས།
འཆད་པ་པོ་བསོད་སྟོམས་སྟེར་བའི་བྱིར་དུ་འགྲོ་འདོད་ཀྱང་ཉན་པ་པོ་འགྲོ་
མི་འདོད་པའི་བར་ཉི་ཤུ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བདུད་གྱི་
ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སོ་སོར་འབྲེད་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཤད་པ་གཉིས།

སྒྱུར་བའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ།

༥ དང་པོ་ནི། གང་གི་མཆོན་དེ་མཆོན་ཉིད་དུ། །ཞེས་པ་ནས། རོ་བོ་
ཉིད་གང་མཆོན་བྱ་ཡང་། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། །ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། འདྲིར་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཆོན་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། མཆོན་བྱེད་གང་གིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཆོན་རྒྱས་
པ་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་དེ་
ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་སྒྱུར་བ་མཆོན་
བྱེད་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། ཉན་རང་གི་སྒྱུར་བ་ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་བྱེད་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། གཞན་རོན་སྐབ་པའི་བྱེད་ལས་བྱེད་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པའི་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་
ཉིད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཙུ་བྱུག་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྱུར་
བའི་རོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་མཆོན་བྱ་དང་། མཆོན་གཞི་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉན་མོངས་རྟགས་དང་མཆོན་
མ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཉན་མོངས་རྟགས་སོགས་
གྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཙུ་བྱུག་པོ་མཆོན་
གཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པར་མཆོན། ལྟོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་དང་སྣང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས་གྱིས་བྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་

ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པའི་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཙུ་
 གྲུག་པོ་དེ་མཆོན་གཞི་དང་། མཆོན་བྱ་དང་། མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོན་པར་བྱ་བས་ན་མཆོན་བྱ་དང་མཆོན་གཞི་གཉིས་
 ཀའི་མིང་གིས་བསྟན། མཆོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་མིང་གིས་
 བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར་མཆོན་བྱ་ཡང་ཞེས་ཡང་གི་སྒྲ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་
 པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

༺ གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཞེས་མཆོན། བྱང་མཆོན། བྱེད་
 མཆོན། རོ་བོ་ཉིད་མཆོན་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལ། གཞི་ཞེས།
 ལམ་ཞེས། རྣམ་མཁྱེན་སྒྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་པའི་མཆོན་ཉིད་
 བསྐྱུས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་
 ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་པའི་མཆོན་ཉིད་བཙུ་གྲུག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་སེམས་དཔའི་
 ཡེ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་དོན་དམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པའི་
 བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་དང་། གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སེམས་དེ་བསྐྱུས་པ་དང་། དེ་ལས་སེམས་བྱིར་བསྐྱུས་
 པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམ་མཁྱེན་དང་འདྲ་བར་མི་ཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་།

སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་སོགས་ཏེ་ཞེ་སྒྲ་གཏི་ཐུག་དང་བཅས་
པ་དང་། རྟུགས་བསྟན་སེམས་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་བྲལ་བ་དང་།
སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། སེམས་སྒྱུ་མ་ལྟར་སྒྲ་བའི་ཆེན་
པོར་གྱུར་པ་དང་། རོན་དམ་པའི་སེམས་ཚད་མེད་པ་དང་། སེམས་རྣམ་ཤེས་
དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། སེམས་སྟུན་ལྲས་བསྟར་མེད་
པ་དང་། ཤེས་པ་དེ་ལ་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་དང་བཟུམ་པ་དང་
བཅུམ་པ་བཞི་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤེས་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་
ཡང་གཡོ་བ་སོགས་དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་
གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་འདི་དང་བཅུ་
དྲུག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། བཅུ་དྲུག་པོ་དེའི་སྒྲོ་ནས་མཆོན་ཚུལ་ཡོད་
དེ། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ཆོན་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་པོ་བཞི། མཆོན་གཞི།
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་ཡིན་པར་
མཆོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་མཆོན་པའི་

བྱིས། དབྱེན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཟེན་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པའི་
བྱིས། གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཞེས་བྱ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་བཅུ་བཞི་
བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། གཞན་སྒྲེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་
བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པར་ལྟ་བ་སོགས་སྒྲོན་ཀྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་
ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་ལྟ་བུ་བཞི། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་
ལྟན་པ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ་མར་མི་འདུག་པར་ལྟ་བ་སོགས་སྒྲེ་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་
པའི་ལྟ་བུ་བཞི། གྲོལ་བ་པོའི་བདག་གྲོངས་ནས་དེ་པན་ཆད་དུ་འབྱུང་བར་
ལྟ་བ་སོགས་ལྷུང་འདས་ཀྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་བཞི། གང་ཟག་གི་
བདག་དང་ལྷུང་པོ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བའི་ལྷུང་མ་བསྟན་
གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིས། འདིར་བསྟན་ལྟ་བུ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་ཀྱན་
བཏགས་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་དན་པས་སྒྲོ་བསྒྱུར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་
བྱིས།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྒྲུར་བ་ནི། ལྟོང་ཉིད་མཆོན་མ་མེད་བཅས་དང་།
ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་བཞད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་སྒྲུར་བ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་
དེ། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེས་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་ཐོ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ལྟོང་
པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་ལ་དོན་དམ་པར་མཆོན་མ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། འབྲས་

བྱ་ལ་དོན་དམ་པར་སྟོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་
ཡེ་ཤེས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་
པར་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། སོགས་སྤྲས་ཀྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་སྤང་བའི་དངོས་པོ་དང་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དང་རྟོན་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་ནམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད་དེ་དྲུག་
དང་། ཆོས་ཉིད་གཞན་དུ་རྣམ་པར་འབྲུག་པ་མེད་པ་དང་། སྟོ་སྟོན་དུ་བཏང་
ནས་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་དང་གཞིའི་རབ་དབྱེ་ལ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དོན་དམ་པར་མཆོན་ཉིད་
མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
ཀྱིས་ནི། བསྐྱས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། མཆོན་བའི་སྟོན་ནས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར།
མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་སྐྱབ་པའི་སེམས་དཔའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བར་པ་ལྷ་པོ་མཆོན་གཞི། འདིར་བསྟན་སེམས་
དཔའི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཆོན། སྟོང་ཉིད་མཆོན་མེད་སོགས་
ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ནས། །

ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
 དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་ཡོད་དེ། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་
 བར་གནས་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དག་
 བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བ་དང་། བཀའ་ལས་མི་འདའ་བར་སླ་མ་
 ཉིད་དུ་བྱ་བ་དང་། རྟེན་བཀྱར་གྱིས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། སླ་མ་དེ་ལ་མཚོད་
 པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མཚོད་པར་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་
 གྱིས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཏུ་འཇུག་པར་མཁྱེན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་
 མ་མཐོང་བའི་དོན་སྟོན་པར་མཇོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་
 སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང་།
 དེ་བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་མཇོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 བར་མཇོད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་།
 དོན་དམ་པར་སྦྱོས་པ་ནི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་བདེན་པར་
 འདུ་ཤེས་པ་འགོག་པ་དང་། འདི་དང་པ་རོལ་ལ་དོན་དམ་པར་སྤང་དོར་གྱི་
 འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་བཙུ་བྱུག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། བཙུ་བྱུག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀྱན་མཁྱེན་པའི་ཚུ་ལ་ལ་ནི་ཤེས་
 པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཞི་ལམ་གྱི་བྱང་པར་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སེམས་
དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད་ཐ་མ་བདུན་པོ་མཆོན་གཞི། འདིར་བསྟན་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣམ་མཁུན་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་མཆོན། ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
གྱི་ཆོས་རྟོགས་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་
དྲུག་པོ་གང་རུང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པའི་བྱིར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་བྱང་མཆོན་ནི། བསམ་མི་བྱུང་སོགས་བྱང་པར་གྱིས། །
ཞེས་པ་ནས། བྱང་དུ་འཕགས་པས་བྱང་པར་ལམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
འདི་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་མཆོན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྟུག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་། མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱང་པར་གྱིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
ནས་ཉན་རང་གི་སྒྱུར་བ་ལས་བྱང་པར་དུ་ཞུགས་པའི་བདེན་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་
ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་གིས་མཆོན་
བྱེད་བྱང་པར་གྱིས་མཆོན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་མཆོན་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་
བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྟུག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དང་།

དཔེས་མི་མཉམ་པ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་འདས་པ་
 དང་། གྲངས་ཀྱིས་བགྲང་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་བཞི་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་ཡོན་ཏན་ཅན་སྙད་པ་དང་། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་མཁས་པ་ཡིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་། ཉན་
 རང་དང་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་།
 རང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤེན་ཏུ་སྦྱར་བ་སྟེ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བྱི་བ་དང་གང་བ་
 མེད་པ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་ལྷགས་བྱུག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་པ་དང་། ཐབས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་རྣམ་པར་
 མི་རྟོག་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིཾ་བ་སྟེ་འགོག་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་
 བཅས་པ་དང་། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོགས་མཐའ་དག་པ་ལྡན་པ་དང་། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་ཡོངས་འཛིན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་
 དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་གང་ལའང་བདེན་ཞེན་གྱིས་རོ་སྤང་བ་མེད་པ་སྟེ་
 ལམ་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་བཅས་
 པ་ཁྱད་པར་གྱི་ནི་མཚན་ཉིད་བཙུ་བྱུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་གིས་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་

བའི་ལམ་ནི་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
ལམ་གཞན་ཉན་རང་གི་ནི་ལམ་དག་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས་
བཞག་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལམ་དེ་སངས་རྒྱས་ལེགས་པར་སྐྱབ་པའི་
ཤེས་རབ་བྱད་པར་ཅན་སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་དག་གིས་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
མཚན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་
དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་མཚན་གཞི། འདིར་བསྟན་དམན་
པའི་སྒྲོར་བ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པར་
མཚན། རྒྱག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་
དྲུག་པོ་གང་རུང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚན་པའི་སྤྱིར། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་
སྒྲོར་བ་དེ། དམན་པའི་སྒྲོར་བ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་
དངོས་སུ་དེ་ལས་འཕགས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་
སྒྲོར་བ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་སྤྱིར། །

༥ གསུམ་པ་བྱེད་མཚན་ནི། བན་དང་བདེ་དང་སྒྲོབ་པ་དང་། །ཞེས་པ་
ནས། འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་བཅུ་
གཅིག་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་བྱེད་པ་མ་འོངས་པའི་བན་པ་དང་ཆེ་

འདིའི་བདེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐལ་ལས་སྐྱོབས་པའི་སེམས་དཔའི་
 ཡེ་ཤེས་གསུམ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐྱབས་སོགས་བྱེད་པ་དག་དང་།
 སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུག་པས་གནས་པ་དང་། འཁོར་འདས་དོན་དམ་པར་
 མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་དབྱང་གཉིན་དང་། སྤྱིད་པའི་ཚུ་སྤྱང་ལས་སྐྱོལ་
 ཞིང་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟོན་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱིང་དང་། རང་གཞན་གྱི་
 དོན་སྐྱབ་པས་ཡོངས་སུ་འཕྲོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དོན་དེ་ཡང་སྤྱན་གྱིས་
 བྱུང་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དུས་མ་ཡིན་
 པར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ལམ་
 ཤེས་གྱི་བྱེད་པ་བདུན་དང་བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་གི་ཐ་མ་རྣམས་མཐུན་གྱི་སྦྱོར་
 བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རྟོན་གྱི་མཛུང་པ་གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་ནི་བྱེད་
 པའི་མཆོན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉོན་
 མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་མཆོན་གཞི། འདིར་བསྟན་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱབ་
 པའི་བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཆོན།
 བན་བདེ་སྐྱོབ་པ་སོགས་བྱེད་ལས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པའི་སྤྱིར་རོ། །

༥ བཞི་པ་དང་པོ་ཉིད་མཆན་ནི། ཉོན་མོངས་རྟོགས་དང་མཆན་མ་དང་།
།ཞེས་པ་ནས། མཆན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད་བཙུ་བྱ་ག་
ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་སྟོང་བ་དང་། དེའི་རྟོགས་ལུས་
ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྟོང་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་དེའི་
གཉིན་པོ་དག་དོན་དམ་པར་བདག་གིས་དབེན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་
དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བའི་དོ་བོ་ཉིད་བཞི་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་
སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ལྟ་ངན་ལས་འདའ་བའི་གཞན་དོན་བྱ་དཀའ་བ་
སྐྱབ་པ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟར་བར་འཆང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་སྐྱབ་པ་
དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེས་པ་པོའི་
ཆོས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བདེན་
པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པའི་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་སྟོར་བའི་དོ་བོ་
ཉིད་ལྟ་དང་། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་གང་ཡིན་པ་དང་། བྱིས་པ་འཛིན་པ་མི་མཐུན་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་
ལ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོགས་པ་མེད་
པར་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་གཟུགས་སོགས་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་

བས་འབྲུལ་གཞི་བདེན་པར་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། རོན་དམ་པར་གང་དུ་
 འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། རོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་
 མེད་དང་གཉིས་ཀའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
 པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་མཁྲེན་སྦྱོར་བ་བདུན་དང་བཅས་པ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་བཙུ་བྱུག་གི་བདག་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཙུ་བྱུག་པོ་དེ་ཆོས་
 ཅན། མཆོན་ཉིད་བཞི་པ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཁྱོད་ཀྱིས་མེ་དང་ཆ་བ་ལྟར་མཁྲེན་གསུམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྒྲར་བཤད་པ་དེ་དག་
 རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་མཆོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །སྦྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གངས་བསྔེམས་ན་གོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།
 །འདིར་མཆོན་བྱ་དང་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་བྱ་བྱེད་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་
 བའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱིས། མཆོན་བྱ་དང་མཆོན་ཉིད་དངོས་ཡིན་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ནི་མིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་ཐ་མ་བཙུ་བྱུག་པོ་ལ་མཆོན་མཆོན་གཉིས་
 ཀའི་ཐ་སྙད་མཇུག་གྱུང་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་
 བཤད་པ་ལ། གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཛང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཀྱི་ཐོག་མ་དོས་
 བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དོས་བཟུང་བ། རྒྱད་

སྒྲིན་བྱེད་གི་ལམ་གི་རིམ་པ། མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུ་ལ་སྒྲི་བའི་
རིམ་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ལམ་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་དང་། ལམ་
གི་ཆིངས་ལྟར་བསྐྱུས་ནས་དེ་ལ་མཁས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་
ནི། མཆན་མེད་རབ་ཏུ་སྒྲིན་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། ཐར་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གི་ཆོགས་
ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་
སྒྲུབ་པ་འདི་འང་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རོན་དམ་པར་
མཆན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གིས་ཟེན་པའི་རབ་ཏུ་སྒྲིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གི་བར་རང་རྒྱུ་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་བཅས་ལ་
མཁས་པའི་ཐེག་ཆེན་གི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །ཞེས་པ་
ནས། རྟོགས་སྒྲུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
འདི་ལ་ལམ་གི་ཆིངས་དང་། དེ་ལ་མཁས་པའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས།
དང་པོའི་རོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་
དུ་ཞུགས་ནས་སྒྲིད་པ་གང་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་
དམིགས་པའི་དད་པ་དང་། སྒྲིན་སོགས་པར་སྒྲིན་བྱུག་སྒྲིད་ཡུལ་དུ་བྱེད་

པའི་བཙུན་འབྲུས་དང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྟོ་བསམ་པ་ལུན་ཆོགས་
 བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དེའི་གྲོགས་རྣམ་མཁུན་ཡང་ཡང་
 བྲན་པའི་བྲན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་དམིགས་ལྷལ་དུ་
 བྱས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པ་ལྡས་སྟོབ་དགོས་པའི་བྱིར།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ནང་གསེས་གྱི་
 དབང་པོའི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་དབང་པོ་རྫོན་
 པོ་ཡིས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་སྒྲ་བ། དེ་ལ་སྟོས་ནས་དབང་པོ་རྩལ་པོས་རྟོགས་
 པ་སྟེ་ཐོབ་དཀར་བར་བཞེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཡིན་ན།
 དད་སོགས་ལྷལ་ལྡེ་ལ་མཁས་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅེངས་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡིན་ན་བསྐྱལ་པ་གངས་
 མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟེ།
 སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་སོ་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བ་ཡང་
 མིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྩལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
 དབང་རྩལ་ལ་དབང་རྩལ་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
 བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྩལ་དེ་དབང་རྩལ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དབང་རྫོན་ཡིན་
 པའི་བྱིར། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་

གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡང་
ཞེས་དགོས་ཏེ། བསྐྱུ་ན་ཐོག་མར་སྐབས་དང་པོ་ནས་བསྐྱུ་བའི་རིགས་སད་
པར་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་འདིར་བསྐྱུ་བའི་ཚོགས་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་
བསྐྱེད་དགོས། དེ་ནས་ངོ་བ་རྣམས་གྱི་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་དང་དེའི་གོང་
ནས་བསྐྱུ་བའི་སྦྱོར་ལམ་དང་། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང་། ལྷ་པའི་སྐབས་
ནས་བསྐྱུ་བའི་སྦྱོར་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་དགོས། དེ་ནས་སྐབས་གཉིས་
པའི་བདེན་དང་བདེན་ལ་སོགས་དང་། སྐབས་གསུམ་པའི་གཟུགས་ཉག་མ་
ཡིན་ཞེས་སོགས་དང་། ཅེ་སྦྱོར་དང་། རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ནས་
བསྐྱུ་བའི་མཐོང་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་དགོས། དེ་ནས་སྐབས་གཉིས་པ་
དང་། བཞི་པ་དང་། ལྷ་པའི་སྐབས་ནས་བསྐྱུ་བའི་སྦྱོར་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་
བསྐྱེད་དགོས། དེ་དག་གི་ཆེ་སྐབས་འདི་ནས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
ཉག་སྟོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། གོ་སྐྱབ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་པ་བཞིའི་སྟོན་
ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་། རྒྱག་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བས་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་
བར་སྐྱབ་པ་དང་། བདུན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱད་པའི་
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱད་སྟོན་བྱེད་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ།

༥ གཉིས་པ་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། ངོ་བ་རྣམས་

ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་པ་ནས། སྒྲིན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །
 ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོང་
 སོགས་བཞིའི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་སྦྱོར་ལམ་རྫོང་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་
 པ་སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་
 བསྐྲགས་ཤིང་བརྗོད་པའི་བྱིར། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་
 དག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མཉམ་པར་ལྟ་བ་སོགས་རྣམ་པ་དག་ནི་
 བཅུར་བཤད་པའི་བྱིར། སྦྱོར་ལམ་རྗེ་མོར་གྱུར་པའི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དེ་
 བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་རྗེ་མོ་བ་བདག་ཉིད་སྒྲིག་པ་མི་
 དག་བ་བཅུ་ལས་སྒྲིག་ཅིང་། སྦྱིན་སོགས་ལ་གནས་པའི་སྒྲོན་སེམས་
 ཅན་གཞན་དག་དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་བསྐྲགས་པ་བརྗོད་པ་
 དང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར། སྦྱོར་ལམ་
 བརྗོད་པའི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་
 རང་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལ་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཉིན་ཅན་
 བདེན་པ་ཤེས་པ་དེ་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར། སྦྱོར་ལམ་
 ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
 དམིགས་ནས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་
 པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

སྟོན་གྱི་དམ་པ་ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་སྟོར་ལམ་སྟོར་ལམ་
བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྐབས་གང་དུ་ཡིན་ཡང་སྟོར་
མཐོང་སྟོམ་གསུམ་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་མངོན་རྟོགས་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བའི་ལམ་བཤད་པ་
ལ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། སྟེ་གསུམ་སྟེ་བྱེད་གྱི་ལམ་
བྱུང་པར་ཅན་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྟེ་བ་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་
ནས། དེ་འདིར་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོག་ས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་ཆོག་ས་
རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི་
སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་
སྟོམ་པའི་ལམ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས་པ་དེ་དག་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

སྟོར་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།

༥ གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། སྟོར་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
རྟགས། མཐོང་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས། སྟོམ་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་
པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མངོན་བསྟན་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་

དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་ལྗོགས་སོགས་ཏྲགས། །ཞེས་
 སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་
 འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྗོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་
 དེ་ཏྲགས་ཡོད་དེ། འཆད་འགྱུར་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་
 མངོན་གྱུར་བ་ལྗོགས་པ་སོགས་ཏྲགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས་ནི་ཤེས་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྗོགས་པ་
 དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྗོགས་ །ཅེས་པའི་བར་
 གསུངས། དོན་ནི། རྗོད་སོགས་བཞི་ལས། དང་པོ་རྗོད་ཀྱི་ཏྲགས་བཙུ་གཅིག་
 ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་འགྱུར་བ་ཅི་
 རིགས་ལས་ལྗོགས་པ་དང་། སྐབས་གནས་དེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མངོན་དུ་
 འགྱུར་བ་ཟད་པ་དང་། དལ་བ་ལྡན་པས་མི་དལ་བ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དུ་སྐྱེ་བ་
 ཟད་པ་དང་། བདག་ཉིད་སྦྱིན་སོགས་དགེ་བ་ལ་གནས་ཤིང་གཞན་དག་དེ་
 ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཉིན་ཅན་བདག་
 གི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྦྱོད་པར་གྱུར་ཅིག་པའི་གསོ་བ་དང་།
 སྟོང་ཉིད་ཐབ་མོའི་དོན་ལའང་སོམ་ཉི་མེད་པ་དང་། བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱི་
 ལུས་སོགས་ཉེ་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་
 དང་གཞོད་སེམས་དང་གཉིད་མུགས་གཉིས་དང་འགྱོད་ཤོད་གཉིས་དང་ཐེ་

ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་རྣམ་པ་ལྡན་མི་འགྲོགས་པ་དང་། མ་
རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་བ་དན་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཀྱན་འཛོམ་པར་བྱེད་ཅུས་
པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྦྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་བྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་
བཞིན་དང་ལྡན་པ་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱུད་པ་གཙང་བ་ཞེས་
བྱ་བ་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཅེ་མའི་རྟགས་དུག་ཡོད་དེ། གང་ཟག་དེའི་ལུས་ལ་སྤྱིན་
བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྱི་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་དང་། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་གྱི་སེམས་
བྱ་བྱ་མེད་པ་དང་། དུག་དར་ཁྲོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་
ལེན་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆེ་སེར་སྣ་མེད་པ་སོགས་དང་ལྡན་
པ་དང་། སྦྱོང་ཉིད་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཤེར་སྤྱིན་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དཔྱལ་
བར་འགྲོ་བར་འཆོལ་བའི་འདོད་པ་དང་དུག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་
བཟོད་པའི་རྟགས་གཉིས་ཡོད་དེ། སྦྱོན་པ་གཞན་གྱིས་ལམ་ངན་པ་ལ་བགྱི་
བར་མི་བརྟུབ་པ་དང་། མེ་ལྡ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་གཞན་ཉི་
བར་སྦྱོན་པའི་བདུད་ཡིན་པ་ལ་བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་
པའི་སྤྱིར་རོ། །བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་གི་རྟགས་ཡོད་དེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོད་པ་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་དགེ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་དབྱེས་པའི་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་པ་

གཅིག་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། སྒར་བཤའ་པའི་རྟགས་ནི་ནི་
ཤུ་པོ་དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པ་དབང་ཚོན་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྫོང་དང་ཅེ་མོ་དང་བཟོད་པ་
དང་བཅས་པ་དང་ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པའི་རྟགས་ནི་སྒར་ལྟར་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤའ་བ།

༥ གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤའ་བ་ལ།
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་
ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་
དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་
ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་དང་བཅུ་དྲུག་པོ་དེས་བྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་
སྐད་བྱུང་པར་ཅན་འབྲུལ་མེད་བརྟན་པོ་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དབང་འབྲིང་མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆོན་ནི་དེ་རྟགས་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྟོག་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས།
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་

བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་པ་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཞེས་
བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་ཅན་མཐོང་ལམ་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་
སྟོང་བྱུང་པར་ཅན་ག་བྱུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་འདུ་ཞེས་པ་ཀུན་
བཏགས་ལྟོག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
བརྟན་པ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་སེམས་དེ་དག་ལས་རྣམ་པར་ལྟོག་པ་དང་།
བསམ་གཏན་དང་ལ་སོགས་དེ་ག་བྱུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་གི་དབང་
གིས་དབང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྒྱུས་པའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་བད་པ་དང་
བཞི་ནི་སྤྱུག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ལུས་སེམས་ཡང་བ་
ཞེན་ཏུ་སྐྱེངས་པའི་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ཞེན་པ་མེད་
པར་འདོད་པ་ལ་སྐྱོད་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པ་དང་། རྟག་ཏུ་ཆོངས་པར་སྐྱོད་
པ་ཉིད་དང་། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་
བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཁམས་དང་
སྐྱེ་མཆེད་ལ་དང་པོ་དང་རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་བཀག་པ་དང་།
བར་ཆད་བྱེད་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་སྤར་ལྟར་བདེན་པར་སྦྱོར་བ་
བཀག་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་སྤར་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཀག་པ་དང་།
མདོ་ལས་གྲོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲས་བསྟན་པ་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དབང་རྟེན་
དང་གྲོང་རྩལ་གྱི་སྤྲས་བསྟན་པ་དབང་ཡུལ་རྣམས་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་

ཡུལ་ཅན་ལ་སྒྲོང་གཉེན་གྱི་གཡུལ་འབྱེད་པ་ལ་སྒྲུ་མ་བཞིན་སྒྲོར་བ་བཀག་
 པ་བཞི་ནི་འགོག་པ་ལ་བཏེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། སེར་སྒྲ་དང་ཚུལ་འཆལ་
 ལ་སོགས་པ་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་སྒྲོར་བ་དང་རྩེ་ས་སྒྲུ་བདེན་པར་སྒྲོར་བ་
 ཡི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ནི་དོན་དམ་
 པར་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཅམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། བྱང་སེམས་
 རང་གི་ས་ལ་ཐེ་ཆོམ་དང་བྲལ་བར་གནས་པ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་
 གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་
 ལྡན་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སོགས་ཐོབ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སློག་གཏོང་བ་ལ་
 སེར་སྒྲ་དང་སྒྲུག་བསྐྱལ་མི་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་རྣམས་སྒྲ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་འབྲའི་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་བྲུག་པོ་ནི་
 ཆོས་ཅན། སྒོ་ལྡན་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་རྣམས་
 ཀྱི་བྱིར་མི་སློག་པའི་ཏྲགས་དག་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྒྲར་བཤད་པ་དེའི་བྱིར།
 འདིར་བྱིར་མི་སློག་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ལམ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་སྒྲ་
 མེད་བྱང་ཚུབ་ཏུ་འབྱུང་ངེས་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་དེ་ཆང་བ་ཅམ་
 ཀྱིས་བྱིར་མི་སློག་པའི་ཏྲགས་ཐོབ་པས་མ་བྲལ་སྟེ། མངོན་ཏྲགས་རྒྱན་གྱི་
 ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་བྲུག་པོ་དེ་བྱིར་མི་སློག་པའི་ཏྲགས་མ་ཡིན་ཏེ།

བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བ་ཡིན་ན། དེ་ཐོབ་པས་བྱབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། རང་ལས་རྟོགས་པ་དམའ་བས་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་མི་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར་དོ། །གསུམ་པ་སྒྲོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་ལ། སྒྲོམ་
ལམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་གཉིས།

སྒྲོམ་ལམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༥ དང་པོ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱང་གཞི། བྱང་ཆོས། དབྱེ་བ་བཤད་པ་
དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་
པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་པའི་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་བ་ཉིད་དེ་
ནི་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་
མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཟབ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ངེས་
འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་གསུངས། དོན་
ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
ཉིད་ལ་རང་གི་མཐོང་བའི་དོན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། ཆད་མས་འཇལ་བ་དང་། ཞིབ་ཏུ་ངེས་པར་

རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་རྒྱན་ཆགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། འདི་ལ་དངོས་དང་།
ཚོད་པ་སྤྱོད་བ་གཉིས། དང་པོའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པ་དགྲུང་བཞེད་དེ། བྱོད་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་ཅིང་དེ་རེ་རེ་འང་ཆུང་དུ་འཁྱུར་ཆུང་དུ་སོགས་ཏེ་ཆུང་དུ་འཁྱུར་
འབྲིང་དང་ཆུང་དུ་འཁྱུར་ཆེན་པོ་འང་དེ་ལྟར་དབྱེ་བ་
ཡིས་རྣམ་པས་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱོད་རྒྱན་
ཆགས་སུ་འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བའི་ཚོད་སྤྱོད་དང་། གངས་ངེས་ཀྱི་ཚོད་པ་སྤྱོད་
བ་དང་། བྱོད་ལས་ལ་ཚོད་པ་སྤྱོད་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཚོད་པ་དང་། ལན་
བཤམ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་རྣམ་པ་དགྲུང་གངས་
ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲོམ་ལམ་དང་དེའི་བསོད་ནམས་གངས་མེད་
པར་མདོ་ལས་བཤམ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གངས་མེད་ལ་སོགས་
བསྟན་པ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། དུམ་གྱི་མདོ་ལས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་མེད་ལ་
སོགས་པ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་དབྱེར་བཅོད་
པ་མ་ཡིན་ཡང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་འབྲས་བུ་དེ་ལྟར་འབྲུང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་

གྱིས་ཐུགས་བརྩེ་བའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐུབ་པ་རང་
ཉིད་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་ལ། རོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚྱོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་
པའི་ཚྱོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་
པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། རོན་ནི། ཐེག་
ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་ཞེས་བྱའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཅི་ཞིག་ཉམས་
ཤིང་གཉེན་པོ་ཅི་ཞིག་ཐོབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་རོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་སྤང་
བྱ་ཉམས་པ་དང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་
གསུངས། རོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་སྤང་གཉེན་འཕེལ་
འགྲེབ་མེད་ཀྱང་། སྤང་གཉེན་མི་འཐད་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མེད་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱའི་རོན་བྱེད་པ་
ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོམ་ལམ་འདི་ནི་རོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྤང་
བྱ་ལ་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་རོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་
རོན་མི་མཚུངས་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་
རུས་པར་མཚུངས་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་རོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་

མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་ལམ་དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཆོད་ཉིད་ཅན་དུ་
བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ནི་སྤྲ་མས་
བྱང་ཆུབ་བར། །རིགས་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་
ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་ཁོ་ནས་རང་འབྲས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་ནི་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཁོ་ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་རྒྱས་པ་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཞིང་། ཅིག་ཅར་རིམ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནོ། མར་མའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཟབ་མའི་
ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་སྐད་
ཅིག་སྤྲ་ཕྱི་མང་པོ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད་པའི་
སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་རྒྱས་ལྡན་དུ་རིམ་
གྱིས་འབྱུང་བས་སྒོང་བྱ་སྦྱུམ་ལྡན་རྫོགས་པར་སྒྲེག་པར་བྱེད་པའི་མར་མའི་
དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སྤྲ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་
སྐྱ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟབ་མའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་འཆད་
པ་འདི་རྣམས་ཀྱང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

སྒྲིམ་ལམ་བྱུང་མི་སྒྲིག་པའི་རྟོགས་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་རྟོགས་ནི། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་
ཀླང་པ་བཞི་གསུངས། རྟོན་ནི། ས་བརྒྱད་པ་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་
ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྟན་ཏེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་སྐྱེ་བའི་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་
པ་དང་། འགག་པ་ཟབ་པ་དང་། སྐྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་
དང་། སྐྱིན་སོགས་རྟོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱ་
ཟབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་དང་། རྟོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱོད་པ་ཟབ་
པ་དང་། མཆོན་མ་དང་དེ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་རྟོན་དམ་པར་གཉིས་སུ་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་ཟབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་མཁས་པ་ལ་
ཟབ་པ་ཉིད་དང་ལྟན་པའི་བྱིར།

སྐྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྐྱོར་བ་དང་དེའི་སྒྲུབ་ཀ

༥ གསུམ་པ་སྐྱེ་གསུམ་སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་བྱུང་པར་ཅན་བཤད་པ་
ལ། ཆོས་སྐྱེ་སྐྱུབ་བྱེད་སྐྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྐྱོར་བ་དང་། མོངས་སྐྱེ་སྐྱུབ་བྱེད་
ཞིང་དག་སྐྱོར་བ་དང་། སྐྱུལ་སྐྱེ་སྐྱུབ་བྱེད་ཐབས་མཁས་སྐྱོར་བ་བཤད་པ་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་བྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་
བཞི་གསུངས། འདི་ལ་དངོས་དང་། ལྷན་ཀ་སྤང་བ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་ནི་མཉམ་ཉིད་སྒྱུར་
བ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་ནི་བ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་དོན་དམ་
པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་འཁོར་འདས་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། འཁོར་འདས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་
མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཅེས་དུ་གྲུབ་པ་མི་ལམ་དང་འབྲུ་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་བེན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། གྲུན་ཀ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་དགེ་མི་
དགའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་
པར་མ་གྲུབ་པར་ཐ་སྙད་དུ་མི་ལམ་དང་འབྲུ་བའི་བྱིར། ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རི་སྐད་བཤད་པའི་གྲུན་ཀ་དེ་མི་འཇུག་པར་ཐལ།
ལས་མེད་དུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གྲུན་ཀ་དེ་ཡི་ལན་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་
རི་སྐད་བཤད་བེན་པར་བཟད་པར་དེའི་བྱིར། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡོད་དེ།
ལས་གསོག་པ་འཇོག་པར་ཐལ་བ་དང་། ལས་འབྲས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
ཐལ་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་། མི་ལམ་དུ་ལས་གསོག་པ་
མི་འཐད་པའི་གྲུན་ཀ་བཞི་དང་ལན་བཞི་གསུངས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ།
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱིས་མི་ལམ་དུ་ལས་གང་གིས་བྱས་པའི་ལས་དེ་ལ་

གསོག་པ་དང་བྱི་བར་འགྱུར་བ་ན། ཞེས་བཀོད་ནས། ལན་ནི། ཆེ་དང་ལྡན་
པ་ལྟ་རིམ་གྱི་ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་
བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ། ཉིན་པར་སོག་བཅད་པ་དང་མི་ལམ་དུ་
སོག་བཅད་པ་དེ་ལ་འདི་སྟམ་དུ་དེ་བདག་གིས་བསད་ལེགས་པར་བསད་དོ་
ཞིན་ཏུ་བསད་དོ་ཞེས་སད་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་ན་ཞེས་སོགས་བཀོད་ནས།
ལན་ནི། རབ་འབྱོར་དམིགས་པ་མེད་པར་ལས་མི་སྟེ་སྟེ་ལས་ནི་དམིགས་པ་
དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་སྟེའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ལས་ཐམས་ཅད་དང་སེམས་པ་ཐམས་
ཅད་དབེན་པའོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པས་ཇི་ལྟར་དམིགས་
པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྟེ་ཞེས་སོགས་བཀོད་ནས། ལན་ནི། ཆེ་དང་ལྡན་པ་
ལྟ་རིམ་གྱི་མཆན་མར་བྱས་ན་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྟེ་སྟེ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་
ཀྱིས་མི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བྱིན། ཞེས་པ་ནས། དག་བའི་རྩ་བ་དེ་སྤྲོད་མེད་པར་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོས་ན་ཞེས་སོགས་བཀོད་ནས།
ལན་ནི། ལྟ་རིམ་གྱི་བྱང་ཆེན་བྱམས་པ་སྟེ་བ་གཅིག་གིས་སོགས་པ་འདི་ལ་
དེས་ཞིག་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་ལམ་དུ་དག་

མི་དགའི་ལས་བྱེད་པར་མིས་ནས་སད་པའི་ཆེ་མངོན་ཞེན་གྱིས་དགའ་བ་
 སྒྲོམ་ན་ལས་དེ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྒྱུག་འབྱུང་བ་སྲིད་ཀྱང་། མི་ལམ་གྱི་
 མི་དེ་མི་མ་ཡིན་པས་སློག་གཙུག་གཙུག་གི་ལས་ལམ་དངོས་གཞི་མེད་དེ། དེ་
 བཞིན་དུ་མི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་མིས་པ་སོགས་ལ་ཡང་ལས་ལམ་གྱི་
 དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། གཉིད་དེ་དགོ་མི་དགོ་གང་ཡང་
 མིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ་གཉིད་གཞན་འགྱུར་ཡིན་པས་དེ་དང་དགོ་བའི་གཞི་
 མཐུན་དང་། མི་དགོ་བའི་གཞི་མཐུན་དང་། ལུང་མ་བསྟན་ཡང་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། མི་ལམ་དུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་གུས་བྱེད་པ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མི་ལམ་དུ་སློག་གཙུག་བྱེད་པ་མིས་པ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། གཉིད་དུས་བྲན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་
 མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྲིད་ཞི་གཉིས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འདོད་མི་རུང་སྟེ།
 གཞན་དུ་ན་འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བཟང་ངན་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་
 དུ་འགྱུར་བས་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་དང་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་བདུད་བཞི་ནི་

བྱེད་པར།

༥ གཉིས་པ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་འཛིག་ཏེན་དེ་བཞིན་

དུ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། རོན་ནི། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། བཅུད་ཀྱི་
སེམས་ཅན་འཛིག་རྟེན་མ་དག་པ་རྣམས་དག་པར་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་
དུ། སྦོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཡང་མ་དག་པ་དེ་ལ་དག་པར་སྦྱབ་པ་ཡི་དགེ་ཅ་མ་བྱ་
ཅན་དུ་གྱུར་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ནི། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི།
།ཞེས་པ་ནས། ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
རོན་ནི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་ཤེར་བྱིན་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་དུས་
དང་དུས་མ་ཡིན་པར་སྦྱོར་བ་ལ་མཁས་པ་ཅན་ཀྱི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ནི་
ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། ཡུང་
པོའི་བདུད་ལ་སོགས་པ་བདུད་བཞིའི་དབྱ་ཅི་རིགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་
འདས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་མི་
གནས་པར་ཐ་སྙད་དུ་སྦྱོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཞན་ཀྱི་དོན་སྦྱོར་ཀྱི་སྦྱོར་
ལམ་ཇི་བཞིན་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་བྱེད་པ་ཅན་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ཉན་
རང་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་དཀའ་སྦྱད་གོམས་པ་
དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་མ་ཆགས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྒོ་སྦྱོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་མི་

དམིགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། མཚན་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་མ་དོན་དམ་པར་
 མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲོན་མེད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་དོན་དམ་པར་སྒྲོན་
 ལས་བྱེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་རྟགས་
 བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་དང་། རིག་པའི་གནས་ལྡན་ལ་མཁས་པའི་རྟོགས་པ་
 ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་བཙུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 སྦྱོར་བ་དེ་གསུམ་ལྟོག་པའི་སྒྲོན་ས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་གསུམ་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
 གསུམ་ལག་རྗེས་འཛོག་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོན་ས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 ཆོས་སྒྱུ་ལོངས་སྒྱུ་སྒྱུ་ལ་སྒྱུ་གསུམ་སྒྱུ་བ་བྱེད་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཙམ་
 ཀྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་བ་
 སྤངས་ཤིང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པས་དེ་གསུམ་གྱི་
 ལག་རྗེས་བྱེད་པར་ཅན་འཛོག་རྒྱས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བདུད་བཞིའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་
 བོ་ལྔ་ཕུང་པོའི་བདུད་རགས་པ་དང་། ཉོན་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པའི་
 བདུད་རགས་པ་དང་། ལྷའི་བྱ་དགའ་རབ་དབང་སྒྱུག་ལྷའི་བྱའི་བདུད་རགས་
 པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲོག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་
 བདུད་རགས་པ་ཡིན་ལ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་

གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྤངས་པའི་ཕུང་པོ་དེ་ཕུང་པོའི་བདུད་སྤྲོ་མོ་དང་། མ་
རིག་པའི་བག་ཆགས་སྤྲོ་མོ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་སྤྲོ་མོ་དང་སྤྱི་བུའི་
བདུད་སྤྲོ་མོ་གཉིས་ཀ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བྱེད་པའི་ཆ་
དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་སྤྲོ་མོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བདུད་བཞི་ལམ་གང་གི་གནས་
སྐབས་སུ་བཅོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐེག་
དམན་དག་བཅོམ་གྱི་གོ་འཕང་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
བདུད་རགས་པ་ཅི་རིགས་བཅོམ། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་སྦྱར་ལམ་
པ་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་ནས་སྤྱི་བུའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ། ཐེག་
དམན་གྱི་ལྟག་མེད་སྤང་འདས་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་སྤང་
པོའི་བདུད་རགས་པ་དང་འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་གཉིས་ཀ་བཅོམ་
པའི་སྤྱིར། བདུད་བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་གཉིས་དུས་
མཉམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ཁོ་ནར་
བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་ལགས། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། བདུད་
བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
སྤྱིར། ཞེས་པ་འདི་ཡང་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་མིང་ཅན་གྱིས་བསྐྱེས་པའོ། །
ཞེས་པའི་གསུང་པར་འདི་བཞིན་སེར་སྦྱད་གྲ་ཆང་གི་མཁས་གྲུབ་
ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཡིག་ཆའི་དཀའ་

གནད་མདོར་བསྐྱུས་ནམས་སྒྲོས་བཤའ་དང་། ཁ་སྒྲོང་། མཐའ་དཔྱོད། ཐུན་
 མོང་མིན་པའི་ཁས་ལེན་མི་གསལ་བ་ནམས་འདིར་གསལ་ཡོད་པར་བརྟེན་
 སྒྲུབ་སྒྲོ་གསལ་བ་ནམས་ནས་ཡིག་ཆ་དང་བྱང་སྤེལ་གསན་སྦྱོང་མཛད་
 ཐུས་དང་། མཁོ་གནད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་རུང་། གསུང་པར་ཅོ་ནེ་དགོན་ཆེན་
 དུ་བཞུགས་པ་དུས་འགྱུར་དབང་གིས་སྒྲར་ནས་མེ་བཞེས་ཟེན་འདུག་པས་
 ད་མན་སྒྲོབ་གཉེར་བའི་ཁྲིད་དུ་ཡིག་ཆ་དགོན་གཤེས་གྲ་ཆང་མཁན་པོ་རྒྱལ་
 རོང་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། དགེ་བཤེས། སྒྲོབ་གཉེར་བ་ནམས་ནས་
 ཡིག་ཆ་ཆ་ཆང་གསུང་པར་ཞིག་འགྲུབ་ཐབས་ཐུགས་གཉེར་ཆེ་བ་དང་
 བཅས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་ཀུན་པན་བདེའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་བའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་
 བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤའ་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་
 ཆེད་སེར་སྤྲད་གཞུང་པ་གྲ་སྒྲུབ་ཐུང་མཁའ་ཁན་རྒྱ་མ་རོང་ནམས་སྤྲས་པ་
 ཐུབ་བསྟན་ནོར་བཟང་ཤག་ཆང་ནས་སྟག་བསམ་ནམས་པར་དག་པས་རྒྱ་
 སྦྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱིས་གོང་གསལ་ཡིག་ཆ་ཅོ་ནེའི་པར་རྟིང་ཁུངས་དག་རང་
 ལ་མ་ཕྱི་བྱས་ཏེ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་པོ་སྟག་ལོར་གསུང་པར་དུ་
 ལེགས་བསྒྲུན་ཐོག་གྲ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མཛོད་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་
 བཤོ། །

འདིར་འབད་དགེ་བའི་ས་བོན་ལེགས་སྒྲིན་ཐུབ་པའི་རིང་ལུགས་

ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། |བསྟན་འཛིན་རྒྱུ་གི་བ་ནམ་ཅེན་ཀྱན་དགའི་མེ་
རྟོག་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས། |མ་ལོར་ལམ་བཟང་འབྲས་བུའི་ཁུར་ཆེན་བསྟན་
སྲིད་འགྲོ་པན་བྱངས་སུ་དུད། ལྷ་མེད་ཞི་བའི་གྲིབ་བསིལ་སྦྱུལ་པོར་འགྲོ་བ་
མ་ལུས་དབྱུགས་འབྱེན་ལོག། ॥

སུ་མཁྱེན་ལོ། |

སྐབས་ལྔ་པའི་ཁྲི་མཆོད་པ་དོན་ཡོད།

༥ སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆའ་
ལོ། །གཉིས་པ་ཅེ་སྟོར་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་མཚན་དང་། གཞུང་དོན་བཤད་པ་
གཉིས།

ཅེ་སྟོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་རྟོགས་སྟོར་བ་བཤད་ཟིན་པའི་
འོག་ཏུ་ཅེ་སྟོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་
གོམས་པ་དབང་བསྐྱར་མ་ཐོབ་པའི་རྣམ་རྟོགས་སྟོར་བ་བསྐྱེམས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་ཐོབ་པའི་ཅེ་སྟོར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་རྟོགས་པར་
རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས། ཞེས་པ་
ནས། ཅེ་མའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ། སྟོར་ལམ་ཅེ་སྟོར། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་ཆད་མེད་
པའི་ཅེ་སྟོར་དང་བཞི།

སྟོར་ལམ་ཅེ་སྟོར།

༥ དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དྲོད་ནི། མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་

ཀུན། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་
གསུངས། གཉིས་པ་ཅེ་མོ་ནི། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྟེད། །ཅེས་པ་ནས།
རྣམ་འཕེལ་བརྒྱ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གསུམ་པ་
བཟོད་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ནས། བརྟན་པ་ཞེས་
ནི་མངོན་པར་བཟོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ནི། སྒྲིང་
བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །ནས། ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན།
།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དང་པོའི་དོན་ནི། རྫོང་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པའི་
སེམས་དཔའ་དབང་རྣམ་ཆོས་ཅན། རྫོང་ཅེ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཉིན་པར་མ་བཟང་མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན་བདེན་སྟོང་མི་
ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཅེ་མོར་བྱིན་པའི་སྐྱོར་བ་ཐོབ་པའི་རྟགས་
རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་པ་སྟེ་བཤད་པ་དེ་དག་དང་ལྡན་
པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་སྐྱོར་ལམ་ཅེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམ་
ཆོས་ཅན། ཅེ་མོའི་ཅེ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་སྐྱེ་
བོ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་གྱི་སངས་རྒྱས་
མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས་བསོད་
ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྒྱ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་

ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
ལ་བརྟན་པའི་ཅེ་སྒྱུར་ཞེས་པ་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་མདོན་པར་བཟོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྤྲོན་མེད་པ་ཐོབ་ཅིང་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་
ལམ་ཆོས་མཆོག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱེད་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། བྱོད་མདོ་ལས་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དང་
པོ་དག་དང་སྟོང་གཉིས་པ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་ས་དག་སྤང་གངས་ཀྱིས་
གཞལ་བ་དང་ཚུ་སྐྱ་ཅེས་གཞལ་རུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། །དེ་བས་ཀྱང་
སེམས་དང་པོར་བསྐྱེད་པ་སྒྱུད་པ་ལ་ཞུགས་པ་བྱིར་མི་སྒྲོག་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་
གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགོ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་
ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་ཆ་བཞི་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོད་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་རྟོགས་བཙུག་གཉིས་ཡོད་དེ། མི་ལམ་དུ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་མི་ལམ་ཅི་འདྲ་དེ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་དང་། མི་ལམ་དུ་དམན་
པའི་ལམ་ལ་དགའ་བ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་ལམ་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
འཁོར་བཅས་མཐོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྩུ་འབྲུལ་སྟོན་པ་

མཐོང་བ་དང་། དེས་ཆོས་སྟོན་པ་མཐོང་བ་དང་། ངན་སོང་མཐོང་ནས་སྟོང་
བའི་སྟོན་པ་བྱེད་པ་དང་། མི་སད་གང་རུང་ལ་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་མེས་འཆིག་
པ་མཐོང་ནས་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་དེ་དག་ཞི་བར་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་། མི་
སད་གང་རུང་གི་ཆེ་སེམས་ཅན་གཞན་མི་མ་ཡིན་གྱིས་བྱིན་པ་བདེན་
སྟོབས་བརྗོད་པས་ཞི་ཀྱས་པ་དང་། བདུད་ལས་ཤེས་ནས་དེ་བླུ་གྱིས་
གཞོན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོབ་པ་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་སར་ཉེ་བར་
གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་བཙུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅེ་མོའི་རྟགས་
བཙུ་བྱུག་ཡོད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་
སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་གོང་དུ་
འཕེལ་བས་ཤེར་བྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་
སྐྱག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་དོན་དམ་པར་མི་
དམིགས་པ་དང་། དགོ་བ་བཙུ་དང་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་སྟོམས་
པར་འཇུག་པ་དང་། འདོད་གཟུགས་གྱི་ལྷ་འོངས་ནས་སྤང་བ་དང་། བདུད་
བླུ་གྱིས་གཞོན་ཀྱས་པ་དང་། བྱང་སེམས་དང་གྲོགས་གཅིག་པར་བསྐྱབ་
པ་སྟེ་བྱིའི་རྟགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་བརྒྱད་དང་། ཉན་རང་ཡིད་བྱེད་དང་བྲལ་
བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་བྱེད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་

པ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་པའི་རྒྱ་ཁྱུ་ལྟ་བུ་འབྲུག་པ་དང་། ཕྱིན་
 རྟལ་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་སེར་སྒྲ་སོགས་ཆེར་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་
 བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེར་ཕྱིན་གྱིས་ཕྱིན་རྟལ་ལ་སློབ་ཚུལ་
 ཞེས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐོབ་པ་
 དང་། ཞེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་རྟོགས་བྱང་ལ་ཉེ་བ་ཐོབ་པ་སྟེ་ནང་གི་རྟགས་
 བརྒྱད་དང་བཙུ་རྟལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པའི་རྟགས་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་
 བྱུང་པར་ཅན་སྐྱབ་ཁྱུ་པའི་ཐབས་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་།
 བསྐྱེམས་བྱུང་གི་ཞེས་རབ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཞེས་གྱི་རྟོགས་
 པ་བརྟན་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྟོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཡོད་
 དེ། མདོ་ལས་བསོད་ནམས་མང་པོ་འབྱུང་བས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུར་
 ཞེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་བཤད་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་།
 གཉིན་པོ་ཅེ་སྟོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་
 པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་དང་ནི་སྟོག་པ་ལ། རས། མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཞེས་
 བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་

འདུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་ནི་ལྟོག་པ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་
ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགྲུ་དགྲུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡུལ་
གྱི་རང་བཞེན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་
གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཁྲུག་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ནས། རོ་བོས་སྟོང་
པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་
འཕགས་པའི་རྟོན་དབྱེ་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོད་དང་སྐྱེས་བུ་བཏགས་
པར་ཡོད་པར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད་
པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགྲུའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དམིགས་ཡུལ་
གྱི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། གནས་ཆོད་
དང་མཐུན་པར་ཡུལ་གང་གིས་འཛིན་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་
གལ་ཏེ་འཕ་གང་གི་ཕྱིར་ན་གཟུང་བའི་དོན་དེ་བཞེན་མེད་པའི་ལོག་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་པ་དེ་དག་རང་གིས་རི་ལྟ་བུ་ཞེན་པ་ལྟར་འཛིན་
པ་ཡི་རོ་བོས་སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་བཤད་ལ་གཟུང་ཏོག་དང་འཛིན་ཏོག་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ལ། གཟུང་ཏོག་དང་། འཛིན་ཏོག་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་ཏོག་དང་། ལྷོག་པ་གཟུང་ཏོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ནས། རྣམ་ཏོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཏོག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དགུར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་འཛིན་པའི་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་ཏེ་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ངེས་པ་དང་། བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་ནི་ཡང་དག་པར་འབྱུང་པ་དང་། སྒྲིའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འབྲུལ་བ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་རྒྱས་ཤིང་གཉིན་པོ་སྒྲེ་བ་དང་། རང་གི་ཏོག་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། གཞན་དོན་དེའི་ནི་ལས་སུ་བྱ་བ་དང་། དེའི་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཏོག་པ་དང་དགུ་ཡོད་པའི་བྱེད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིད་དང་ཞི་བར་སྦྱང་བའི་བྱེད་པ། །ནས། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ལྷོག་པ་གཟུང་ཏོག་ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏེན་ཅན་གྱི་སྟེ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་

ཡིད་ལས་འབྱུང་བ་དམན་པའི་ལམ་ལ་ལྷོས་པའི་ལྷོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་རྣམ་རྟོག་འདི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དགྲུ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་དེ། སྤིང་བ་
དང་ཞི་བར་སྦྱང་བའི་སྤྱིར་ན་ཐེག་ཆེན་ལས་རྟོག་པ་དམན་པ་ཉིད་ལ་
དམིགས་ནས་ལྷོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་བྱུང་བར་
ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་སྦྱབ་
པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཐར་པ་གཞན་གྱི་སྤྱིར་
གྱིས་འགྲོ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་ལོག་པ་
ལ་དམིགས་པ་དང་། སྤངས་པ་ཉི་ཆེ་བའི་ལམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྟོགས་
པ་མཐོ་དམན་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་དང་། ཞི་མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་དེར་འཇུག་པ་ལ་སྤོངས་པའི་ལམ་ལ་
དམིགས་པ་དང་། ཞི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྗེས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འགྲོ་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལྷོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་དགྲུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཟུང་རྟོག་
གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་
དམིགས་ནས་དེའི་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ལ་
འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་ལ་ལྷོས་པའི་ལྷོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་
དེའི་ལྷོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ལ་ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག་

ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་
སེམས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བ་སྒྲང་བྱ་དང་། ལྷོག་པར་བྱ་བ་སྒྲང་བྱའི་ཆོས་
གང་ལའང་བདེན་པར་མི་འཇིན་ཅིང་། བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་བསྒྲོམ་པར་
བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཇིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྩས་འཇིན་རྟོག་པ་དང་།
བཏགས་འཇིན་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཇིན་པ་དང་
ནི་འདོར་བ་དང་། །ནས། འཇིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། འཇིན་པ་དང་པོ་རྩས་འཇིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གུན་རྩོབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་འཇིན་པ་དང་
སྒྱུན་འདོར་བའི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་འཇིན་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་གང་ཟག་ལ་ཞེས་སྒྱུར་ཏེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། བདེན་འཇིན་གྱི་ཁམས་ནི་འདོད་ཁམས་
སོགས་གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་ལ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་
བཟུང་ནས་གནས་པ་ལ་དང་། དེ་ལ་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་མཛོན་པར་
ཞེན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་བཏགས་
པ་ལ་དང་། མི་མཐུན་སྒྲིགས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་དང་། བདེན་འཇིན་གྱི་
གཉིན་པོ་སྒྲོམ་པ་ལ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དུ་རྩི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྒྱུར་དུ་འགོ་

བ་ལས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆེད་བཞེན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། །ནས། འཛིན་པའི་
རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་
གཞན་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དགྲ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེད་
དུ་བྱ་བར་ངེ་ལྟ་བ་བཞེན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་སྤྱེས་བྱ་བཏགས་ཡོད་ལ་
དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་བཞེན་དུ་ལམ་མིན་བྱག་ལ་ལམ་
མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་འགག་པ་
དང་བཅས་པའི་འབྲས་བྱ་སྤྱེ་བར་ཞེན་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། བདེན་འཛིན་
གྱིས་མ་བཅིངས་པའི་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་ལྡན་པ་དང་། བཅིངས་པའི་ལམ་གྱི་
དངོས་པོ་མི་ལྡན་པར་འཛིན་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། གཟུང་རྟོག་ལ་བདེན་པར་
ཞེན་ཏེ་གནས་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ནི་འཛིག་ཅིང་
ཉམས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། རྟོགས་བྱང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་
པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། རྒྱ་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་སྤྱེས་བྱ་ལ་དང་། བདུད་
སོགས་ཕྱིར་ཕྱོད་བཞེན་དམིགས་པའི་སྤྱེས་བྱ་བཏགས་ཡོད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཛིན་རྟོག་
འདི་གཉིས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྣམ་ཡོད་རྣམ་འཛིན་གྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལ་རྩ་ས་འཛིན་
 རྟོག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་
 པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པར་བཞག་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་འཆད་པའི་
 སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་གཟུང་རྟོག་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ནི་བདེན་འཛིན་ལ་
 འཛིག་པར་མཚུངས་ཀྱང་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་
 དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་པ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་
 པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྲ་མ་གཉིས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་དང་བྱི་མ་གཉིས་ཡུལ་ཅན་
 ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་ཞེན་པའི་བྱད་པར་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཆེ་སྒྱུར་གྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་བྱང་ཆེན་པོས་
 བརྒྱབ་བ།

༥ གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་
 རྒྱ། དེའི་འབྲས་བྱ་བྱང་ཆེན། ཅེ་སྒྱུར་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །ནས། བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཆོན་ཉིད་
 ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གཞན་བྱང་
 ཆུབ་ལ་སྟོན་པ་སྟེ། འགོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཤེར་བྱིན་གྱི་ཆིག་དོན་

ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་སྟེ་འཆད་པ་དང་། བྱང་ཆེན་དེ་ཐོབ་བྱེད་བསོད་ནམས་
མང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
སྤྱོད་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་བར་ཆད་མེད་
བར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ། དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་
ལེན་པ་མི་འཐད་པ། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཏུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཇི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ནས།
གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། རྣམ་
མཁྱེན་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཇི་མ་དོན་དམ་པར་
ཟད་པ་མེད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་མཐར་བྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟད་
མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཇི་མ་དེ་
ཡང་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་ཟད་མེད་སྐྱེ་མེད་ཡིན་ཏེ། རོན་དམ་པར་གྲུབ་
པ་མེད་པའི་བྱིར། །

༥ གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། བྱང་དང་འགལ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ནས། སྐྱེ་མེད་རྣམ་པ་
ཅི་ཞིག་འཐོབ། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ཞེས་

བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། །ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་རིགས་བདེན་གྲུབ་སྒྲར་ཡོད་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་། དེ་བདེན་གྲུབ་སྒྲེ་འཕྲོ་
ཆད་པའི་སྒྲེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་འཕྲོབ་སྟེ་འཕྲོབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཇི་
མ་བདེན་གྲུབ་སྒྲར་ཡོད་གསར་དུ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མེད་པ་སྟེ། སྒྲོས་
པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ནས། དེ་ལ་ཁོ་བོས་མཆར་དུ་བཅིས། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། རོན་ནི། དངོས་སྒྲུབ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ། །ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྤོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་
སྟོན་པ་ཡིས་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པའི་དངོས་སྒྲུབའི་ལུགས་དེ་ལ་
བྱམས་པ་ཁོ་བོས་ངོ་མཆར་དུ་བཅིས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
སྒྲིབ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གཉིན་པོས་སྤང་དུ་མི་རུང་བས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་
དེ་བཞད་གད་གྱི་གནས་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །

༥ ། གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ནས། ཡང་དག་
མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། ཁམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་དང་ཆོས་གྱི་
བདག་ཉིད་སྒྲར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་དང་

བཅས་པ་དོན་དམ་པར་བྱུང་མ་ཕྱིར་བའི་བྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། བདག་
མེད་གཉིས་སྤར་མེད་པར་གསར་དུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།
བདག་ཉིད་གདོད་མ་ནས་མ་བྱུང་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཡང་དག་
པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཞེས་རབ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ལྟ་
བ་ཡིན་ཏེ་ཡང་དག་པའི་དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་ཡང་ཡང་གོམས་
པར་བྱས་པར་མཐོང་བ་པོ་སྒྲིབ་གཉིས་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་
བྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བྱུང་ཅམ་ཉིད་ནས་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་བྱུང་དེ་ཉིད་སྤར་
ཡོད་ལུང་རིགས་སོགས་གྱིས་གསར་དུ་མེད་པར་བྱས་པ་མིན་ཅིང་། བདེན་
སྟོང་དེ་ཡང་སྤར་མེད་གསར་དུ་ལུང་རིགས་སོགས་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པས། ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་སྤར་ཡོད་ལ་དེར་ངོ་ཞེས་པར་
བྱས་ནས་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིས་དབུ་མའི་
ལུགས་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བཟླས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
བདེན་སྟོང་གཞི། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཞེས་ལམ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུ་
དབུ་མར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༥ གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་གཉིས། དང་

པོ་ནི། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི། །ནས། བསྐྱུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་
 ལམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། སྐྱིན་པ་དང་ཚུ་ལ་བྲིམས་ལ་སོགས་
 པའི་ངོ་བོ་འདིར་ནི་སྐྱིན་སོགས་དེ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐྱད་
 ཅིག་གཅིག་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིས་བསྐྱུས་པའི་ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐོང་བའི་
 ལམ་གྱི་ཅེ་སྒྲོར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྐྱབ་དངོས་སུ་འཛོམ་པར་བྱེད་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པར་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
 ནས་སེལ་རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པའི། །ནས། ལྷགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད། །
 ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རོན་ནི། བཞད་ཟེན་པ་དེ་ནས་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་
 ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་
 བྱེད་ལས་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སེལ་རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པའི་
 པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་དུས་ཕྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཉེན་
 ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་མཐུན་དང་
 ལྷགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། སེལ་རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྟེན་གྲོལ་ལམ་ལས་ལངས་
 རྗེས་སུ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་འབྱུང་བ་ནས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ག་
 ཞིག་འབྱུང་བའི་བར་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཉེན་འབྲེལ་ལྷགས་མཐུན་དང་མ་

རིག་པ་འགགས་པས་འདྲ་བྱེད་འགགས་པ་ནས་སྐྱེ་བ་འགགས་པས་ཀྱི་ཞེ་
འགགས་པའི་བར་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མ་ཐུན་དང་། ཡང་
ཀྱི་ཞེ་སྐྱེ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ནས་འདྲ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བར་རྟེན་
མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མི་མ་ཐུན་དང་། ཀྱི་ཞེ་འགགས་པས་མ་
རིག་པ་འགགས་པའི་བར་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མི་མ་ཐུན་
དུ་རྟེན་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྦྱོར་བ་ཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ། སྤང་
བྱ་རྟེན་པ། དེ་སྤངས་པའི་པན་ཡོན་གསུམ།

གཉེན་པོ་ཐོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལམ་ཅེ་སྦྱོར།

༥ དང་པོ་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དགྲུཌ། །ནས།
འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ས་
བརྒྱད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སེལ་རྣམ་པར་བསྐྱེདས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་ཆོས་ཅན། ཐོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་
སྟོན་འགོ་འགོག་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དགྲུཌ་པོའི་བར་དག་ཏུ།
གང་ཡང་མ་བཟུག་པར་ལུགས་མ་ཐུན་དང་ལུགས་མི་མ་ཐུན་རྣམ་པ་གཉིས་
སུ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་མངོན་ཏྲུག་སྐྱོད་
མདོར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་

མ་ཡིན་པའི་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
 ས་མཆོམས་གཟུང་སྟེ་བར་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་
 ཆོས་ཅན། ཐོད་ཀྱི་དུ་ནི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་
 བ་སེལ་རྣམ་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་དང་པོར་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
 འཇུག དེ་ལས་ལངས་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ནས་འགོག་པ་
 གཅིག་ཕུ་བཀྱལ་ནས་སྤིང་ཅེ་དང་། དེ་ནས་འདོད་སེམས། དེ་ནས་འགོག་པ་
 དང་སྤིང་ཅེ་གཉིས་བཀྱལ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་དང་། དེ་ནས་ཡང་འདོད་སེམས།
 དེ་ལྟར་དེ་གསུམ་བཀྱལ་ནས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། དེ་ནས་འདོད་
 སེམས། དེ་ལྟར་བཞི་བཀྱལ་ནས་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། ཡང་འདོད་
 སེམས། དེ་ལྟར་ལྔ་བཀྱལ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། ཡང་མངོན་
 སེམས། དེ་ལྟར་དུག་བཀྱལ་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་། ཡང་འདོད་
 སེམས། དེ་ལྟར་བདུན་བཀྱལ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། ཡང་འདོད་
 སེམས། དེ་ལྟར་བརྒྱད་བཀྱལ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་ཅིང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་སྟོམ་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཐོད་ཀྱི་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཆོས་
 ཅན། སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྦྱོར་གྱི་རང་བཞིན་ཐོད་ཀྱི་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་
 ཏེ། འགོག་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དགའའི་བར་དུ་འདོད་སེམས་

སྒྲེལ་ཏེ། སྒྲེལ་གཞི་དང་སྒྲེལ་ཚེས་མི་འདྲ་བར་སྒྲེལ་ནས་འགྲོ་བའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱེད་ཏེ། སྒྲེལ་གཞི་མཐར་གནས་སྟོམས་
འཇུག་དགུ་ལ་སྒྲེལ་ཚེས་འདོད་སེམས་སྒྲེལ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་
སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱེད། དེ་ནི་དངོས་བསྟན་ཡིན་ལ། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་
གང་བསྟན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། བར་དུ་གང་ཡང་མ་བཅུག་པའི་ཡར་སོང་གཅིག་
དང་། མར་འོངས་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྒྲེལ་བ་གཉིས་དོན་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱེད།

སྒྲུབ་བྱ་རྟོག་པ།

༥ གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱ་རྟོག་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་བཞུགས་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། སྒྲོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས།
དང་པོ་ནི། མདོར་བསྟུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ནས། སྦྱོར་བའི་རྣམ་
པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། གཉིས་པོ་སྦྱོར་བའི་
རྣམ་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་སྒྲུབ་བྱ་ཞེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་འདི་ཚེས་ཅན། བྱོད་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། མདོར་བསྟུས་པའི་གསུང་རབ་
བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་གསུང་རབ་རྒྱས་པར་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་བས་ཏེ་གྲོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མ་བཅུང་བའི་གཉིས་པོ་

ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དང་། འདས་པ་སྦྱོར་ལམ་དང་ད་ལྟ་བ་མཐོང་ལམ་དང་མ་འོངས་པ་སྒྲོམ་ལམ་སྟེ་དུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པ་དུས་ལ་སྟོས་པ་གསུམ་དང་། ལེགས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ནི་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་འཇིན་པའི་བདེན་འཇིན་གསུམ་དང་བཅས་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས། །ནས། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱང་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་གྱིས་སྦྱོང་བར་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྦྱེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱང་པོ་ཆོས་སྐྱུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལ་དང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལ་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལ་དང་། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་སྒྲོམ་པ་ལ་དང་། སྦྱང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་ལ་དང་། སྒྲོམ་དང་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དེ་དག་ལས་ནི་བསྐྱོག་པ་སྒྲོམ་མི་སྒྲོམ་མིན་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་

གཉིས་ལ་དང་། གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་
དམིགས་ནས་སྒྲིག་བྱུང་བའི་དོན་པར་རྣམས་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་ཅན། །ནས། །ཤེས་པར་བྱ་བ་
བསྐྱབས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྤང་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་
པར་བྱེད་པ་དང་པོར་གནས་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མདོ་ལས་བསྐྱབས་པ་
གང་ཡིན་པའི་སྒྲིམ་སྤང་རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུ་ཡོད་དེ།
སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་སོ་སྒྲེ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྒྲིང་
པ་པོར་བའི་དོན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་གང་ཟག་ལ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་སྒྲིང་པ་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་སྒྲིམ་པའི་གང་ཟག་ལ་དང་། དམིགས་པ་ལ་བའི་དོན་
པར་ཆགས་པའི་སྒྲེ་པོ་ལ་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་དང་། དམན་པའི་བྱང་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཐོབ་བྱུང་བའི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་
པར་འབྱུང་བའི་བྱང་སེམས་ལ་དང་། སྒྲིན་བདག་གི་ཡོན་གྱི་དག་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་གི་སྒྲིང་པ་རྣམས་པར་འབྱུག་

པའི་ཉན་ཐོས་ཆོག་པ་ལས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་
པ་བཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀྱན་མཁུན་ནི། །ནས།
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤམ་ལ།
དང་པོའི་དོན་ནི། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྟོད་དུ་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྟོད་དེ་འདོགས་
པའི་རྒྱ་ཡི་ཡུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་སྒྲོམ་སྤང་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དེ་ཡིས་རྣམ་
པར་འཛོམས་པས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པས་
རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པའི་དོན་ནི། རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། རང་
གི་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་སོགས་ཀྱན་མཁུན་ནི་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྤོང་བའི་སྒྲིབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་
ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྤོངས་པ་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་སྤོངས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ཆོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དོ་ཤོ་
གཅིག་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དོ་ཤོ་ཐ་དད་པ་ལ་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་མི་

མཉམ་པ་ལ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་བདེན་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ལ་དང་།
ཉོན་མོངས་རྣམས་སློབ་བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་ལ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་
ཐ་དད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཀྱན་ཏུ་མོངས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་རྟོག་པ་ལྟན་
སྐྱེས་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་སྤངས་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་འཛིག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་
སྤར་བ་ཤད་པ་དང་འབྲེལ།

༥ གསུམ་པ་པན་ཡོན་ནི། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་བད་ནས་ནི། །ནས།
རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་སྤངས་རྟོགས་གྱི་འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤངས་པ་ལྟེ་མཛེས་པ་ཡི་སྒྲོམ་
ལས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤང་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ལུན་སུམ་
ཆོགས་པ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ། བད་པ་ནད་ལས་གྲོལ་ནས་
ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དགའ་བས་དབྱུགས་བྱིན་པ་ལྟར་མི་བཟད་པའི་ཡམས་
ནད་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆུང་དུ་འཛིན་ཆུང་དུ་སོགས་སྤང་བུ་འདི་རྣམས་བད་
ནས་ནི་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་གྱི་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་

སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཚུ་བོ་འདུ་བ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྣམས་ངང་གིས་འདུ་བར་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་མཁ་
ལུས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་བཤད་པ།

༺ བཞི་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་བཤད་པ་ལ། དངོས་གྱི་དོན་
དང་། ལོག་རྟོག་བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་
ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤང་གསུམ་
སྒྲེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །ནས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་
གསུངས། དོན་ནི། མདོ་ལས་སྤང་གསུམ་གྱི་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ཉན་ཐོས་དང་བསེ་
རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་སྒྲོན་མེད་པའི་ས་དང་པོ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བསོད་
ནམས་ཆེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་པོ་ཉིད་
གྱིས་ནི་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའི་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལས་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་
གྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།

འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །ནས། རབ་ཏུ་སྦྲ་རྣམས་རྒྱད་མར་གྲོལ།
།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་དེ་ཆོས་
ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་འདི་ཡི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོ་
འདོགས་གཅད་གཞི་ཡིན་པའི་སྟེར། རྒྱུ་མཐའི་སྟོར་བའི་དུས་ཀྱི་བྲན་པ་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཅེ་སྟོར་དེའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་
བཞེད་དེ། དེ་རང་དབང་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་སྟེར། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཞི་བ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ས་གཉིས་སྤང་གི་སྟོས་པ་
ཉེ་བར་ཞི་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱེད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྟེར། བར་
ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་དམིགས་རྣམ་འདི་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་བབ་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱོད་ལ་ནི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་འགལ་བར་འཇོག་པའི་དབང་གིས་ཚོད་པ་
རབ་ཏུ་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱད་མར་གྲོལ་བར་འབྱུང་ཡང་ཤྲོན་ཀའི་གནས་མ་
ཡིན་པའི་སྟེར་རོ། །

བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་བརྩ་བྱ་ག

༥ གཉིས་པ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ནི། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི།
ནས། རྣམ་པ་བརྩ་བྱ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། རྣམ་
པ་ཀྱན་མཐེན་པ་ཉིད་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་

བཏེན་པ་ཅན་གྱི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་འགལ་བར་
སྤྱོད་བཞུགས་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཙུ་བྱུག་དག་ཏུ་
བཞེད་དེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྱུར་དེའི་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་མི་འཐད་
དོ་སྙམ་དུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་དེ་ཡི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་
བདེན་སྟོང་དུ་ངེས་པར་བཟུང་བ་ལ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ལ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
གཉིས་ལ་དང་། སྒྱུད་པ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་
དགོན་མཆོག་གསུམ་སོ་སོ་ལ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་དང་བཅས་པ་ལ་དང་།
བྱབ་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དང་། རྟག་འཛིན་སོགས་བྱེད་ཅི་ལོག་བཞི་
དང་ནི་དེ་དག་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དང་བཅས་པ་གཉིས་པ་ལ་དང་།
གཉིན་པོ་ཡེ་ཤེས་དང་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་སྒྲིགས་དག་ལ་དང་། བསྐྱོམ་བྱ་དང་
སྒྱུ་འཛིན་མཆོན་ཉིད་དང་དེ་སྒྲོམ་པ་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱེད།

ལོག་རྟོག་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སུན་འབྲེན་དེ་ལ་
གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་དང་། དོན་དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་
ཀ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། དབུ་མ་པའི་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་འབྲེན་པའི་སུན་

འབྲིན་དེ། གྲུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་དང་། དབྱ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་
ལེན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གྲུན་རྫོབ་སུན་འབྲིན་པའི་སུན་འབྲིན་དེ། དོན་
དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དང་པོ་ནི། དངོས་སྒྲུབ་དབྱ་མ་པ་ལ་ས་བོན་གྱིས་སྒྱུ་གུ་བསྐྱེད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་སྒྱུག་གྲུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་
སུན་འབྲིན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་
གྱི་དམིགས་ནམ་མཁུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་
པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

སྐབས་དྲུག་པའི་ཁྱིམ་མཚོན་བ་དོན་ཡོད།

༥ གསུམ་པ་མཐར་གྱི་སྒྲོར་བ་ནི། སྒྲིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །
ཞེས་པ་ནས། མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད་པ་བཙུ་
གསུམ་ཡོད་དེ། སྒྲིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་བཙུན་འབྲུས་བསམ་གཏན་
ཤེས་རབ་གྱི་མཐར་གྱིས་བར་དྲུག་དག་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་སྟེ་
ཆོས་དགེ་འདུན་ཚུལ་ཁྲིམས་གཏོང་བ་ལྟ་མཆོག་སྟེ་སྒྲིན་པ་དྲུག་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནི་
དབྱེ་བས་མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བ་རྣམས་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐར་གྱི་སྒྲོར་བའི་
དོན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་བསྟོམ་པའི་
ཆེ་ཆོས་བཙུ་གསུམ་པོ་དེས་ཟིན་པའི་སྟོན་ས་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་སྟོམ་
པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་བདུན་པའི་ཁྲི་རྒྱ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད།

༩ བཞི་པ་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པར་སྦྲིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ། རྣམ་པར་སྦྲིན་པའི། མཚན་ཉིད་མེད་པའི། གཉིས་སུ་
མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། དཔེ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། སྦྲིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་
བཞི་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཐུབ་
པའི་རྒྱུད་གྱི་རྣམ་པར་སྦྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་གྱི་རིགས་
རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོར་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་སྦྲིན་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་ཡི་ཏྲོག་ས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྦྲིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྲིན་དུག་རེ་རེས་ཀྱང་རྣམ་པར་སྦྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་
མེད་གྱི་ཆོས་གྱི་རིགས་ཀྱན་བསྐྱས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་
སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་དཔེ་ནི། རི་ལྟར་སྦྲེས་བྱས་ཐོ་ཚུན་རྒྱད། །ཅེས་སོགས་ཀྱང་
པ་བཞི། དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཟག་མེད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཐོ་ཚུན་
གྱི་རྒྱད་གཅིག་སྦྲེས་བྱས་དོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྒྲོད་པ་ན་རྒྱུན་ཐམས་
ཅད་ཅིག་ཆར་འགྲུལ་བ་ལྟར་དཔེ་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱས་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི། གང་ཆེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་
 སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི། རོན་ནི། སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཉིན་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་སྒྲོམ་པ་གང་གི་ཆེ་བྱི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྒྲིན་
 པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་རྒྱུན་
 མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱད་ཅིག་
 མ་གཅིག་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ཆེན་ཉིད་མེད་པ་ནི། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་སྟོང་པ་ཡིས། །ཞེས་
 པའི་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། རོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་
 ཅན། མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་སྟོར་བ་ཡིན་ཏེ། གྱུན་བྱང་གི་ཆོས་
 རྣམས་དོན་དམ་པར་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་དུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་
 གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་
 པའི་བྱིད། དེར་ཐལ། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་ཕྱིན་དུག་གི་སྟོང་པ་ཡིས་
 ཆོས་ཀྱུན་སྒྲུང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ལ་
 གནས་ནས་གོམས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་
 བྱིད།

བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲུབ་བཞི། མི་ལམ་དང་ནི་དེ་
མཐོང་ཉིད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱུ་མཐའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྗེས་ཐ་དད་གྱིས་སྒྲོང་བ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི་
དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བྱས་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ལམ་གྱི་རི་ར་བ་
ཁང་བྱིམ་སོགས་དང་ནི་དེ་མཐོང་བའི་སད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་རྗེས་ཐ་དད་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་རོ། །སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་བ་བཞི་པོ་ནི་
འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་བྱེད་ལས་ཐ་དད་པའི་སྒྲོན་ས་བཞག་པའི་
ངོ་མོ་གཅིག་ལ་སྒྲོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར་མཆོན་ཉིད་
གྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱང་
བཤད་སྐབས་མིང་ཅན་གྱིས་བྲིས་པའོ། །ཞེས་པའི་གསུང་པར་འདི་བཞིན་སེར་
སྐད་གྲུ་ཆང་གི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དར་བྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞིར་
བཟུང་སྟེ་ཡིག་ཆའི་དཀའ་གནད་མདོར་བསྐྱས་རྣམས་སྒྲིས་བཤད་དང་།

ཁ་སྐོང་། མཐའ་དབྱེད། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁས་ལེན་མི་གསལ་བ་
རྣམས་འདིར་གསལ་ཡོད་པར་བཞེན་སྟེ་དུས་སྟོ་གསལ་བ་རྣམས་ནས་ཡིག་
ཆ་དང་བྱང་སྟེལ་གསན་སྒྲོང་མཛད་ཐུས་དང་། མཁོ་གནད་ཀྱང་ཤེས་ཏུ་ཆེ་

རུང་། གསུང་པར་ཅེ་ནི་དགོན་ཆེན་དུ་བཞུགས་པ་དུས་འགྱུར་དབང་གིས་
སྒར་ནས་མེ་བཞེས་ཟིན་འདུག་པས་ད་པན་སློབ་གཉེར་བའི་ཁྱོད་དུ་ཡིག་ཆ་
དགོན་གཤེས་གྲྭ་ཆང་མཁན་པོ་རྒྱལ་རོང་སློབ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། དགོ་
བཤེས། སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་ནས་ཡིག་ཆ་ཆ་ཆང་གསུང་པར་ཞིག་འགྲུབ་
ཐབས་ཐུགས་གཉེར་ཆེ་བ་དང་བཅས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་ཀུན་པན་བདེའི་རྩ་
བ་ལ་རྒྱལ་བའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་གོང་
འཕེལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཆེད་སེར་སྒྲོད་གཞུང་པ་གྲྭ་སྐྱབ་བཅར་མཁན་དུང་ཏུ་
སྒྲ་མ་རོང་རྣམ་སྲས་པ་ཐུབ་བསྟན་ནོར་བཟང་ཤག་ཆང་ནས་ལྷག་བསམ་
རྣམ་པར་དག་པས་རྒྱ་སྒྲོར་འདུ་འགོད་ཀྱིས་གོང་གསལ་ཡིག་ཆ་ཅེ་ནི་
པར་རྟིང་ཁུངས་དག་རང་ལ་མ་བྱི་བྱས་ཏེ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་
པོ་སྟག་ལོར་གསུང་པར་དུ་ལེགས་བསྐྱོན་ཐོག་གྲྭ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
མཛོད་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའོ། །

འདིར་འབད་དགོ་བའི་ས་བོན་ལེགས་སློན་ཐུབ་པའི་རིང་ལྷགས་
ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །བསྟན་འཛིན་རྟེན་དྲུག་གྲེ་བ་རྣམ་ཅེན་ཀུན་དགའི་མེ་
རྟོག་སྒྲོགས་མཐར་རྒྱས། །མ་ནོར་ལམ་བཟང་འབྲས་བུའི་ཁུར་ཆེན་བསྟན་
སྲིད་འགྲོ་པན་བྱངས་སུ་དུད། །སྒྲ་མེད་ཞི་བའི་གྲིབ་བསིལ་སྐྱམ་པོར་འགྲོ་བ་
མ་ལུས་དཔུགས་འབྱེན་ཤོག །སཀ་ཇ་ག་ཏྟི། །

སྒྲུབ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་པ་འདི་རིག་རྟོག་གི་སྒྲིབ་པ་བརྒྱུས་པ།

༩ གསུམ་པ་ཆོས་སྐྱེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་སྒྲུབ་འདིར་ཆོས་སྐྱེ་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་པ་གཉིས།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་བཤད་ཅིན་པའི་རྗེས་
སྐྱེ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་སྒྲོམ་
པའི་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བ་དེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སྐྱེ་འབྲས་བུ་
ཆོས་སྐྱེ་འཕྲོལ་པར་འགྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཡང་འབྲེལ་བ་ལས། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་
པ་ནམ་པར་བསྒྲོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བ་
གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་མཚམས་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་
པོ་ཕྲོལ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཇི་སྟེད་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་
དུ་བྱས་པ་དང་། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ལུས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་ལོངས་
སྐྱེའི་ལུས་སུ་གནས་གྱུར་པ་དང་། ལོངས་སྐྱེ་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོག་གས་པ་ཆར་
གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་བྱུང་པའི་སྤྲུལ་སྐྱེ་བྱངས་མེད་

ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་དོ། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་དངོས་བཤམ་པ་ལ།
སྐྱའི་རྣམ་གཞག་དང་། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ལ། རོ་བོ་
ཉིད་སྐྱ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ། ལོངས་སྐྱ། སྐྱལ་སྐྱའི་རྣམ་གཞག་བཤམ་པ་དང་
བཞི།

རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ།

༩ དང་པོ་ནི། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་རང་
བཞིན་མཆོད་ཉིད་ཅན། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་
ཉིད་སྐྱ་ནི། །ཆོས་ཅན། །སྤྱོད་སྤྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་
མེད་པའི་ཆོས་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་དག་རྫོགས་པར་ཐོབ་
པར་གྱུར་པ་ལྡན་པའི་སྤྱད་པར། སྐྱེབ་གཉིས་རྣམ་པ་ཀྱུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་
བྲལ་བའི་སྤྱད་པར། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་རང་
བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཀྱི་རོ་བོའི་སྤྱད་པར་ཏེ་སྤྱད་ཆོས་
གསུམ་དང་ལྡན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་
ཡོད་དེ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་། སྐྱོ་བྱར་
རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་
དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ཀྱུན་རྫོག་
བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་ནི་སྟོང་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་

བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། བྱི་མ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱི་མ་སྤངས་པའི་
ཆ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར་རོ། །

ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ

༥ གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་བཤའ་པ་ལ། དངོས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤའ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྟོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱུད་ཀྱི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་
དང་། བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་པ་བཞི་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་
གཉིས་སྐྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་འགོག་པའི་
རྣམ་ཐར་ཐར་པ་དང་བརྒྱད། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཅིག་སྟེ་མཐར་
གྱིས་ནི་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། ཟད་
པར་ས་ཆུ་མེ་རླང་སྟོན་པོ་སེར་པོ་དམར་པོ་དཀར་པོ་རྣམས་མཁའ་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། རྣལ་འབྱོར་
པ་རང་ལྷགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེ་
ཆུང་ལ་ལྟ་བ་གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པར་གཟུགས་ཆེ་
ཆུང་དུ་ལྟ་བ་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་། དེའི་འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པར་སྟོ་སེར་

དཀར་དམར་བཞི་བེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་བེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་
 རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་
 དང་། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་ཤེས་
 ཟུག་དང་། ཆོས་དོན་ངེས་པའི་ཆོག་སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
 བཞི་དང་། ཉེན་དམིགས་པ་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་པ་
 བཞི་དང་། ཆེ་སེམས་ཡོ་བྱད་ལས་སྐྱེ་བ་མོས་པ་སྟོན་ལམ་རྩུ་འབྲུལ་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ལ་དབང་བ་སྟེ་དབང་བཙུ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
 མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་བཙུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་།
 སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བསྐྱེད་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་
 གསུམ་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་ཆེ་གདུལ་བྱས་ཉན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་
 དང་ངེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྤང་མེད་པའི་བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམ་པ་
 གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བའི་བསྟེལ་བ་མི་
 མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་
 པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་པན་པའི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐུབ་པ་
 སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་མདོ་
 ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། དང་
 གི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་ཏེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་

ཆེན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷ་རི་སྟེང་གི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འཕགས་སེང་བཟང་གཉིས་ཀྱིས་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ།

༥ འདིར་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་དང་སེང་བཟང་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་བའི་
དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་བྱད་པར་རུང་བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པས་བྱབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མདོར་བསྟན་
ནས། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། རས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་རྒྱས་པར་བཤད་པར་བཞེད་ལ།
སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མཐུན་ཆད་མེད་དང་།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྐྱེ་གཙོ་བོར་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བཤད་པའི་བྱིར།
དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་དགོངས་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། ཆོག་གི་འབྲེལ་ལྟར་ན་ནི།
འཕགས་པ་བཞེན་འཆད་དགོས་ལ། དོན་གྱིས་བྱབ་ཚུལ་ལ་སེང་གེ་བཟང་
པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་བྱས་པ་ལའང་དགོས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིར།
རྒྱས་པ་ཤད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་མ་བཟང་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་
དོན་འཆད་ཚུལ་ལའང་རུང་བ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ་མི་འགལ་ལོ། །དེས་ན།

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་འདི་འཕགས་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཉིད་
 སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐོབ་ལ། མེད་བཟང་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
 ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་པ་ཞིག་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མས་དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་
 ཡིན་ཀྱང་ཀྱང་སྐད་ལ་མི་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཆོས་ཉིད་སྐུ་ཞེས་མི་འབྱུང་བར་
 ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་འབྱུང་བར་བཞེད། བྱི་མས་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་
 དུ་འབྱུང་བར་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྲ་མས་ཐག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉར་
 གཅིག་པོ་དེ་དག་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་
 བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བཞེད་ལ། བྱི་མས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་ཆོས་ཅན་ཐག་མེད་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར། །

ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་

བཤད་པ།

༺ གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་དང་། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྷ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་གསུངས།
 དོན་ནི། རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་
 གི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་རང་ལ་ལྷ་བའི་མི་

ཡི་མི་དག་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་བ་ཅམ་
ཉིད་ཡིན་ལ། བྱོད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་བ་བྱོད་སོགས་སུ་བྱོན་པ་ན་
ལྟ་བའི་སྐྱེ་བོ་དེའི་ཉོན་མོངས་ནམས་རྒྱུན་གཅོད་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སྟོན་གནས་མཁའ་པ་ཉིད། །ཅེས་སོགས་
ཀང་པ་བཞི་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་གནས་མཁའ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་སྟོན་གནས་མཁའ་པ་ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ།
འབད་ཚུལ་མེད་པར་ལྡན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་
སྤངས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། དུས་རྒྱུན་མི་
འཆད་པར་ཉག་ཏུ་གནས་པ་དང་། འདི་བ་ཀྱན་གྱི་ལན་འདེབས་རྒྱས་པར་
མདོ་ལས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤྲོད་བ་ལ། ཆོས་སྐྱེ་ཉག་
པ་ལ་ཚུད་པ་སྤྲོད་བ། བྱུང་ཉག་གཉིས་ཀ་ལ་ཚུད་པ་སྤྲོད་བ་གཉིས།

༥ དང་པོ་ལ། ཚུད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ཅ་བར་དངོས་སུ་མ་བྱིན་
ཀྱང་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སེམས་
ཅན་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་ནས་དོན་མཛད་མི་མཛད་ཀྱི་བྱེད་པར་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དུས་ཉག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངང་ལས་མ་གཡོས་པར་
བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཚུད། གཉིས་པ་ལན་ལ་སྐྱབ་བྱོགས་དང་། དགག་

ཕྱོགས་ཀྱི་ལན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་ནི་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་གྱུར་ནས།
 །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་གསུངས། སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་ཏུ་བྱགས་རྩེ་
 ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཡང་གཞན་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྣང་མི་སྣང་གི་སྒྲོ་ནས་
 དོན་མཛད་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། བྱོད་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱ་
 ཆོགས་ནི་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་གྱུར་ནས་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་ལ་ཡུལ་
 གང་ལ་ནི་དུས་གང་གི་ཆེ་དངོས་སུ་ཆོས་དེ་སྟོན་པའི་བྱ་བ་པན་པར་གྱུར་པ་
 དེ་དང་དེ་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་ནས་དོན་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོགས་མ་
 བསགས་མ་སྒྲིན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྒྲོ་ནས་དོན་མི་མཛད་
 པའི་བྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱང་པ་བཞི་གསུངས། སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་ནམས་ནི་ཆོས་ཅན།
 འཛིག་ཉེན་ཏུ་དངོས་སུ་བྱང་བར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་བྱོད་ལ་
 དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐལ་བ་བཟང་པོ་མི་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་བྱོད་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་
 བ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པབ་ཀྱང་། རུལ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ས་བོན་མི་རུང་བར་གྱུར་པ་དེ་ལས་སུ་གྱུ་སྒྲོན་པོ་མི་
 འབྱུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་བྲུབ་ཏྲག་གཉིས་ཀ་ལ་ཅོད་པ་སྤྱོད་པ་ལ། ཇི་བ་དང་། ལན་

གཉིས། དང་པོ་ཙ་ཐ་བར་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན། ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐྱ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱབ་པ་ཞེས་བཟོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཉིན་ངེས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉག་པ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་
རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་
ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱབ་པ་ཞེས་ངེས་པར་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་ལྷན་མཐའ་དག་
ལ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེ་བས་ན། དེ་ལྟར་དུ་བཟོད་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉག་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་
རྒྱུ་འཆད་པའི་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལོངས་སྐྱ་བཤའ་པ་ལ།
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་
བཤའ་པ་གཉིས།

ལོངས་སྐྱ།

༥ དང་པོ་ནི། མཆན་ནི་སུམ་ཙ་ཙ་གཉིས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་
པའི་ལོངས་སྐྱ་དེ་རྫོགས་སྐྱར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། འཆད་འབྱུར་
ལྟར་མཆན་ནི་སུམ་ཙ་ཙ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱུད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
གཟུགས་སྐྱར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་འདི་ཆོས་ཅན། ཐུབ་པའི་ལོངས་སྐྱ་དེ་

རྫོགས་སྐྱུར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་
ལ་སོགས་པ་ངེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
མཆན་དང་། དཔེ་བྱད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེའི་རྒྱ་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

མཆན་དང་དཔེ་བྱད་བཤད་པ།

༥ ཐུག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཆན་དང་རུས་སྤལ་ཞབས། །ཞེས་པ་
ནས། འདྲ་བ་འདི་དག་སྐུམ་ཏུ་རྩ་གཉིས་མཆན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་མཆན་འདི་དག་སྐུམ་ཏུ་རྩ་གཉིས་སུ་གངས་
ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ཐུག་དང་ཞབས་གཉིས་འཁོར་ལོའི་
མཆན་དང་ལྷན་པ་དང་། རུས་སྤལ་བཞེན་དུ་ཞབས་གནས་པ་དང་། ཐུག་
དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རྣམས་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། ཐུག་དང་ཞབས་བཅས་
འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤུགས་པ་དང་། སྐྱུ་འདི་ཡི་ནི་ཐུག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་
དང་ཐུག་གོང་གཉིས་དང་ལྷག་པ་སྟེ་བདུན་པོ་དག་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་
རྣམས་རིང་བ་དང་། ཐུག་ཞབས་ཀྱི་རྟིང་པ་ཡངས་པ་དང་། སྐྱུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་
དང་། ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་བྱིར་འབྱར་བ་མི་མངོན་པ་དང་། སྐྱུའི་སྐྱུ་ནི་བྱེན་དུ་
ཐྱོགས་པ་སྟེ་བཙུ་དང་། བྱིན་པ་རི་དྲགས་ཨེན་ཡའི་བྱིན་པ་དང་འདྲ་བ་དང་།

ཕྱག་རིང་ཞིང་མངའ་ས་པ་དང་། གསང་གནས་འདོམ་གྱི་སྤྲོ་བ་སྐབས་སུ་རྒྱབ་
པའི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དང་། སྐྱའི་སྤྲགས་པ་གསེར་མདོག་མཆོག་དང་ལྡན་
པ་དང་། སྤྲགས་པ་འཇམ་ཞིང་སྤྲོ་བ་པ་དང་། སྐྱའི་སྤྲོ་བའི་རེ་རེ་ནས་གཡས་
ཕྱོགས་སུ་ལེགས་པར་འབྲེལ་ཞིང་འབྲུངས་པ་དང་། ཞལ་མཛོད་སྤྲོ་བ་བརྒྱན་
པ་དང་། རོ་སྟོད་སེང་གའི་སྟོད་དང་འབྲེལ་བ་དང་། སྐྱའི་ཡི་དབྱུང་པའི་མགོ་
ལྷུ་པ་དང་། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་སྟེ་བརྒྱ་དང་། སྤྲགས་འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་
མཆོག་ཏུ་སྒྲུང་བ་དང་། སྐྱའི་ཤིང་ཅུ་གོ་ཉ་ལྟར་འདོམ་གྱི་པན་ཚུན་གྱི་ཅེ་མོ་
ནས་འཇལ་བའི་ཆད་ཅི་ཅམ་པ་ཞབས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་ཡང་དེ་ཅམ་དུ་
མཉམ་པའི་ཚུ་ཞིང་གཤམ་པ་དང་། དབྱུ་གཙུག་ཏྲོར་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྲགས་
རིང་ཞིང་མངའ་ས་པ་དང་། གསུང་ཆངས་པའི་དབྱུངས་ལྟ་བུ་དང་། འགམ་པ་
སེལ་འེའི་འགམ་པ་འབྲེལ་བ་དང་། ཆེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་དང་། ཆེམས་མཉམ་
པ་དང་། དེ་ཐག་བཟང་བ་དང་། དེ་གངས་ནི་བཞི་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཆང་བ་སྟེ་བརྒྱ་
དང་། སྤྲོ་བའི་དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་པའི་མཐོན་མཐིང་ཅན་དང་། སྤྲོ་བ་
གྱི་རྩི་མ་བ་མཆོག་སྟེ་བྱུ་མཆོག་གི་རྩི་མ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་དང་བཅས་པ་སོ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱ་ནི། འདི་ལ་མཆོན་ནི་གང་གང་གི་ །ཞེས་པ་ནས། མདོ་
ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ཡོངས་སྤྱི་འདི་ལ་ནི།

རི་སྐད་བཤད་པའི་མཆན་ནི་སོ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་
 རྒྱ་ཡོད་དེ། མཆན་སོ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་གིས་སྐབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་རྩོགས་པ་ལས་དེ་དག་འབྱུང་བའི་བྱིར། རྒྱ་
 དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་དེ། དུམ་གྱི་མདོ་ལས་རི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཟླ་མ་
 སྐྱེལ་བ་དང་བསྐྱེལ་བ་ལ་སོགས་བྱས་པས་ནི་བྱག་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
 མཆན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། རྩོམ་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་བཟོན་
 པས་ནི་ཞབས་རུས་སྤལ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱེལ་བ་བཞི་
 བཟོན་པས་ནི་སོར་མོ་རྣམས་བྱ་བས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། གྲུ་ལོ་མ་
 པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྐྱེན་པས་ནི་བྱག་ཞབས་གཞོན་ཤེས་ཆགས་པ་
 སོགས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། གསལ་པར་བྱ་བ་ལས་ཐར་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱ་ཆེ་ཞིང་
 བྱང་བའི་རྒྱ་དང་། དག་བའི་ཆོས་ནི་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་སྐྱེལ་བ་ལ་
 སོགས་པ་ནས། ཁོང་ཁྱོད་པ་ནི་བའི་རྩེ་མ་ལྟ་བུའི་མཆན་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡི་མཆན་ཉིད་དང་རང་བཞིན་གྱི་བར་སོ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། མཆན་དཔེ་
 གསལ་རྩོགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་མ་བྱུང་སྟེ། མཆོག་གི་
 སྐྱེལ་སྐྱེལ་ལའང་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། མཆན་དཔེ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ནི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟེ། འཁོར་སྐྱར་དང་བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་
 བ་ལ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས།

འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པ་འདོད་མོད་གིས། །དག་
དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །བཙུ་བྱ་ཆར་ཡང་མི་མོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡང་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱུ་མཐའ་བའི་མཚན་དཔེས་ཡོངས་སྒྲིའི་
མཚན་དཔེ་རྣམས་གི་དངོས་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱིར། །

༥ གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ནི། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་བཅས་མདོག་དང་། །ཞེས་
པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཅང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
འཆད་འགྱུར་ལྟར་བརྒྱད་ཅུ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་གི་དཔེ་བྱད་
བཅང་པོར་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་ཐུབ་པའི་སེན་མོ་བཅས་གི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་།
དེའི་མདོག་སྒྲུལ་པ་དང་། དེ་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་སྒྲུལ་པ་དང་། དེ་
རྒྱས་པ་དང་། དེ་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་དང་། ལུས་གི་རྩ་མི་མངོན་པ་དང་། དེ་
མདུད་པ་མེད་པ་དང་། ཡོང་བྱ་མི་མངོན་པ་དང་། ཞབས་རིང་བྱང་མཉམ་པ་
སྟེ་བཙུ་དང་། སེལྟེའི་དང་། སྤྲ་ཆེན་གི་དང་། བྱ་ངང་པའི་དང་། སྒྲུ་མཆོག་གི་
སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གཡས་སྟོགས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། མཛེས་
པར་གཤེགས་པ་དང་། དྲང་བ་དང་། སྐྱ་འབྲིལ་བག་ཆགས་པ་འདྲ་བ་དང་།
བྱི་དོར་བྱས་པ་དག་འདྲ་བ་དང་། སྟོལ་སྤྲ་སོགས་རིམ་པར་འཆོམས་པ་སྟེ་
བཙུ་དང་། སྐྱ་གཙང་བ་དང་། འཇམ་པ་དང་། སྐྱ་དག་པ་དང་། མཚན་ནི་ཆ་
ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སྐྱ་ཡི་རྒྱ་བྱིན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཁོ་ལག་ཡངས་

ཤིང་བཟང་བ་དང་། གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་། སྐྱེན་གཉིས་ནི་
 ར་རི་སོགས་མེད་པའི་དག་པ་དང་། སྐྱ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤིང་ཅན་ཉིད་དང་། སྐྱ་
 བྱམ་པ་མེད་པ་དང་། སྐྱ་རྒྱས་པ་སྟེ་བཙུ་དང་། སྐྱ་ཤིན་ཏུ་གྱིམས་པ་ཉིད་ཀྱི་
 བྱུང་པར་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཆོགས་རིང་ཐུང་གི་ཆ་ཤས་ཤིན་ཏུ་
 རྣམ་པར་འབྲེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་བྱེད་པ་དང་། གཟིགས་པ་སྟོ་བྱར་ཀྱི་སྐྱབ་པ་
 མེད་པར་དག་པ་དང་། སྐྱེད་སྐྱབས་མཆམས་ཀྱི་དཀྱ་ལྷུམ་པ་དང་། དཀྱ་
 སྐྱབས་བྱེན་པ་དང་། དཀྱ་ཏ་ཅང་མི་འདིབས་པ་སྟེ། མ་རྟོངས་པ་དང་། ཕྱལ་
 ལམ་སྟོ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པར་བྱང་ངེ་བ་དང་། སྟེ་བ་ནི་གཏིང་ཟབ་པ་དང་།
 སྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་སྟོགས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་། སྟོང་ལམ་ཀྱན་ནས་སྟོན་
 སྟུག་པ་སྟེ་བཙུ་དང་། ཀྱན་སྟོང་གཙང་བ་དང་། སྐྱ་ལ་ནི་མེ་བའི་གནག་བག་
 མེད་པ་དང་། ཕྱག་ནི་ཤིང་བ་ལ་ལྟར་འཇམ་པ་དང་། ཕྱག་རིས་མདངས་ཡོད་
 པ་དང་། ཟབ་པ་དང་། རིང་བ་དང་། ཞལ་ནི་ཏ་ཅང་མི་རིང་བ་དང་། མཆུ་ནི་
 བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་དང་། ལྷགས་གཉིན་པ་དང་། དེ་སྐབ་པ་སྟེ་བཙུ་དང་།
 ལྷགས་དམར་བ་དང་། གསུང་འབྲུག་གི་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། གསུང་སྟན་ཅིང་
 འཇམ་པ་དང་། མཆེ་བ་ལྷུམ་པ་དང་། དེ་རྫོ་བ་དང་། དེ་དཀར་བ་དང་། དེ་རིང་
 ཐུང་མཉམ་པ་དང་། དེ་བྱེན་གྱིས་སྐྱ་བ་དང་། ཤངས་གཟེངས་མཐོ་བ་དང་།
 དེ་སྐྱབས་སོགས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི་བཙུ་དང་། སྐྱེན་ཡངས་པ་

དང་། རིམ་སྒྱུག་པ་དང་། སྒྱུན་བསྐྱེད་འདབ་མ་རངས་པ་འབྲ་བ་དང་། སྒྲིབ་
ཚུགས་རིང་བ་དང་། སྒྲིབ་མ་འཇམ་པ་དང་། དེ་སྒྱུམ་པ་དང་། དེའི་སྒྱུ་ནི་མཉམ་
པ་དང་། རྒྱག་རིང་ཞི་རྒྱས་པ་དང་། སྒྱུན་རིང་བྱང་སོགས་མཉམ་པ་དང་།
སྒྱུན་གྱི་དབང་པོ་ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། དབྱེལ་བ་ལེགས་
པར་འབྲེས་པ་དང་། དེ་དབྲེས་ཆེ་བ་དང་། དབྱུ་རྒྱས་པ་དང་། དབྱུ་སྐྱ་བྱང་བ་
སྒྲར་གནག་པ་དང་། སྒྱུག་པ་དང་། དེ་འཇམ་པ་དང་། དེ་མ་འཛིངས་པ་དང་།
དེ་མི་གཞོར་བ་དང་། དེ་དྲི་ཞིམ་པས་སྒྲིས་བྱ་ཡི་ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱག་ཞབས་གྱི་མཐེ་བོང་ལ་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་། མཐེལ་ལ་བཀྲ་ཤིས་
པའི་གཡུང་རྒྱང་འབྲིལ་བ་སྟེ་བཅུ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུབ་འདད་པ།

༥ བཞི་པ་མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུབ་འདད་པ་ནི། གང་གིས་སྲིད་པ་རི་སྲིད་
བར། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་སྒྲུལ་སྒྲུབ་རྒྱུ་མི་འཆད། །ཅེས་པའི་བར་
གསུངས། སྟོན་པ་ཤྲུག་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་གྱི་སྒྲུབ་གང་གིས་
རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ངེས་པ་སྤྲ་དང་མི་སྤྲན་པས་སྟེ་བའི་
གཟུགས་སྒྲུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་སྲིད་པ་རི་སྲིད་བར་དག་
མ་དག་གི་འགྲོ་བ་དུ་མ་ལ་དངོས་སུ་སྤྲང་བའི་སྟོན་ས་མངོན་མཐོང་ངེས་

ལེགས་ཀྱི་པན་པ་སྒྲ་ཆོགས་པ་དག་དུས་མཉམ་དུ་མཛད་པའི་གཟུགས་སྐྱ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐུ་ལ་སྐྱའི་འཛོག་བྱེད་ཡོད་དེ། དེས་པ་ལྷ་དང་མི་ལྡན་པས་
 རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་སྐྱ་དེ། དེའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
 གསུམ་ཡོད་དེ། བཟོ་བོ་སྐུ་ལ་སྐྱ། སྐྱེ་བ་སྐུ་ལ་སྐྱ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱ་དང་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་པོའི་མཆོན་གཞི་ཡོད་དེ། སྟོན་པས་བཟོ་
 བོ་བེ་ལྷ་ཀམ་འེ་ནམ་པར་སྐུ་ལ་པ་དེ་དང་པོ། དམ་པ་ཉོག་དཀར་དང་། ཇི་ཟའི་
 རྒྱལ་པོ་རབ་དགའི་ནམ་པར་སྐུ་ལ་པ་དེ་གཉིས་པ། སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པ་ལྷ་བུ་
 གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་
 པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་
 འཁོར་བ་རྩིས་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས།
 འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐུ་ལ་པའི་སྐྱ་དང་
 ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཉིས་རྒྱན་མི་ཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་
 ཁྱོད་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་འདོད་དེ། འགྲོ་བའི་དོན་དུ་
 སྲིད་པ་རྩིས་འདི་བར་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་

རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྱུ་འཛིན་བདག་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་
དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོན་སྒྱུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་
ཐོ་ལ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་དེ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
གདུལ་བྱ་མངོན་མཐོང་ས་ལེགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ནི་སངས་རྒྱས་
རང་ཉིད་ལ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་བཀོད་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། ལྷ་རེས་ཤིང་གཙོད་པའི་བྱེད་ལས་ནི་ལྷ་རེ་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཤིང་
གཙོད་པའི་བྱ་བ་ནི་ཤིང་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་ཡིན་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པས་མ་བྱེད་སྟེ། སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་སེམས་ཅན་གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཀོད་པའི་ཆེ་བྱ་བའི་འཕྲིན་
ལས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞུང་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
འཕྲིན་ལས་ནི་ལམ་ཁྱུགས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ཀྱང་། སྒྲིབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་ནི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ནའང་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་ལམ་དང་
དགོ་སེམས་སྣ་གཅིག་སྒྲིལ་བ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སུ་བཞུགས་
པའི་བྱིར། གང་ཟག་གཞན་དུ་མ་བཟད། སྒྲིལ་པའི་རྒྱུ་ལའང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་དོན་ཡང་མཛད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་བྱིར་རོ། །

ལམ་དང་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་འགོད་པ།

༺ གཉིས་པ་ལ། ལམ་དང་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་འགོད་པ་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་
 །ཤེས་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདིར་བསྟན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཆོས་
 ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉེར་དུག་ཡོད་དེ། འགྲོ་བ་རྣམས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་
 པ་ཆོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། རོག་མ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་ཏེ་བསྒྱུ་བ་རྣམ་
 བཞིའི་ཆོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་འབྲས་
 སྒྲུག་གུན་དང་བཅས་པའི་དོར་བྱ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱ་འབྲས་སྤང་བྱར་
 ཉོགས་པའི་ཆོགས་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་
 རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གནས་ལུགས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་གྱི་དོན་ཉོགས་པའི་སྒྱུར་
 ལམ་ལ་འགོད་པའི་དེ་དང་། སྒྱིན་སོགས་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་ཡོངས་སུ་
 རོགས་པའི་སྒྱུར་ལམ་ལ་དང་། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ་དགེ་བ་
 བཅུའི་སྒྱུར་ལམ་ལ་དང་། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲོམ་
 བྱང་གིས་ཉོགས་པའི་སྒྱུར་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བཞི་དང་། གཉིས་
 ལྷང་གི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་
 མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཅིག་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟ་
 ཅམ་གྱིས་བཏགས་པར་ཉོགས་པའི་ས་གཉིས་པའི་ཚུལ་བླིམས་ཀྱི་ཉམས་

ལེན་ལ་འགོད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ས་གསུམ་པའི་
བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་འགོད་པ་ལ་གཉིས་བསྒྲུམས་པས་གཅིག་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ས་བཞི་པ་
ལྟ་བུ་གྲག་པ་གསུམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཅིག་དང་། ལུས་ཅན་རྣམས་
ནི་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པར་མཛད་པའི་ས་བདུན་པའི་ཐབས་མཁས་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་གཅིག་དང་། ས་བརྒྱད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཉན་
རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་པར་མངོན་པར་
ཞེན་པ་མངོན་འགྱུར་བ་བསྒྲོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་དང་། སངས་རྒྱས་དགོན་
མཆོག་བཏགས་པ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ས་བརྒྱད་པ་དང་། གང་དུ་འཆང་
རྒྱ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ་
བཞི་དང་། ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྟར་བར་འཆང་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་ས་དགུ་པ་ལ་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ནི་ཆད་མེད་པ་སྐྱབ་པའི་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་
གཉིས་པ་དང་། དག་བའི་བཤེས་གཉིན་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་
ཆོས་ཉན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱབ་པའི་
ས་བརྒྱུ་པ་ལ་དང་། ལས་སྤྲ་རགས་རྣམས་ནི་ཆུད་མི་བར་རྟོགས་པའི་དེ་ལ་
དང་། བདེན་བཞི་རྫོགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དེ་ལ་དང་། ལུང་པོ་
གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པའི་དེ་ལ་དང་།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་དེ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་སྟེ་རྒྱ་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཚུལ་
 ལ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་བྱང་
 རྟོགས་པའི་དེ་ལ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་རྟོགས་པའི་དེ་ལ་
 དང་། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དོན་
 དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བཙུ་
 བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་དགུ་སྟེ་དག་ས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་
 བཅོ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱ་ངན་ལས་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ།
 །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་
 གཅིག་ཡོད་དེ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུས་གདུལ་བྱ་རྣམས་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་
 ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
 དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད།
 །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
 ཀྱི་སྒྲུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་བདུན་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་
 བཤད་པ་ལྟར་ཆོགས་ལམ་ལ་གསུམ། སྦྱོར་ལམ་ལ་བཞི། མཐོང་ལམ་ལ་
 གཅིག ས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་གཅིག བཞི་པ་ལྔ་པ་དྲུག་པ་གསུམ་
 ལ་གཅིག བདུན་པ་ལ་གཅིག བརྒྱད་པ་ལ་བཞི། དགུ་པ་ལ་གཉིས། བཙུ་པ་
 ལ་དགུ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བསྐྱུས་དོན་གཞན་ལ། རྒྱུ་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་ཚུལ།

༩ གསུམ་པ་བསྐྱུས་དོན་གཞན་ལ། རྒྱུ་དུ་བསྐྱུ་བ་དང་། གསུམ་དུ་
བསྐྱུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྲུར་བ་དང་།

ཞེས་པ་ནས། དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མངོན་ཉིགས་རྒྱུ་གི་དོན་བརྒྱུད་བསྐྱུ་བ་
ལས་དོན་བསྐྱུས་གཞན་རྣམ་པ་རྒྱུ་དུ་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། མཐེན་གསུམ་གྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཐེན་གསུམ་དེ་ཡི་ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་རྣམ་
ཇོགས་སྒྲུར་བ་དང་། རྣམ་ཇོགས་སྒྲུར་བ་དེ་རབ་དུ་གྱུར་པའི་ཅེ་མོ་སྒྲུར་བ་
དང་། མཐེན་གསུམ་གྱི་དེ་ཡི་ཉམས་སུ་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་མཐར་གྱིས་སྒྲུར་བ་དང་།
མཐེན་གསུམ་དེ་ཡི་སྒྲུར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲུར་བ་དང་། མཐེན་
གསུམ་དེ་ཡི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱུ་དང་ནི་རྒྱུ་དུ་ཞེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དོན་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བ་ནི། དུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། །
ཞེས་པ་ནས། དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
མཐེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། སྒྲུར་བའི་བསྒྲོམ་བྱའི་དུལ་ནི་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན།
མཐར་ཐུག་གི་མཐེན་གསུམ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་དང་འཕྲིན་ལས་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་སྒྲོར་བའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། འདིར་ཡུམ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱུས་སྒྲ་མ་ལས་དོན་བསྐྱུས་གཞན་
རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་བསྐྱུས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསྐྱུས་དོན་དུག་དང་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་
ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་དུག་དང་གསུམ་དུ་འབྲེད་དགོས་ཏེ། བསྐྱུས་དོན་བརྒྱད་
དུ་སྤྱོད་པ་ལ་སྐབས་བརྒྱད་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱལ་ཡུམ་ཞེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །

སྐས་དོན་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཀྱན། །

རི་བཞིན་གསལ་མཛད་མི་པམ་མགོན་གྱི་གསུང་། །

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་ལས་གཞན་ན་གང་། །

འདི་ཡི་ཆོག་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི། །

ཡིག་ཆ་རྒྱས་པ་སྟོན་དུ་བྲིས་པ་ལས། །

ཆོག་འགྲེལ་འདི་ཉིད་ལོགས་སུ་བཀོལ་བྱས་ནས། །

རང་དང་དད་ལྡན་གཞན་ཆེད་པར་དུ་བསྒྲུབས། །

གང་འདིའི་དགོངས་དོན་འགྲེལ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས། །

སྒོ་གསུམ་འབད་ལས་ཐོབ་པའི་དགོ་དེས་བདག །

ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས། །

བྱགས་རྩེས་འབྲལ་མེད་རྩེས་སུ་འཛིན་ཕྱིར་བསྟོ། །

ཞེས་པ་འདི་འང་ཤུ་ཀྱའི་དགོ་སྟོང་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་ཅེས་བྱ་བས་
དད་པས་ཙཱ་མིའི་དགོན་ཉིད་དུ་སྐྱར་བའོ། །ཞེས་པའི་གསུང་པར་འདི་བཞིན་
སེར་སྤྲད་གྲ་ཆང་གི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཡིག་ཆའི་དཀའ་གནད་མདོར་བསྐྱས་ནམས་སྟོས་བཤད་
དང་། ཁ་སྟོང་། མཐའ་དཔྱོད། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁས་ལེན་མི་གསལ་བ་
ནམས་འདིར་གསལ་ཡོད་པར་བཏྲེན་སྟེ་དུས་སྟོ་གསལ་བ་ནམས་ནས་ཡིག་
ཆ་དང་བཟུང་སྟེ་ལ་གསན་སྟོང་མཛད་ཟུས་དང་། མཁོ་གནད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་རུང་། གསུང་པར་ཙཱ་མིའི་དགོན་ཆེན་དུ་བཞུགས་པ་དུས་འགྱུར་དབང་
གིས་སྤར་ནས་མེ་བཞེས་ཟིན་འདུག་པས་ད་པན་སྟོབ་གཉེར་བའི་ཁྱོད་དུ་
ཡིག་ཆ་དགོན་གཤེས་གྲ་ཆང་མཁན་པོ་རྒྱལ་རོང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་
དང་། དགོ་བཤེས། སྟོབ་གཉེར་བ་ནམས་ནས་ཡིག་ཆ་ཆ་ཆང་གསུང་པར་
ཡིག་འགྱུབ་ཐབས་བྱགས་གཉེར་ཆེ་བ་དང་བཅས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་ཀྱན་
པན་བདེའི་རྩ་བ་ཡ་རྒྱལ་བའི་ལུང་ཉིགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྐབ་
དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཆེད་སེར་སྤྲད་གཞུང་པ་གྲ་སྐྱ

བཅར་མཁན་དྲུང་དྲུ་སྒྲ་མ་རོང་ནམ་སྤས་པ་བྱབ་བསྟན་ནོར་བཟང་ཤག་ཆང་
ནས་ལྟག་བསམ་ནམ་པར་དག་པས་རྒྱ་སྒྲོར་འདྲུ་འགོད་ཀྱིས་གོང་གསལ་
ཡིག་ཆ་ཅོ་ནི་ལེ་པར་རྟེན་ཁུངས་དག་རང་ལ་མ་བྱི་བྱས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་
པའི་ལྷགས་པོ་སྟག་ལོར་གསུང་པར་དུ་ལེགས་བསྐྱེན་ཐོག་གྲུ་ཆང་འདི་ཉིད་
ཀྱི་ཆོས་མཛོད་དུ་བཞུགས་སུས་གསོལ་བའོ། །

འདིར་འབད་དགོ་བའི་ས་བོན་ལེགས་སྒྲིན་བྱབ་པའི་རིང་ལྷགས་
ཡོངས་སུ་འདྲའི་སྟོན། །བསྟན་འཛིན་རྒྱུ་བྱེ་བ་ནམ་ཅེ་ན་ཀྱན་དགའི་མེ་
ཏོག་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས། །མ་ནོར་ལམ་བཟང་འབྲས་བུའི་ཁུར་ཆེན་བསྟན་
སྟོན་འགོ་པན་བྱུངས་སུ་དུད། །སྒྲ་མེད་ཞི་བའི་གྲིབ་བསེལ་སྐྱམ་པོར་འགོ་བ་
མ་ལུས་དབྱགས་འབྲིན་ཤོག། །

སཏྲ་མཚྲ་ལོ།

འབྲུལ་དེབ་སྒྲིག་པ་པོ། སེར་སྤྲད་དགོ་བའེས་ལྷ་རམས་པ་འཇམས་དབྱངས་བསོད་ནམས།